

**Nr 267.**

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om  
allmänningsskogar i Norrland och Dalarna, m. m.;  
given Stockholms slott den 31 mars 1938.*

•

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill  
Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

*dels* jämlikt § 87 regeringsformen att antaga härvid fogade förslag till lag  
om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna samt till lag om ändrad ly-  
delse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

*dels ock* att bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen  
föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts  
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

**GUSTAF ADOLF.**

*A. Pehrsson-Bramstorp.*

## Förslag

till

### Lag om allmänningskogar i Norrland och Dalarna.

Härigenom förordnas som följer:

#### Allmänna bestämmelser.

##### 1 §.

Med allmänningskog förstås i denna lag område, som avsatts till besparingskog vid storskifte i Kopparbergs och Gävleborgs län eller till allmänning vid avvitrting i Västerbottens och Norrbottens län.

##### 2 §.

Allmänningskog tillhör ägarna av de fastigheter, för vilka skogen vid storskifte eller avvitrting blivit avsatt eller med vilka, enligt vad vid jorddelning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i skogen.

Ägarna av nämnda fastigheter åtnjuta delaktighet i skogen, där ej för särskilt fall annorlunda bestämts, efter reducerat jordtal eller hemmantal eller, i fråga om fastigheter, för vilka rätten till delaktighet bestämts vid jorddelning, efter den därvid stadgade grund.

Denna lag medför ej rubbning i den rätt till kog, som enligt vad särskilt är stadgat tillkommer lapparna.

##### 3 §.

Är med fastighet, som innehaves med ständig eller ärftlig besittningsrätt eller såsom boställe, förenad rätt till delaktighet i allmänningskog, äge innehavaren tillgodonjuta sagda rätt samt i frågor rörande allmänningskogen utöva rösträtt för fastigheten.

##### 4 §.

Delägare må ej å annan överlåta sin rätt till delaktighet i allmänningskog annorledes än gemensamt med den fastighet, varmed rätten är förenad. Överlåtelse, som sker i strid häremot, vare ogill.

Utan hinder av vad nu stadgats må delägare, där han enligt det för allmänningskogen gällande reglemente äger rätt till utdelning från denna, å annan överlåta sagda rätt. Sådan överlåtelse gäller ej mot ny ägare eller innehavare av fastigheten, dock att, där överlåtelsen skett genom avtal, enligt vil-

ket nyttjanderätt upplåtits till fastigheten, överlåtelsen skall, om ej annat avtalats, gälla, så länge nyttjanderätten äger bestånd. Överlåtelse, som här avses, medför ej befogenhet att utöva delägaren tillkommande rösträtt i frågor rörande allmännings skogen.

#### 5 §.

Allmännings skog skall bibehållas oförminskad, där ej här nedan annorlunda stadgas. Allmännings skog må ej med inteckning belastas, ej heller tagas i mät för annan fordran än sådan, för vilken åtnjutes förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § handelsbalken till betalning ur skogen.

#### 6 §.

Allmännings skog skall under uppsikt av skogsvårdsstyrelsen skötas efter hushållningsplan på sätt i denna lag sägs.

#### 7 §.

Delägarnas rätt till allmännings skog skall, där ej i lag för särskilt fall annorlunda stadgas, tillgodogöras för delägarnas eller Ortsbefolkningens gemensamma räkning enligt vad i denna lag sägs.

#### 8 §.

*1 mom.* Allmännings skog skall förvaltas av en av delägarna vald allmänningsstyrelse. Denna skall ock förvalta vad från allmännings skogen härflyter. I det för skogen gällande reglemente må dock föreskrivas, att inkomst, som härflyter från skogen, eller fond, som bildats av sådan inkomst, skall förvaltas av särskild av delägarna vald ekonominämnd eller, i fråga om allmännings skog i Västerbottens eller Norrbottens län, av sådan nämnd eller av myndighet. I reglementet må ock bestämmas, att en ledamot av ekonominämnd samt, i fråga om Hamra kapellags allmännings skog eller allmännings skog, som särskilt avsatts för nybyggare, jämväl en eller flera ledamöter av allmänningssstyrelsen skola utses av länsstyrelsen.

Allmänningssstyrelsen utövar delägarnas beslutanderätt i alla frågor, i vilka beslutanderätten ej genom lag eller reglementet förbehållits delägarna, ekonominämnd eller myndighet. I fall, då beslutanderätten tillkommer delägarna, utövas denna å allmänningssstämma.

Arvode till ledamöter i allmänningssstyrelse eller ekonominämnd skall efter delägarnas hörande bestämmas av länsstyrelsen.

*2 mom.* Beträffande förvaltningen av fond, som bildats av inkomst från besparings skogarna inom Venjans socken eller från Lima eller Transtrands sockens besparings skog äger Konungen utan hinder av vad i denna lag stadgas efter vederbörande delägars hörande meddela särskilda bestämmelser.

## 9 §.

1 mom. Såsom biträde vid allmänningssskogs förvaltning skall hos allmänningssstyrelse vara anställd en person med högre skoglig utbildning (skogsförvaltare). I särskilt fall äger dock Konungen medgiva, att person, som ej erhållit dylik utbildning men som förvärvat omfattande praktisk erfarenhet i skogsskötsel, må anställas såsom skogsförvaltare. Allmänningssstyrelsens beslut angående anställande av skogsförvaltare skall för prövning underställas länsstyrelsen, som, därest beslutet godkännes, skall utfärda förordnande för förvaltaren.

Avlöning till skogsförvaltaren skall efter allmänningssstyrelsens hörande bestämmas av länsstyrelsen.

2 mom. Konungen äger, då skäl därtill äro, medgiva, att skogsförvaltare må anställas gemensamt för två eller flera allmänningssskogar inom samma län. Vid lämnande av sådant medgivande meddelar Konungen tillika föreskrift, huru i dylikt fall skogsförvaltare skall utses samt yttrande till länsstyrelsen rörande fråga, som avses i 1 mom. andra stycket, skola avgivas, så ock efter vilken grund avlöning till skogsförvaltaren samt övriga gemensamma kostnader skola gäldas av allmänningskassorna för de särskilda skogar medgivandet avser.

3 mom. I fråga om allmänningssskog i Västerbottens eller Norrbottens län äger Konungen på framställning av allmänningssstyrelsen förordna, att bestämmelserna i 1 och 2 mom. under viss tid eller tillsvidare ej skola äga tillämpning. Under den tid sådant förordnande är gällande skall allmänningssstyrelsen med avseende å allmänningssskogens vård biträdas av en hos skogsvårdsstyrelsen anställd tjänsteman, som skogsvårdsstyrelsen därtill utser. Ersättning till sådant biträde skall gäldas av skogsvårdskassan.

## 10 §.

För varje allmänningssskog skall i den ordning nedan sägs fastställas reglemente med bestämmelser rörande förvaltningen av skogen och vad därifrån härflyter.

**Om avyttring och införlivning av mark.**

## 11 §.

Till allmänningssskog hörande område må avyttras genom försäljning eller annorledes, om avsevärd förmån för delägarna därigenom vinnes eller eljest synnerliga skäl därtill äro samt avyttringen ej länder skogsskötseln å allmänningssskogen till men. Rätt att besluta om dylik avyttring tillkommer delägarna, men varder avyttringen ej giltig med mindre den godkännes av Konungen.

## 12 §.

Det står delägarna eller allmänningssstyrelsen fritt att för medel, rörande vilkas användning de enligt reglementet äga besluta, inköpa mark för allmän-

ningsskogs utvidgning. Vilja delägarna eller styrelsen eljest för medel, som härflutit från skogen, inköpa mark för sagda ändamål, inhämta därtill medgivande av länsstyrelsen.

### 13 §.

Har mark förvärvats av delägarna i allmäningsskog för medel, som härflutit från skogen, eller genom byte mot vederlag av skogen tillhörande mark eller genom gåva, åligger det allmänningssstyrelsen att inom tre år efter det förvärvet skedde eller, där marken förvärvats före denna lags ikraftträdande samt avyttring av marken ej ägt rum inom fem år efter ikraftträdandet, inom sistnämnda tid till länsstyrelsen ingiva ansökan om markens införlivning med allmäningsskogen. Länsstyrelsen äger dock i särskilt fall medgiva undantag från skyldighet som nu sagts.

### 14 §.

Införlivning av mark med allmäningsskog må äga rum under villkor:

1) att marken i sin helhet eller till huvudsaklig del är skogbärande eller till skogsbörd tjänlig samt så belägen, att den lämpligen kan förvaltas gemensamt med allmäningsskogen, eller ock att den är behövlig för allmäningsskogens bevakning eller skötsel;

2) att marken genom rågång eller genom lantmäteri- eller mättningsförrättning, som fastställts eller eljest är lagligen gällande, är skild från annan mark;

3) att marken såsom särskild fastighet upptagits i jord- eller fastighetsregistret;

4) att lagfart meddelats å delägarnas fång till marken;

5) att klander ej instämts å fångtet, att delägarnas rätt till marken ej heller eljest finnes tvistig, samt att marken ej utmätts eller beslut meddelats, varigenom intecknad fordran fastställts till betalning ur denna;

6) att marken icke besvärats av återköpsrätt eller av någon vare sig sökt eller beviljad inteckning för fordran eller rätt till avkomst eller annan förman samt ej heller enligt 11 kap. 2 § jordabalken häftar för fordran eller sådan rätt; samt

7) att marken ej heller är belastad med sådan nyttjande- eller servitutsrätt, som förhindrar tillämpande av planmässig skogshushållning å marken eller eljest strider mot det med införlivningen avsedda syftet.

### 15 §.

Vid ansökan om införlivning av mark med allmäningsskog skall fogas:

1) den handling, varigenom marken förvärvats av delägarna;

2) utdrag av jord- eller fastighetsregistret samt äganderätts- och gravationsbevis rörande marken eller den fastighet, vartill marken hör;

3) av lantmätare eller mättningsman upprättad karta över marken, angi-

vande dess gränser och ägovidd samt utmärkande dess läge i förhållande till allmännings-skogen jämte utredning, i vad mån till marken hör andel i område, som vid lantmåteri- eller mättningsförrättning undantagits för gemensamt ändamål eller eljest är samfällt, eller i särskilda rättigheter och förmåner, samt

4) tillförlitlig utredning rörande markens fördelning å olika ägoslag, särskilt angivande i vilken omfattning marken är skogbärande eller till skogs-börd tjänlig.

Sökanden skall därjämte förebringa den utredning, som i övrigt må erfordras för bedömande, huruvida ansökningen är lagligen grundad.

Underlåter sökanden att vid ansökningen föga handling, som i första stycket 1) angives, äge länsstyrelsen förelägga sökanden vid vite att ingiva sådan handling.

Finnes eljest av sökanden förebragt utredning i något hänseende ofullständig, förelägge länsstyrelsen sökanden lämpligt rådrom att inkomma med den ytterligare utredning, som anses erforderlig, vid äventyr att, om det försummas, ärendet ändock företages till avgörande.

#### 16 §.

I ärende, som i 15 § avses, skall länsstyrelsen inhämta yttrande från skogsvårdsstyrelsen. Länsstyrelsen äge ock, där så nödigt finnes, i ärendet höra domaren i den domsaga eller rätten i den stad, där den ifrågavarande marken är belägen.

#### 17 §.

Finner länsstyrelsen laga hinder ej möta för bifall till ansökningen, meddele länsstyrelsen förordnande om markens införlivning med allmännings-skogen.

Prövas det i 14 § 1) stadgade villkor för införlivning i fråga om marken vara för handen men möter på grund av bestämmelserna i 14 § 2)—7) hinder för ansökningens beviljande, förelägge länsstyrelsen sökanden att inom viss tid, högst tio år, styrka, att hindret undanröjts, vid äventyr att ärendet eljest företages till avgörande i befintligt skick.

Begär sökanden före utgången av den i föreläggandet stadgade tid uppskov med fullgörande därav, äge länsstyrelsen, om skäl därtill äro, bevilja ytterligare uppskov under tid, ej överstigande tio år.

#### 18 §.

Beträffande mark, som införlivats med allmännings-skog, skola, med undantag som i 19 § sägs, de enligt denna lag för allmännings-skogen gällande bestämmelser så ock vad eljest i lag eller författning är stadgat om nyttjande av allmännings-skogen äga tillämpning.

Vad i första stycket är sagt skall ock gälla i fråga om andel i samfälld äga, där sådan andel hör till mark, som införlivats med allmännings-skog.

Införlivad mark skall i jord- eller fastighetsregistret bibehållas såsom särskild fastighet.

## 19 §.

1 mom. Införlivning medför ej rubbning i den införlivade markens ansvarighet för fordran eller annan rätt, därför marken särskilt häftar.

2 mom. Varder efter klander å delägarnas fång till införlivad mark denna vunnen från delägarna, vare förordnandet om införlivning utan verkan.

3 mom. Är med mark, som införlivas med allmänningskog, förenad rätt till delaktighet i skogen, skall genom införlivningen sagda rätt upphöra att gälla. Varder marken sedermera skild från skogen, skall rätten åter tillkomma marken.

## 20 §.

Har förordnande meddelats om införlivning av mark med allmänningsskog, skall skriftlig underrättelse därom genom vederbörande myndighets försorg ofördröjligen lämnas inskrivningsdomaren i den domsaga eller stad, där marken är belägen, och varde anteckning om förordnandet å nästa inskrivningsdag verkställd i fastighetsboken samt, där lagfarts- och inteckningsprotokoll föras, jämväl i sagda protokoll.

Om förordnande, som nu sagts, skola därjämte ej mindre skogsvårdsstyrelsen än även överlantmätaren eller, om marken är belägen i stad eller i samhälle på landet, för vilket fastighetsregister föres enligt de för stad meddelade bestämmelser, vederbörande registerförare skriftligen underrättas. Genom överlantmätarens eller registerförarens försorg skall anteckning om förordnandet göras i jord- eller fastighetsregistret.

Vad nu stadgats angående förordnande om införlivning skall i tillämpliga delar gälla, där sådant förordnande upphävt eller enligt domstols utslag är utan verkan.

## 21 §.

Varder ansökan om införlivning av mark med allmänningskog avslagen, skall marken, där ej delägarnas förvärv av denna för sådan händelse förfaller, av allmänningssstyrelsen försälgas, då så lämpligen kan ske, och i varje fall, då försäljning kan äga rum utan förlust för delägarna.

Det åligger allmänningssstyrelsen att, sedan försäljning skett, därom ofördröjligen göra anmälan till länsstyrelsen samt därvid foga försäljningshandlingen i huvudskrift eller bestyrkt avskrift.

## 22 §.

Länsstyrelsen har att övervaka, att allmänningssstyrelse fullgör vad densamma åligger enligt 13 och 21 §§. Varder sådan skyldighet av allmänningssstyrelse eftersatt, äge länsstyrelsen genom vite tillhålla allmänningssstyrelsen att fullgöra skyldigheten.

**Om vård av allmänningskog.****23 §.**

Hushållningsplan för allmänningskog skall omfatta viss tid, ej överstigande tjugu kalenderår, och vara lämpad efter skogens beskaffenhet och rådande ortsförhållanden samt hava till ändamål att försätta och bibehålla skogen i skogligt tillfredsställande skick samt bereda största och möjligast jämna behållna avkastning därifrån. I planen skall inbegripas förefintlig kal skogsmark.

Avverkning, som överskjuter skogens normala virkesavkastning, skall i hushållningsplanen särskiljas från övrig avverkning.

Är mark, som enligt denna lag införlivas med allmänningskog, besvärad av avverknings- eller annan nyttjande- eller servitutsrätt, skall vid upprättande eller ändring av hushållningsplan för skogen tillses, att innehavaren av dylik rätt icke vid planens tillämpning lider vidare inskränkning än som är nödig för bevarande av skogens återväxtmöjligheter eller till förebyggande av sådan avverkning i yngre skog, som ej är förenlig med en god skogsskötsel å allmänningskogen.

**24 §.**

Hushållningsplan, som enligt de före denna lags ikraftträdande gällande bestämmelser fastställts av domänstyrelsen eller länsstyrelse, lände till efterrättelse intill dess tiden för planens giltighet tilländalöper eller ändring av planen sker enligt 27 §.

**25 §.**

*1 mom.* I god tid före utgången av giltighetstiden för hushållningsplan skall verkställas undersökning till utrönande av de förändringar, skogen undergått, samt, där hinder ej möter, upprättas och fastställas ny plan.

*2 mom.* Undersökning, som i 1 mom. sägs, samt övriga för upprättande av förslag till ny plan erforderliga åtgärder må genom allmänningssstyrelsens försorg företagas av person med högre skoglig utbildning. Sålunda uppgjort förslag till ny plan skall insändas till skogsvårdsstyrelsen senast ett år före utgången av den förutvarande planens giltighetstid eller, om denna tid utlöper inom aderton månader efter det denna lag trätt i kraft, senast sex månader efter ikraftträdandet. Vid förslaget skola fogas över skogen upprättad karta i lämplig skala samt erforderlig beskrivning med uppskattning av virkesförrådet ävensom uppgifter angående skogen åvilande avverknings- och annan nyttjande- eller servitutsrätt.

På skogsvårdsstyrelsen ankommer att efter prövning meddela fastställelse å förslaget oförändrat eller med erforderliga jämkningar eller ock vägra fastställelse å detsamma.

*3 mom.* Har förslag till ny hushållningsplan ej inkommit till skogsvårds-



styrelsen inom den i 2 mom. angivna tid eller har fastställelse å ingivet förslag vägrats, låte skogsvårdsstyrelsen föranstalta om hushållningsplans upprättande genom därför av styrelsen förordnad person med högre skoglig utbildning. Sålunda förordnad förrättningsman har att verkställa den undersökning och vidtaga de övriga åtgärder, som erfordras för upprättande av förslag till plan, vilket förslag, åtföljt av karta och handlingar som i 2 mom. sägs, skall insändas till skogsvårdsstyrelsen för prövning och fastställelse. Över förslaget skall allmänningsstyrelsen beredas tillfälle att yttra sig. Meddelas fastställelse å förslaget, skola kostnaderna för nämnda åtgärder samt för handlingarnas anskaffande gäldas av allmänningsskassan. Skogsvårdsstyrelsen har att i samband med beslut angående förslagets fastställelse meddela yttrande i kostnadsfrågan.

Rörande förrättning, varom nu sagts, och om gottgörelse, som tillkommer förrättningsman, meddelas närmare bestämmelser av Konungen.

#### 26 §.

Utgår giltighetstiden för hushållningsplan, innan ny plan fastställts, äge skogsvårdsstyrelsen med tillämpning av de i 23 § angivna grunder meddela bestämmelser rörande skogshushållningen å allmänningsskogen att gälla in- till dess fastställelse å den nya planen meddelats.

#### 27 §.

I fastställd hushållningsplan må ändring av skogsvårdsstyrelsen göras, då styrelsen finner detta på grund av införlivning av mark med allmänningsskogen eller andra förelupna omständigheter nödvändigt för det med planen avsedda ändamålet, eller då från delägarnas sida synnerliga skäl därtill anföras, skolande i förstberörda fall tillfälle beredas allmänningsstyrelsen att yttra sig i ärendet.

I fråga om gäldande av kostnader för åtgärder, som erfordras för vidtagande av ändring i fastställd hushållningsplan, skola bestämmelserna i 25 § 3 mom. första stycket äga motsvarande tillämpning.

#### 28 §.

Sker överträdelse av vad i fastställd hushållningsplan föreskrivits eller av bestämmelser, som meddelats jämlikt 26 §, och bliva i anledning härav särskilda åtgärder nödiga för skogens behöriga skötsel, äge skogsvårdsstyrelsen föreskriva sådana åtgärder.

#### 29 §.

Har åtgärd, som enligt fastställd hushållningsplan eller meddelade föreskrifter skolat företagas, blivit eftersatt, och är densamma nödvändig för skogens behöriga skötsel, må länsstyrelsen på framställning av skogsvårdsstyrelsen genom vite tillhålla allmänningsstyrelsen att företaga åtgärden.

## 30 §.

Där Konungen därom förordnar, skall vid prövning av fråga om fastställelse eller ändring av hushållningsplan eller fråga enligt 26 eller 28 § skogsvårdsstyrelse bestå, förutom av det antal ledamöter, som föreskrives i gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser, av en särskild ledamot, utsedd av Konungen för tre år i sänder. Till sådan ledamot må förordnas allenast den, som avlagt fullständig avgångsexamen från skogsinstitutets högre kurs eller skogshögskolans jägmästarekurs och som genom föregående verksamhet förvärvat omfattande insikt i skogsindelningsfrågor. Ledamot, som nu sagts, må ej vara anställd i skogsvårdsstyrelsens tjänst. Till suppleant för denne förordnar Konungen person, som är behörig att utses till ledamot.

Äro vid omröstning inom skogsvårdsstyrelse, däri särskild ledamot utsetts av Konungen, meningarna delade rörande fråga, som i första stycket sägs, bliver den mening gällande, varom de flesta förenat sig; äro rösterna för olika meningar lika delade, gälle den mening, som biträdades av den särskilde ledamoten.

För fullgörande av sitt uppdrag äge denne att ur skogsvårdskassan uppbära ersättning enligt grunder, som bestämmas av Konungen.

**Om avkastning och annan inkomst från allmänningsskog.**

## 31 §.

Till allmänningsskogs avkastning räknas i denna lag all den inkomst in natura eller i penningar, som erhålles genom tillgodogörande av delägarnas rätt till skogen, i den mån sådant tillgodogörande skall ske för gemensam räkning, dock med undantag av kapitalinkomst som härflyter från skogen.

Till kapitalinkomst från allmänningsskog hänföras i denna lag medel, som inflyta genom avyttring av mark från skogen, ersättning för mark, som genom expropriation, inlösen enligt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område eller annat dylikt förfarande skiljes från skogen, samt ersättning för nyttjande- eller servitutsrätt, som genom sådant förfarande upplåtes å skogen, ävensom ersättning för skada eller intrång, som allmänningsskogen genom dylikt förfarande tillskyndas, där sådan ersättning bestämts att utgå i penningar på en gång.

Avkastning, som erhålles genom avverkning, varom förmåles i 23 § andra stycket, benämnes i denna lag extra avkastning. Annan avkastning benämnes ordinarie.

## 32 §.

*1 mom.* Ordinarie avkastning skall i första rummet användas till gäldande av kostnader, som äro nödiga för allmänningsskogens behöriga vård och förvaltning. Därefter må ordinarie avkastning användas till bestridande av utgifter, som, utan att vara av nyssangiven beskaffenhet, dock äro ägnade att

befrämja en god hushållning med skogen, till inköp av mark för skogens utvidgning, till betalning av utskylder för de fastigheter, med vilka rätt till delaktighet i skogen är förenad, till främjande av jordbruket inom den eller de socknar eller delar av socknar, för vilkas jordägare skogen blivit avsatt, eller till annat ändamål, som är till gagn för delägarna eller befolkningen i sagda socknar eller sockendelar; dock må ordinarie avkastning från Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog, Dorotea övre allmänningskog, Vilhelmina övre allmänningskog, Sorsele övre allmänningskog, Tärna och Stensele allmänningskog eller allmänningskog, som särskilt avsatts för nybyggare, användas för ändamål, som sist sagts, allenast där det är till gagn för delägarna i skogen. Angående avkastningens användning för de i andra punkten angivna ändamål skola i reglementet meddelas närmare bestämmelser.

För ändamål, vartill ordinarie avkastning enligt första stycket må användas, må fondering av sådan avkastning äga rum, där denna ej erfordras för gäldande av nödiga kostnader för allmänningsskogens behöriga vård och förvaltning.

2 mom. Extra avkastning skall användas eller fonderas för verkställande av sådana grundförbättringar å allmänningsskogen, som äro ägnade att öka skogsproduktionen å denna, för inköp av mark för skogens utvidgning eller för annat dylikt ändamål. Dylik avkastning må jämväl användas för enahanda ändamål som ordinarie avkastning — dock ej till gäldande av kostnader, som äro nödiga för allmänningsskogens behöriga vård och förvaltning — där detta finnes nödigt för att bereda en i möjligaste mån jämn tillgång å medel för sagda ändamål.

### 33 §.

I fråga om användande eller fondering av kapitalinkomst skall vad i 32 § 2 mom. första punkten är stadgat äga motsvarande tillämpning.

### 34 §.

Där mark, som av delägarna förvärvats för medel, vilka härflutit från allmänningsskogen, ej införlivats med denna, skall, då försäljning av marken sker, köpeskillingen i avseende å det ändamål, vartill densamma må användas eller fonderas, anses vara av samma natur som förstnämnda medel.

### 35 §.

Har beträffande fond, som före denna lags ikraftträdande bildats av inkomst från allmänningskog, i då gällande reglemente för skogen föreskrivits, att fondens kapital ej må förminskas eller av vederbörande jordägare användas eller att kapitalet ej må nedbringas under visst belopp eller att detta ej må ske utan Konungens medgivande eller ock att fondens kapital må helt eller delvis användas för visst ändamål, skall dylik föreskrift fortfarande äga giltighet, intill dess Konungen annorlunda förordnar.

## 36 §.

Vad i 32 § 1 mom. är stadgat om ordinarie avkastning skall äga motsvarande tillämpning beträffande ränta å extra avkastning eller å kapitalinkomst, så ock beträffande avkastning från mark, som i 34 § avses, eller å fond, varom i 35 § förmäles, dock att avkastning å fond, som nyss sagts, skall i första rummet användas till gäldande av kostnaderna för fondens förvaltning.

## 37 §.

Det ankommer på länsstyrelsen att med tillämpning av bestämmelserna i denna lag och reglementet besluta om användning eller fondering av avkastning eller kapitalinkomst från allmänningsskog eller ränta därå eller avkastning från mark, som i 34 § avses, eller å fond, varom i 35 § förmäles. Där sådan fond må helt eller delvis användas för visst ändamål, har länsstyrelsen att jämväl därom besluta. Länsstyrelsens beslutanderätt i nu omförmälda avseenden må dock, där så finnes lämpligt, i reglementet helt eller delvis uppdragas åt delägarna eller allmänningsstyrelsen.

I fall, då beslutanderätten tillkommer länsstyrelsen, hava delägarna att avgiva förslag rörande användning eller fondering av egendom, som beslutanderätten avser. I reglementet må dock bestämmas, att befogenheten att avgiva sådant förslag skall i stället helt eller delvis tillkomma allmänningsstyrelsen, ekonominämnd eller annan av delägarna utsedd nämnd.

## Om reglemente.

## 38 §.

Reglemente för allmänningsskog skall angiva:

- 1) den ort, där allmäningsstyrelsen skall hava sitt säte;
- 2) huru styrelsen skall sammansättas, den tid, för vilken styrelsen skall utses, samt grunderna för dess beslutförhet;
- 3) antalet av de revisorer, som skola granska styrelsens förvaltning, samt den tid, för vilken dessa skola utses;
- 4) tiden för räkenskapsavslutning;
- 5) de tider, inom vilka styrelsens förvaltningsberättelse och revisorernas berättelse skola avgivas;
- 6) tid för hållande av ordinarie allmänningsstämma;
- 7) huruvida, i vad mån eller på vilka villkor skogsförvaltare, där sådan finnes, må med sin befattning förena annan tjänst eller anställning; samt
- 8) för vilka särskilda ändamål ordinarie avkastning med tillämpning av bestämmelserna i 32 § 1 mom. andra punkten må användas.

Där enligt reglementet inkomst, som härflyter från allmänningsskogen, eller fond, som bildats av sådan inkomst, skall förvaltas av ekonominämnd, skall reglementet tillika i fråga om nämnden upptaga föreskrifter i de ämenen, som angivas i första stycket 1)—5).

I reglementet må ej intagas bestämmelse om rätt för delägarna, allmänningstyrelsen eller annan att besluta skyldighet för delägarna att med egna medel bidraga till bestridande av utgifter, ej heller eljest bestämmelse, som är stridande mot föreskrift i denna lag eller i lag och författning i övrigt eller mot fastställd hushållningsplan.

Förslag till reglemente skall uppgöras av delägarna. Förslaget insändes till länsstyrelsen, som efter hörande av skogsvårdsstyrelsen med eget yttrande överlämnar förslaget till Konungen för prövning och fastställelse. Konungen prövar förslagets överensstämmelse med de förut i denna paragraf upptagna bestämmelserna och dess ändamålsenlighet i övrigt så ock om ytterligare föreskrifter erfordras.

Ändring av fastställt reglemente må efter förslag av länsstyrelsen, delägarna eller den minoritet av dem, som bestämts i reglementet, medgivas av Konungen. Väckes av delägarna förslag om sådan ändring, skall om behandling och prövning av förslaget gälla vad i fjärde stycket stadgas. Har dylikt förslag väckts av länsstyrelsen eller minoritet, som nyss sagts, skall, innan förslaget slutligen provas, delägarna beredas tillfälle att yttra sig.

### **Om allmänningstyrelse, ekonominämnd, revisorer och allmänningstämma.**

#### **39 §.**

Antalet ledamöter i allmänningstyrelse må bestämmas till högst fem, där ej för behörigt fullgörande av styrelsens uppgift provas nödigt, att antalet sättes högre.

Av delägarna valda ledamöter av allmänningstyrelsen och ekonominämnd skola vara delägare i allmänningsskogen, dock att, där bolag eller annan samfällighet eller stiftelse är delägare, ledamot av samfällighetens eller stiftelsens styrelse eller i dess tjänst anställd person må utan hinder av vad nu stadgats väljas till ledamot av allmänningstyrelse eller ekonominämnd.

Ledamot av allmänningstyrelse eller ekonominämnd skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej Konungen för särskilt fall härifrån medger undantag.

Ledamot av allmänningstyrelse eller ekonominämnd må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den eller dem, som utsett honom.

Avgår styrelse- eller nämndledamot, innan den tid, för vilken han blivit utsedd, gått till ända och finnes ej suppleant, skall, där den avgångne valts av delägarna, på föranstaltande av allmänningstyrelsen val av ny ledamot för återstående tiden ofördröjligen hållas samt, om den avgångne utsetts av länsstyrelsen, anmälan om avgången genast göras hos denna myndighet för utseende av ny ledamot för samma tid. Utan hinder av vad nu stadgats

må dock med val av ny ledamot kunna anstå till nästa ordinarie allmänningssstämma, så framt styrelsen eller nämnden är beslutför med kvarstående ledamöter samt uppskovet ej strider mot bestämmelse i reglementet.

## 40 §.

Allmänningssstyrelse, ekonominämnd och myndighet, som i 8 § 1 mom. första stycket avses, äge i fråga om egendom, som av styrelsen, nämnden eller myndigheten förvaltas, att själv eller genom ombud ej mindre gentemot tredje man handla å delägarnas vägnar än även inför domstolar och andra myndigheter företräda delägarna.

Angående befogenhet för styrelse- eller nämndledamot att för delägarna mottaga stämning i mål rörande egendom, som av styrelsen eller nämnden förvaltas, så ock annat meddelande i fråga om sådan egendom skall vad i 11 kap. 15 § rättegångsbalken är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Vill styrelsen, nämnden eller myndigheten kära till delägarna, utlyse styrelsen allmänningssstämma för val av ombud att i tvisten föra delägarnas talan. Stämning skall anses delgiven, då den blivit föredragen å stämman.

## 41 §.

Är enligt reglementet allmänningssstyrelse eller ekonominämnd beslutför, utan att samtliga ledamöter äro tillstädes, må likväl ärende, som ankommer på styrelsen eller nämnden, ej företagas, utan att, såvitt ske kunnat, samtliga erhållit tillfälle att deltaga i ärendets behandling.

Såsom styrelsens eller nämndens beslut gälle, där ej annorlunda är bestämt i reglementet, den mening, om vilken vid sammanträde de flesta röstande förena sig, men vid lika röstetal den mening, som biträdades av ordföranden vid sammanträdet.

Ledamot av styrelsen eller nämnden äge ej deltaga i behandlingen av fråga rörande avtal mellan honom och delägarna, ej heller angående avtal mellan delägarna och tredje man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot delägarnas. Vad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande rättegång eller annan talan mot ledamoten eller tredje man.

## 42 §.

Det åligger allmänningssstyrelse och ekonominämnd beträffande egendom, som av styrelsen eller nämnden förvaltas, att årligen inom tid, som i reglementet anges, till vederbörande revisorer avlämna en av styrelsens eller nämndens ledamöter underskriven förvaltningsberättelse för det förflutna räkenskapsåret tillika med redovisning över behållen avkastning och annan inkomst från sagda egendom samt huru sådan inkomst i förekommande fall blivit av styrelsen använd eller fonderad. Redovisningen skall därjämte innefatta uppgift å de för egendomen bestridda utgifter under året.

Där det ankommer på delägarna att besluta rörande användning eller fondering av inkomst, varom i första stycket förmäles, har allmänningsstyrelsen, så framt ej i reglementet annorlunda stadgas, att i sin förvaltningsberättelse avgiva förslag härom.

Bestyrkta avskrifter av allmänningsstyrelsens och ekonominämndens förvaltningsberättelser jämte därvid fogade redovisningar skola inom tid, som i första stycket sägs, av styrelsen och nämnden insändas till länsstyrelsen.

#### 43 §.

Styrelse- eller nämndledamöter, som genom att överskrida den dem tillkommande befogenhet eller eljest uppsåtligen eller av vårdslöshet tillskynda delägarna skada, svare för skadan en för alla och alla för en; svare ock på sätt nu nämnts för den skada, som de genom överträdelse av denna lag, reglementet eller annan föreskrift, som myndighet enligt denna lag meddelat eller fastställt, tillskynda tredje man.

#### 44 §.

Allmänningsstyrelses och ekonominämnds förvaltning och räkenskaper skola granskas av två eller flera revisorer, därav en utses av länsstyrelsen samt den eller de övriga av delägarna. I reglementet må föreskrivas, att särskilda revisorer skola utses i fråga om ettvart av förenämnda förvaltningsorgan, och skall i sådant fall beträffande antalet och utseende av de särskilda grupperna revisorer gälla vad i första punkten är sagt.

Till revisor må ej utses den, som är i delägarnas eller styrelse- eller nämndledamots tjänst.

Den tid, för vilken revisor utses, må ej utgå före nästa ordinarie allmänningstämma.

Revisor må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända, skiljas från uppdraget genom beslut av den eller dem, som utsett honom.

Avgår av delägarna vald revisor, innan den tid, för vilken han blivit vald, gått till ända, och finnes ej suppleant, åligger det allmänningsstyrelsen att ofördröjligen föranstalta om val av ny revisor. Avgår revisor, som utsetts av länsstyrelsen, skall anmälan därom genast göras hos nämnda myndighet.

Av länsstyrelsen utsedd revisor njute ersättning från allmänningsskassan med belopp, som bestämmes av länsstyrelsen.

#### 45 §.

Allmänningsstyrelse och ekonominämnd skola bereda revisor tillfälle att när som helst inventera de under styrelsens eller nämndens förvaltning ställda kontanta medel och övriga tillgångar samt granska alla till förvaltningen hörande böcker, räkenskaper och andra handlingar; och må av revisor begärd upplysning angående förvaltningen ej av styrelsen eller nämnden förvägras.

Vid fullgörande av sitt uppdrag hava revisorerna att ställa sig till efterrättelse de särskilda föreskrifter, som av delägarna meddelas och ej ävse inskränkning i deras i lag stadgade befogenhet eller eljest strida mot lag eller författning eller mot reglementet.

Det åligger revisorerna eller, där enligt reglementet särskilda grupper revisorer utsetts, envar sådan grupp att för varje räkenskapsår inom den i reglementet föreskrivna tid över granskningen avgiva och till allmänningsstyrelsen överlämna en av revisorerna eller gruppen underskriven berättelse.

En bestyrkt avskrift av berättelsen skall inom samma tid av revisorerna eller gruppen insändas till länsstyrelsen samt, där berättelsen avser granskning av ekonominämnds förvaltning, jämväl till denna.

#### 46 §.

Hava revisorer i sin berättelse eller annan handling, som framlägges å allmänningstämma, mot bättre vetande lämnat oriktig uppgift eller uppsåtligen underlåtit att göra anmärkning mot dylik uppgift i handling, som av dem granskats, eller vid fullgörandet av sitt uppdrag visat vårdslöshet, vare de, som låtit sådant komma sig till last, delägarna ansvariga för all därav uppkommande skada, en för alla och alla för en.

#### 47 §.

Å allmänningstämma äge envar ägare eller i 3 § omförmäld innehavare av fastighet, med vilken rätt till delaktighet i allmänningsskogen är för-enad, rösträtt efter grunden för nämnda delaktighet, där ej nedan i denna paragraf annorlunda stadgas. Vid stämman skall genom allmänningsstyrelsens föranstaltande finnas tillgänglig en längd över samtliga dylika fastigheter med uppgift å varje fastighets delaktighetstal beträffande allmänningsskogen. Sedan denna längd godkänts, lände den till efterrättelse å stämman.

För omyndig delägare röstar förmyndare, som har vederbörande fastighet under sin förvaltning, eller, där flera sådana förmyndare finnas, den som de bland sig utse. För oskiftat dödsbo, bolag eller annan samfällighet må ej mera än en person utöva rösträtt.

Frånvarande delägares rösträtt må å stämman utövas genom ombud. Ej må dock någon på grund av fullmakt rösta för mera än en delägare.

Ej må någon å allmänningstämma för egen eller annans räkning utöva rösträtt för mera än en tiondel av hela det delaktighetstal, som är företrätt å stämman, eller den mindre del därav, som må vara bestämd i reglementet.

#### 48 §.

Ej må någon själv eller genom ombud eller såsom ombud för annan å allmänningstämma deltaga i behandlingen av fråga rörande avtal mellan honom och delägarna, ej heller angående avtal mellan dessa och tredje



man, där han i frågan äger ett väsentligt intresse, som kan vara stridande mot delägarnas. Vad sålunda stadgats äge motsvarande tillämpning beträffande rättegång eller annan talan mot honom eller tredje man.

Ledamot av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd må ej deltaga i beslut om ansvarsfrihet för förvaltningsåtgärd, för vilken han är ansvarig, eller i val av revisor.

#### 49 §.

Allmänningsstämma skall, så framt ej annorlunda stadgas i reglementet, hållas å ort inom kommun, där allmänningsskogen i sin helhet eller till någon del är belägen.

Kungörelse om allmänningsstämma utfärdas av allmänningsstyrelsen samt skall innehålla bestämd uppgift om tid, ställe och överläggningsämne för stämman. Kungörelsen skall på föranstaltande av styrelsen sist å åttonde dagen före stämman dels uppläsas i kyrkorna för de församlingar, där fastigheter äro belägna, med vilka rätt till delaktighet i allmänningsskogen är förenad, dels ock införas i minst en bland delägarna spridd tidning.

Ärende, som ej blivit i kungörelsen angivet, må ej å stämman företagas till avgörande, där det ej enligt lag eller reglementet skall förekomma å stämman eller omedelbart föranledes av ärende, som där skall avgöras. Utan hinder av vad sålunda stadgats må dock å stämman kunna fattas beslut om utlysande av extra stämma för behandling av visst ärende.

Har delägare, innan kungörelse om allmänningsstämma utfärdats, hos allmänningsstyrelsen yrkat att få ärende hänskjutet till prövning å stämman, skall sådant ärende i kungörelsen upptagas.

#### 50 §.

Där ej annat finnes stadgat i reglementet, välje allmänningsstämma själv ordförande att leda förhandlingarna.

Såsom allmänningsstämmas beslut gälle, där ej för särskilt fall i reglementet annorlunda bestämts, deras mening, vilkas röster utgöra mer än hälften av de avgivna rösterna efter röstvärdet. Vid lika röstetal avgöres val genom lottning men i övriga frågor bestämmes utgången enligt den mening, som ordföranden biträder.

Över beslut, som fattas å stämman, skall genom allmänningsstyrelsens försorg föras protokoll, som underskrives av ordföranden och minst en å stämman närvarande och därtill utsedd delägare eller ombud för delägare. Senast fjorton dagar efter stämman skall genom styrelsens föranstaltande protokollet hållas tillgängligt för delägarna å plats, som stämman därtill bestämt.

## 51 §.

Ordinarie allmänningsstämma skall hållas minst en gång om året å tid, som bestämmes i reglementet.

Å sådan stämma skola allmänningsstyrelsens och ekonominämnds förvaltningsberättelser för det förflutna räkenskapsåret jämte därvid fogade redovisningar samt den eller de berättelser, som avgivits av revisorerna för samma år, framläggas, och skola å stämman frågorna om beviljande av ansvarsfrihet åt styrelsen och nämnden för den tid förvaltningsberättelserna omfatta företagas till avgörande.

Med sådan fråga skall dock anstå till fortsatt stämma å viss dag, minst fyra och högst åtta veckor därefter, i fall så påfordras av röstande för ett sammanlagt delaktighetsbelopp, utgörande minst en tiondel av allmänningsskogens hela delaktighetstal. Utöver sagda tid vare uppskov ej medgivet.

Val av ledamöter av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd samt revisorer må företagas endast å ordinarie stämma, dock att fyllnadsval, varom i 39 § sista stycket och 44 § femte stycket förmäles, må äga rum å extra stämma.

## 52 §.

Allmänningsstyrelsen äge, när den finner lämpligt, utlysa extra allmänningsstämma.

Revisorerna må, om deras granskning föranleder därtill, skriftligen med angivande av skälet påfordra, att styrelsen skall utlysa extra stämma att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske. Hava jämlikt reglementet särskilda grupper revisorer utsetts, äge varje grupp samma rätt. Efterkommer styrelsen ej inom en vecka sådan påfordran, äge revisorerna eller vederbörande grupp utlysa stämma. Råder ej enighet om stämmas utlysande, gälle den mening, varom de flesta förena sig, och vid lika röstetal den mening, som biträdas av den av länsstyrelsen utsedde revisorn.

Extra stämma skall ock av styrelsen utlysas, då det för uppgivet ändamål skriftligen påfordras av ekonominämnd, myndighet, som i 8 § 1 mom. första stycket avses, eller delägare med sammanlagt delaktighetsbelopp, utgörande minst en tiondel av allmänningsskogens hela delaktighetstal eller den mindre del därav, som må vara bestämd i reglementet.

Länsstyrelsen äge ock, när så finnes nödigt, anmoda allmänningsstyrelsen att utlysa extra stämma. Efterkommer allmänningsstyrelsen ej inom en vecka sådan anmodan, må länsstyrelsen själv utlysa stämma.

## 53 §.

Underlåter allmänningsstyrelsen att i föreskriven ordning utlysa ordinarie allmänningsstämma eller har styrelsen ej senast två veckor efter påfordran,

som i 52 § tredje stycket sägs, utlyst stämman att hållas så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske, har länsstyrelsen att, på anmälan av ekonominämnd, myndighet, som i 8 § 1 mom. första stycket avses, eller delägare, ofördröjligen utlysa stämman.

### **Om talan mot allmänningssstyrelse, ekonominämnd och revisorer.**

#### **54 §.**

Varder talan å allmänningssstyrelsens eller ekonominämnds förvaltning under den tid styrelsens eller nämndens förvaltningsberättelse omfattar ej anställd inom sex månader från det berättelsen framlades å allmänningssstämma, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen eller nämnden beviljad.

Utan hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelse- eller nämndledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

#### **55 §.**

Talan mot revisorer enligt 46 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å allmänningssstämma, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blivit begången.

### **Om behörig myndighet.**

#### **56 §.**

Delägarna i allmänningsskog vare uti de mål, för vilka ej annorlunda genom lag stadgas, lydande under allmän underrätt i den ort, varest allmänningssstyrelsen eller, där målet angår egendom, som förvaltas av ekonominämnd eller myndighet, denna enligt gällande föreskrifter har sitt säte.

#### **57 §.**

Är allmänningsskog belägen inom två eller flera län eller landstingsområden, skola de uppgifter, som enligt denna lag tillkomma länsstyrelse eller skogsvårdsstyrelse, i fråga om sådan skog handhavas av länsstyrelsen eller skogsvårdsstyrelsen i det län eller landstingsområde, där allmänningssstyrelsen enligt reglementet har sitt säte.

**Straffbestämmelser.**

## 58 §.

1 mom. Företager eller föranstaltar någon, som i förvaltningen av allmänningskog företräder delägarna, avverkning eller annan åtgärd å skogen i strid mot fastställd hushållningsplan eller föreskrift, som skogsvårdsstyrelsen jämlikt denna lag meddelat, straffes med dagsböter.

2 mom. Förbryter sig innehavare av avverknings- eller annan nyttjande- eller servitutsrätt å allmänningskog vid utövningen därav mot fastställd hushållningsplan eller föreskrift, som i 1 mom. omförmäles, vare lag, som där sägs.

Dömes innehavare av dylik rätt enligt detta moment till straff för olovlig avverkning, skall tillika det avverkade virket, där det ligger kvar å skogen, eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, skall den, som dömes, utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke. Har efter avverkningen föreskrift, som överträtts, blivit genom laga kraftvunnet beslut upphävd, förty att densamma icke bort meddelas, må icke virke dömas förbrutet eller ersättning utdömas, som här är sagt.

## 59 §.

Använder någon, som företräder delägarna i allmänningskog i förvaltningen av dem tillhörig egendom, sådan egendom eller inkomst därifrån uppsåtligen i strid mot denna lag eller enligt lagen meddelad föreskrift, straffes med dagsböter.

## 60 §.

Innefattar förseelse, varom i 58 § 1 mom. eller 59 § förmäles, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall straffet bestämmas på sätt i 4 kap. strafflagen är stadgat om sammanträffande av brott.

## 61 §.

Allmän åklagare och skogsvårdsstyrelsen äge lika behörighet att åtala förseelser, som omförmälas i 58 §, samt att med beslag belägga virke, som kan dömas förbrutet. Sistberörda befogenhet tillkomme jämväl länsjägmästare eller annan skogsvårdsstyrelsens befattningshavare med skoglig utbildning; skolande i sådan ordning verkställt beslag så snart ske kan och senast inom fjorton dagar anmälas hos någon av de åtalsberättigade.

Varder ej inom fyrtiofem dagar, från det beslag skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet, ägande skogsvårdsstyrelsen att, innan åtal anhängiggjorts, häva beslag, som verkställts av någon dess befattningshavare.

## 62 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord, som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse eller att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd av fullständig, av två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

## 63 §.

Böter, som ådömas enligt 58 §, samt vite, vartill någon fälles enligt 29 §, så ock genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, tillfalla den av skogsvårdsstyrelsen omhänderhavda skogsvårds-kassan.

Böter och vite, vartill någon eljest fälles enligt denna lag, tillfalla kronan.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan därom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana medels insättning i bankinrättning vidare gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

**Om fullföljd av talan och om underställning.**

## 64 §.

Över beslut, som skogsvårdsstyrelse enligt denna lag meddelat, må, där beslutet ej enligt bestämmelserna i andra stycket skall underställas Konungens prövning, klagan föras hos Konungen genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen från den dag klaganden erhöel del av beslutet.

Har skogsvårdsstyrelse beträffande fråga, som i 30 § första stycket sägs, fattat beslut i strid mot den särskilde ledamotens mening, skall beslutet underställas Konungens prövning. Vill part hos Konungen yttra sig i ärendet, äge att ingiva påminnelser före klockan tolv å trettionde dagen från den dag beslutet delgavs honom.

Över beslut rörande förordnande av förrättningsman enligt 25 § 3 mom. första stycket må klagan föras allenast i sammanhang med fullföljd av talan mot beslut angående fastställelse av hushållningsplan, som upprättats enligt förordnandet.

## 65 §.

1 mom. Menar delägare att beslut, som fattats å allmänningssstämma, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot reglementet eller annan föreskrift, som myndighet enligt denna lag meddelat eller fastställt, må han däremot föra talan genom besvär, vilka, jämte överklagade beslutet, skola ingivas till länsstyrelsen inom trettio dagar efter beslutets dag. Försummas det, vare rätt till talan förlorad. Ändå att talan föres mot beslutet, gånge det i verkställighet, där ej länsstyrelsen anmörunda förordnar.

Utslag, varigenom allmänningssstämmas beslut upphävs eller ändrats, gälle jämväl för de delägare, som ej klagat.

2 mom. Över beslut, som länsstyrelse enligt denna lag meddelat, föres klagan i den ordning, som i 64 § första stycket sägs.

**Övergångsbestämmelser.**

## 66 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1940.

## 67 §.

Genom denna lag upphävas:

förordningen den 18 juni 1920 (nr 331) angående allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län;

Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1932 angående Svärdsjö och Envi-kens socknars allmänningar;

gällande reglementen angående skogar lydande under denna lag i den mån ej annat följer av 35 §;

så ock vad eljest i lag eller författning finnes stadgat stridande mot denna lag.

## 68 §.

Äger enligt avtal, som träffats före nya lagens ikraftträdande, arrendator av kronan tillhörig jordbruksegendom eller ecklesiastikt boställe rätt att tillgodonjuta till egendomen eller bostället hörande andel i allmänningsskog, vare arrendatorn berättigad att under den tid avtalet gäller utöva jordägaren tillkommande rösträtt i frågor rörande skogen.

## 69 §.

Före den 1 januari 1939 skall för varje allmänningsskog förslag till reglemente, avfattat enligt bestämmelserna i nya lagen, uppgöras av delägarna samt insändas till länsstyrelsen. Denna åligge att, sedan skogsvårdsstyrel-

sens yttrande inforrats, med bifogande härav och av eget utlåtande före den 1 april 1939 översända förslaget till jordbruksdepartementet för prövning och fastställelse av Konungen.

70 §.

Beträffande redovisning för förvaltningen under år 1939 av allmänningsskog eller annan egendom, som tillhör delägarna i sådan skog, skola de före den 1 januari 1940 gällande bestämmelser fortfarande lända till efterrättelse, dock att, där redovisningen enligt berörda bestämmelser skall framläggas å stämman med delägarna, detta skall ske å allmänningsstämma, varom i nya lagen förmäles.

## Förslag

till

**Lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen  
den 15 juni 1923 (nr 212).**

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923<sup>1</sup> skall erhålla följande ändrade lydelse:

2) skogar lydande under lagen om häradsallmänningar eller lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna;

---

**Denna lag träder i kraft den 1 januari 1940.**

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse, se 1932: 108.



*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1938.*

**Närvarande:**

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, anmäler efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet fråga om *ny lagstiftning rörande allmänningsskogar i Norrland och Dalarna* samt anför härvid följande.

**Inledning.**

Den 16 oktober 1896 uppdrog Kungl. Maj:t åt en kommitté att utreda, vilka åtgärder lämpligen kunde vidtagas för vinnande av en tillfredsställande vård av de enskilda skogarna. Den 9 september 1899 avgav kommittén betänkande med förslag till lagstiftning i ämnet, däribland ett förslag till förordning angående förvaltningen av sockenallmänningarna och besparings-skogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län. Vid 1903 års riksdag framlade Kungl. Maj:t för riksdagen i proposition nr 47 förslag till förordning angående förvaltningen av sockenallmänningar och besparingsskogar i Kopparbergs, Gävleborgs, Västerbottens och Norrbottens län.

Propositionen vann emellertid ej riksdagens bifall. I skrivelse den 22 maj 1903, nr 136, anmälde riksdagen sitt beslut, att propositionen av riksdagen avslagits, samt hemställde, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för riksdagen framlägga förslag till författning, varigenom stadgande meddelades om upprättande av hushållningsplaner för sockenallmänningarna i Kopparbergs och Gävleborgs län med befogenhet för domänstyrelsen att granska och fastställa dessa planer ävensom att övervaka tillämpningen av desamma.

Riksdagens berörda skrivelse överlämnades till en av Kungl. Maj:t den 5 juli 1907 tillsatt kommitté, den s. k. norrländska skogsvårdskommittén, vilken erhållit i uppdrag att verkställa utredning angående de åtgärder, som borde vidtagas för att åstadkomma en rätt vård av kronans och de under skogsstatens tillsyn ställda skogarna i Norrland och Dalarna.

I sitt den 16 mars 1912 avgivna betänkande framlade kommittén förslag till lagstiftning dels rörande sockenallmänningar och besparingsskogar inom Kopparbergs och Gävleborgs län och dels rörande allmänningsskogar inom

Västerbottens och Norrbottens län. Sedan infordrade yttranden över kommitténs berörda förslag avgivits av ett flertal myndigheter och korporationer, framlade Kungl. Maj:t för 1920 års riksdag i proposition nr 176 förslag till förordning angående allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län.

Riksdagen biföll propositionen, varefter den 18 juni 1920 förordning i ämnet (nr 331) utfärdades.

Det av norrländska skogsvårdskommittén framlagda förslaget till lagstiftning angående sockenallmänningar och besparingsskogar i Kopparbergs och Gävleborgs län upptogs ej till behandling i samband med kommitténs förslag rörande allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län. Förslaget har ej heller sedermera varit föremål för åtgärd från Kungl. Maj:ts sida utan är fortfarande på prövning beroende.

Den 20 juni 1935 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla en utredningsman för att i enlighet med de av departementschefen i anförande till statsrådsprotokollet samma dag angivna riktlinjer verkställa utredning och avgiva förslag beträffande vissa skogslagstiftningsfrågor, däribland fråga om ny lagstiftning för besparingsskogar i Kopparbergs och Gävleborgs län samt allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län. I sammanhang härmed erhöll departementschefen tillika bemyndigande att i mån av behov tillkalla sakkunniga personer att med utredningsmannen deltaga i överläggningar i ämnet. Med stöd av nämnda bemyndigande tillkallade chefen för jordbruksdepartementet den 28 juni 1935 såsom utredningsman hovrättsrådet i Svea hovrätt T. W. G. Sjöfors. Sedan utredningsmannen jämte tillkallade sakkunniga avgivit förslag till lagstiftning den 24 februari 1936 angående skyddsskogar (stat. off. utr. 1936: 19), den 27 juni 1936 angående skogar å städer och enskilda tillhöriga flygsandsfält i Hallands län (stat. off. utr. 1936: 30) samt den 23 december 1936 angående särskilda husbehovsskogar i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker (stat. off. utr. 1937: 5), upptog utredningsmannen förenämnda fråga om ny lagstiftning rörande besparingsskogar och allmänningsskogar. Att såsom sakkunniga med utredningsmannen deltaga i överläggningar rörande denna lagstiftningsfråga tillkallade chefen för jordbruksdepartementet den 13 februari 1937 dåvarande byråchefen i domänstyrelsen C. G. Cassel, ledamoten av riksdagen andra kammare småbrukaren E. Ericsson i Sörsjön, förvaltaren av Älvdalens sockens besparingsskog jägmästaren A. Leo Holmgren i Älvdalen, ledamoten i styrelsen för Orsa sockens besparingsskog nämndemannen Finn Erik Hansson i Orsa, ordföranden i styrelsen för Tärna och Stensele allmänningsskog hemmansägaren Ernst Johansson i Hemavan samt förvaltaren av Gällivare allmänningsskog jägmästaren O. E. Holm i Gällivare. Utredningsmannen och de sakkunniga, vilka antagit benämningen skogslagkommissionen, avgåvo den 31 augusti 1937 betänkande med förslag till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna m. m. (stat. off. utr. 1937: 29). Vid betänkandet funnos fogade särskilda yttranden av herrar Cassel och Johansson, vilka i vissa avseenden varit av skiljaktig mening rörande nämnda lagförslag.

Över betänkandet hava efter remiss yttranden avgivits av kammarkollegiet, domänstyrelsen jämte vederbörande skogsstatstjänstemän, statskontoret, riksräkenskapsverket, kommunikationsverkens lönenämnd samt länsstyrelserna, landstingens och hushållningssällskapens förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelserna i Kopparbergs, Gävleborgs, Västerbottens och Norrbottens län, styrelserna för besparingsskogarna och allmänningskogarna i nämnda län samt delägarna i nämnda skogar och de samfälliga husbehovsskogarna ävensom centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, Norrlands skogsvårdsförbund, skogsägareföreningarnas riksförbund och Sveriges skogsägareförbund.

Sedan sagda yttranden avgivits, har förevarande lagstiftningsfråga varit föremål för beredning inom justitie- och jordbruksdepartementen. På grundval av skogslagkommissionens betänkande och de avgivna yttrandena har därvid utarbetats förslag till *lag om allmänningskogar i Norrland och Dalarna* ävensom förslag till *lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212)*.

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:t dessa förslag.

## **Tillkomsten av besparingsskogar i Kopparbergs och Gävleborgs län samt allmänningskogar i Västerbottens och Norrbottens län.**

Till en början torde jag med ledning av kommissionens betänkande (sid. 38—51) få lämna en redogörelse för tillkomsten av besparingsskogarna och allmänningskogarna samt de av avkastningen från dessa skogar bildade skogsmedelsfonderna.

### **Besparingsskogarna.**

Vid storskiftet inom Kopparbergs och Gävleborgs län avsattes inom åtskilliga socknar på grund av särskilda beslut av Kungl. Maj:t vissa delar av de socknarna tilldelade skogsanslagen såsom allmänningar eller besparingsskogar för vederbörande jordägande socknemän. På detta sätt bildades besparingsskogar inom Svärdsjö, Lima, Transtrands, Särna, Älvdalens och Orsa socknar av Kopparbergs län samt Hamra kapellag av Gävleborgs län. Därjämte utbrötos och avsattes inom de särskilda skifteslagen i Venjans socken, jämväl med föranledande av Kungl. Maj:ts beslut, vissa delar av skifteslagens avrösningsjord till besparingsskogar för vederbörande jordägare inom skifteslagen. De skifteslag inom Venjans socken, för vilka besparingsskogar sålunda bildades, voro elva, nämligen Gävunda, Finngruvans, Johannisholms, Knås, Kättbo, Landbobyms, Nybodarnas, Ogsjöängarnas (Öjes), Stutts, Tibergets och Västbygge skifteslag.

Tidigast av besparingsskogarna bildades besparingsskogen i Svärdsjö socken. Redan i brev den 9 november 1861 förordnade Kungl. Maj:t — i samband med att Kungl. Maj:t medgav, att all inom Svärdsjö socken befintlig dittills samfällig skogsmark finge tilldelas socknen utan tillökningsskatt — att två invid sjöarna Balungen och Storsjön belägna skogstrakter skulle

såsom häradsallmänningar för Svärdsjö sockens gemensamma räkning av-sättas och utbrytas i enlighet med ett i Kungl. Maj:ts brev omförmålt för-slag. I brevet föreskrevs rörande vårderna av sagda allmänningar, att veder-börande krono- och jägeribetjäning skulle äga hålla tillsyn och vård över desamma, på sätt angående häradsallmänningar funnes eller framdeles kun-de varda stadgat. Enligt beskrivningen till storskiftesbyadelningen å skogs-marken till Svärdsjö socken jämte Envikens kapellag, som vid tiden för storskiftet tillhörde sagda socken, avsattes vid berörda delning — därvid det reducerade jordtalet å inägorna var delningsgrund — i överensstämmelse med föreskrifterna i Kungl. Maj:ts brev »Svärdsjö sockenallmänning» och »Envikens sockenallmänning». Vid avsättandet av nämnda allmänningar till-släppte två skifteslag — Ruptjärns och Risets skifteslag samt Ramsnäs och Näsänge skifteslag — ävensom sex boställen inom socknen ej någon mark. Av övriga skifteslag inom socknen tillsläppte skifteslagen inom Envikens kapellag förhållandevis mera mark till allmänningarna än skifteslagen inom den övriga delen av socknen. Vederbörande skifteslag inom socknen erhö-lo sålunda ej del i allmänningarna efter reducerat jordtal utan efter den om-fattning, vari de avstått mark till dessa. Specificerad uppgift å de särskilda skifteslagens delaktighet i allmänningarna har lämnats i repartitionslängden rörande storskiftesbyadelningen å skogsmarken. Storskiftet inom Svärdsjö socken avslutades 1863 och byadelningen å skogsmarken fastställdes därefter den 17 mars 1864. Från Svärdsjö socken utbrötos sedermera såsom sär-skil-da socknar dels Envikens församling och dels Svartnäs församling. Vid des-sa utbrytningar har delning av den vid storskiftet avsatta besparingsskogen ej ägt rum, utan denna har förblivit gemensam för socknarna. Sedan rätt till vissa större avverkningar upplåtits å besparingsskogen, bildades av där-vid erhållen köpeskilling »Svärdsjö och Envikens allmänningars räntebäran-de fond». Rörande vårderna, skötseln och förvaltningen av besparingsskogen och nämnda fond fastställde länsstyrelsen i Kopparbergs län den 18 juli 1870 reglemente, vilket av Kungl. Maj:t gillades den 19 juli 1872. Vissa ändringar i reglementet hava sedermera fastställts den 12 juli 1884, den 3 maj 1907 och den 26 november 1923.

Besparingsskogarna i Lima och Transtrands socknar avsattes på grund av Kungl. Maj:ts brev den 8 april 1870. I detta brev förordnade Kungl. Maj:t — jämte det Kungl. Maj:t medgav, att av den i nämnda socknar befintliga skogsmark 300 tunnland finge tilldelas varje besutenhet inom socknarna — att en tredjedel av den samtliga besutenheterna inom varje socken tillkom-mande skogsmark skulle för socknens räkning avsättas såsom samfällighets-mark. I brevet stadgades därjämte, att, sedan nödigt antal träd för åter-växtens befordrande blivit undantaget, avverkningsrätten till visst virke å samfällighetsmarken finge för en tid av femtio år försäljas samt att avkom-sten av samfällighetsmarken skulle genom länsstyrelsens försorg göras frukt-bärande och förvaltas samt räntan därå användas efter kommunalmyndighe-ternas förslag och länsstyrelsens beslut. I överensstämmelse med föreskrif-terna i Kungl. Maj:ts omförmålda brev avsattes sedermera vid storskiftet inom socknarna, vilket pågick under åren 1851—1871, en besparingsskog för vardera socknen. Byadelningen å skogsmarken inom socknarna fastställdes den 15 november 1871. Sedan därefter den 16 mars 1872 avverkningsrätt under femtio år upplåtits å besparingsskogarna, bildades på grund av före-skrifterna i Kungl. Maj:ts förenämnda brev av de medel, som inflöto för nämnda upplåtelse, en för båda sockarna gemensam skogsmedelsfond. Kungl. Maj:t fastställde den 7 april 1933 nu gällande reglemente angående vårderna och förvaltningen av Lima och Transtrands socknars besparingsskogar och skogsmedelsfond.

Genom brev den 27 juni 1879 fastställde Kungl. Maj:t grunder för avvittning och storskifte i Särna socken och det därmed då förenade Idre kapellag. Enligt nämnda brev skulle av skogsanslaget inom Särna socken med Idre kapellag en tredjedel avsättas till besparingsskog eller allmänning. I brevet föreskrevs rörande inkomsten från skogen, att denna skulle användas till gäldande av jorden åliggande skatter och onera, fattigvård, folkundervisning m. m. Genom ett senare brev, daterat den 9 september 1887, medgav Kungl. Maj:t, att utbrytning av besparingsskogen finge äga rum, innan storskiftet inom Särna socken avslutats. Utbrytningen av besparingsskogen avslutades den 27 september 1887 och fastställdes den 25 februari 1888. Storskiftet avslutades först 1893. I anslutning till innehållet i Kungl. Maj:ts brev den 27 juni 1879 bildades sedermera av besparingsskogens avkastning Särna sockens med Idre kapellag skogsmedelsfond. Nu gällande reglemente rörande besparingsskogens och skogsmedelsfondens vård och förvaltning fastställdes av Kungl. Maj:t den 5 oktober 1922. Före tillkomsten av nämnda reglemente hade Idre kapellag den 1 januari 1916 avskilts såsom särskild socken, därvid emellertid besparingsskogen bibehölls gemensam för båda socknarna.

Rörande bildandet av besparingsskogarna inom Orsa socken och Hamra kapellag meddelades föreskrifter i Kungl. Maj:ts brev den 19 september 1879. I detta brev förordnade Kungl. Maj:t — jämte det Kungl. Maj:t medgav, att av skogsmarken inom socknen och kapellaget 250 tunnland skulle få tilldelas varje besuttenhet — att av de sålunda uppkommande samfälliga skogsanslagen skulle, särskilt för envar av socknen och kapellaget, en tredjedel avsättas såsom besparingsskog eller allmänning. Beträffande användningen av inkomsterna från besparingsskogarna föreskrevs i brevet, i anslutning till innehållet i brevet den 27 juni 1879, att inkomsterna skulle användas till gäldande av jorden åvilande skatter och onera samt kostnader för fattigvård, folkundervisning m. m. I överensstämmelse med föreskrifterna i brevet den 19 september 1879 avsattes sedermera vid storskiftet inom Orsa socken och Hamra kapellag särskilda besparingsskogar för socknen och kapellaget. Storskiftet avslutades 1881 och byadelningen å skogsmarken fastställdes den 20 mars 1884. Av medel, som inflöto från besparingsskogarna för därå upplåtna avverkningsrätter med mera, bildades sedermera Orsa sockens och Hamra kapellags skogsmedelsfonder. Rörande vård och förvaltningen av Orsa sockens skogsmedelsfond och besparingsskog fastställdes reglemente av länsstyrelsen den 24 november 1886, vilket reglemente efter anförda besvär den 3 juni 1887 gillades av Kungl. Maj:t. För Hamra kapellags besparingsskog och skogsmedelsfond fastställde länsstyrelsen i Gävleborgs län reglemente den 31 december 1890. Sedan besvär anförts över länsstyrelsens fastställelsebeslut, blev reglementet den 18 november 1892 med viss ändring godkänt av Kungl. Maj:t. Reglementet har sedermera ändrats genom länsstyrelsens beslut den 22 maj 1914, den 17 mars 1921 och den 17 augusti 1923 samt genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 april 1933.

I fråga om avsättande av besparingsskog inom Älvdalens socken upptogs föreskrifter i Kungl. Maj:ts brev den 3 september 1885. Enligt detta brev skulle av den i socknen befintliga graderade skogsmarken 33 kvadratrevor tilldelas varje reducerat snesland inägojord och skulle därav graderad skogsmark, motsvarande 11 kvadratrevor för varje reducerat snesland inägojord, avsättas för socknens räkning såsom samfällighetsmark. I brevet medgavs, att å nämnda samfällighetsmark finge, sedan nödigt antal träd för återväxtens befordrande blivit undantaget, för en tid av högst 50 år av jordägarna upplåtas avverkningsrätten till visst virke, under villkor att de inflytande medlen skulle såsom en besparingsfond under länsstyrelsens inseende förvaltas i enlighet med av Kungl. Maj:t fastställt reglemente. I enlighet med

föreskrifterna i Kungl. Maj:ts berörda brev avsattes sedermera vid storskiftet såsom samfällighetsmark eller besparingsskog vissa skiften. Storskiftet avslutades 1887 och byadelningen å skogsmarken fastställdes därefter den 25 februari 1888. Reglementet rörande värden och förvaltningen av Älvdalens sockens skogsmedelsfond och besparingsskog fastställdes av Kungl. Maj:t den 9 november 1888.

De inom Venjans socken belägna besparingsskogarna hava bildats i annan ordning än förut omförmälda besparingsskogar. I fråga om Venjans socken föreskrevs sålunda icke, att någon viss del av det socknen vid storskiftet tilldelade skogsanslaget skulle avsättas till besparingsskog, utan Kungl. Maj:t medgav i brev den 9 november 1861, att hela skogsmarken inom socknen finge på därvarande hemman och lägenheter fördelas. Såsom orsak till att ett dylikt medgivande lämnades angavs i brevet, bland annat, att största delen av Venjans sockens hemmansägare redan före brevets utfärdande genom i hemmanen intecknade handlingar för en tid av femtio år från det storskiftet inom socknen blivit fastställt upplåtit avverkningsrätten till all den hemmanen tillfallande skog, som uppnått eller under sagda tid uppnådde viss storlek, och att de socknemän, som då ännu ej vidtagit sådan åtgärd, hade för avsikt att på enahanda sätt förfoga över sina skogslotter. I brevet föreskrevs emellertid vissa villkor för berörda medgivande. I detta hänseende stadgades, att en tredjedel av den köpeskilling, som genom omförmälda köpeavhandlingar betingats eller, i fråga om viss i brevet angiven by, kunde komma att genom sådan köpeavhandling betingas, skulle av socknemännen avsättas till en för socknen gemensam besparingsfond under länsstyrelsens vård och kontroll i enlighet med de bestämmelser, som av Kungl. Maj:t fastställdes, samt med iakttagande att endast den årliga räntan av nämnda fond borde användas för socknens gemensamma behov. Slutligen föreskrevs i brevet vissa inskränkningar i socknemännens dispositionsrätt över den skogsmark, som vid storskiftet komme att tilldelas dem.

På grund av nyssangivna brev verkställdes byadelning å hela skogsmarken för Venjans socken, vilken åtgärd avslutades den 21 januari 1862. Vid prövning av storskiftet föreskrev emellertid sedermera länsstyrelsen i Kopparbergs län genom beslut den 1 maj 1862 — oavsett föreskrifterna i nämnda brev — att en tredjedel av det skogsbelopp, som vid byadelningen tillfallit Kättbo, Gävunda, Landbobyns och Finngruvans byar ävensom Johannisholms bruk, skulle utbrytas för att ställas under allmän vård. I anledning härav påbörjades sådan utbrytning den 18 augusti 1862 och fastställdes den 23 mars 1864. Vid de åbodelningar av förenämnda byars skogsmark, som sedermera verkställdes, intogs emellertid i fråga om Gävunda och Finngruvans byar även de under allmän vård ställda delarna av skogsmarken i delningen. Åbodelningarna å sistnämnda två byar fastställdes den 21 december 1866.

I en den 2 juli 1888 till Kungl. Maj:t ingiven skrift hemställde Venjans socknemän om friare dispositionsrätt till viss del av den dem tilldelade skogsmarken. I anledning av denna ansökan förklarade Kungl. Maj:t i brev den 8 juni 1894, att, därest från skifteslag inom Venjans socken en tredjedel av skifteslagets hela avrösningsjord efter uppskattning avlämnades lagligen utbruten till en under allmän vård ställd och i ett sammanhang belägen besparingsskog, jordägarna inom sådant skifteslag skulle äga att, såvitt annars rätt därigenom icke förnärmades och därest icke genom lag annorlunda vore eller bleve bestämt, fritt förfoga över återstående två tredjedelar av avrösningsjorden med därå växande skog samt att behållna avkastningen av sålunda tillkommen besparingsskog skulle intill dess annorlunda förordnades

användas på samma sätt som räntan av socknens besparingsfond. Till följd av nämnda brev företogs sedermera utbrytning av besparingsskogar inom följande skifteslag i Venjans socken, nämligen Västbygge, Stutts, Knås, Tibergets, Gävunda, Finngruvans, Nybodarnas och Ogsjöängarnas (Öjes) skifteslag. Förutom de besparingsskogar, som sålunda bildades till följd av Kungl. Maj:ts brev den 8 juni 1894, finnas, såsom förut nämnts, inom Venjans socken tre besparingsskogar, som utbrutits redan i samband med stor-skiftet inom socknen enligt länsstyrelsens beslut den 1 maj 1862. Sistnämnda skogar tillhöra Johannisholms bruk samt Kättbo och Landbobyns skifteslag.

I fråga om förvaltningen och användningen av den besparings- eller skogsmedelsfond, som jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 9 november 1861 avsatts inom Venjans socken, fastställde Kungl. Maj:t genom brev den 3 mars 1871 på förslag av länsstyrelsen vissa bestämmelser. Enligt dessa skulle av fondens kapital, som den 30 juni 1870 uppgick till 102,400 riksdaler, bildas fyra särskilda fonder, nämligen en folkskolefond, en odlingsfond, en undsättningsfond och en allmän fond. Sedan genom Kungl. Maj:ts brev den 16 augusti 1878 viss ändring vidtagits i de genom brevet den 3 mars 1871 fastställda bestämmelserna, förordnade Kungl. Maj:t den 24 februari 1922, att nyssangivna fonder med undantag av folkskolefonden skulle uppdelas å de olika skifteslagen inom socknen i förhållande till vart och ett skifteslags insats.

Gällande reglemente för Venjans skogsmedelsfonder och besparingsskogar fastställdes av Kungl. Maj:t den 16 december 1932.

### Allmänningsskogar.

I samband med den allmänna avvittringen i Norrbottens län utlades inom samtliga socknar i länets lappmark samt i en socken i dess kustland särskilda allmänningar eller allmänningsskogar för vederbörande jordägares räkning. Därjämte avsattes vid den särskilda avvittring, som efter den allmänna avvittringens slutförande verkställdes i fråga om nybyggen å odisponerade överloppsmarker inom vissa socknar av länet, dels allmänningar för respektive nybyggares räkning dels ock — för att nybyggarna skulle erhålla delaktighet i de vid den allmänna avvittringen avsatta allmänningsskogarna — vissa områden av nybyggarnas skogsanslag, vilka områden tillades berörda skogar. Inom Västerbottens län, där i stort sett trakterna ovan och nedom odlingsgränsen var för sig gjordes till föremål för allmän avvittring, avsattes allmänningsskogar allenast vid avvittringen ovan odlingsgränsen eller inom Dorotea, Vilhelmina, Stensele, Tärna och Sorsele socknar.

De allmänningsskogar, som sålunda avsattes vid den allmänna och särskilda avvittringen inom Västerbottens och Norrbottens län, voro följande: inom Västerbottens län Dorotea övre, Vilhelmina övre, Tärna och Stensele samt Sorsele övre allmänningsskogar och inom Norrbottens län Arvidsjaur, Arjeplogs, Jokkmokks, Gällivare och Jukkasjärvi allmänningsskogar, Pajala, Junosuando och Tårendö socknars allmänningsskogar samt nybyggarnas särskilda allmänningar i Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar. Erinras må, att de allmänningsskogar, som avsatts vid den allmänna avvittringen i Norrbottens län, tillkommit i annan ordning än övriga allmänningsskogar. De förra hava nämligen bildats till följd av frivilliga beslut av vederbörande delägare, under det de senare utlagts på grund av föreskrift i gällande avvittringslagstiftning.

*Av de vid den allmänna avvittringen i Norrbottens län bildade allmännings-*

skogarna äro Pajala, Junosuando och Tärendö socknars allmänningsskogar de äldsta. Genom brev den 17 mars 1876 förordnade Kungl. Maj:t i fråga om Pajala socken — i samband med att Kungl. Maj:t fastställde skogsanslagets storlek — att en fjärdedel av skogsanslaget i enlighet med av jordägarna uttryckt önskan skulle avsättas till en eller flera för socknen samfällda häradsallmänningar att förvaltas efter de grunder Kungl. Maj:t framdeles komme att fastställa. Med anledning härav utlades genom särskilda av länsstyrelsen i Norrbottens län den 30 april 1878, den 31 december 1879 och den 1 december 1880 rörande avvitrtingen i Pajala socken meddelade utslag inom envar av Pajala moderförsamling samt de därtill hörande Muonionalusta och Tärendö kapellförsamlingar en allmänning såsom för vederbörande församlings eller, i fråga om allmänningen inom Pajala moderförsamling, Pajala sockens invånare gemensam och från deras hemman oskiljaktig egendom i förhållande till vars och ens ägande eller innehavande skattetal att för deras räkning förvaltas antingen var för sig eller ock gemensamt med övriga allmänningar efter de grunder, Kungl. Maj:t komme att meddela. Efter det nämnda avvitrtingsutslag meddelats, har från Pajala socken såsom självständiga socknar avskilts Tärendö socken och Junosuando socken. I anslutning härtill har i det för berörda allmänningar den 3 mars 1922 senast fastställda reglementet stadgats, att delägare i allmänningarna äro ägarerna av den i mantal satta jorden inom Pajala, Junosuando och Tärendö socknar, envar i förhållande till sitt ägande hemmantal. Allmänningarna benämnas i reglementet Pajala, Junosuando och Tärendö socknars allmänningsskogar.

Redan innan Kungl. Maj:t genom brevet den 17 mars 1876 meddelade beslut rörande bildande av allmänningar inom Pajala socken, hade fråga väckts om avsättande i samband med avvitrtingen av allmänningar inom lappmarkssocknarna i Västerbottens och Norrbottens län. I ett den 27 mars 1875 till chefen för civildepartementet avgivet infordrat yttrande hade nämligen dåvarande revisionssekreteraren P. G. E. Poignant hemställt, att inom varje lappmarkssocken minst en fjärdedel eller högst hälften av sammanräknade beloppet av det skogsanslag, som enligt § 18 i 1873 års avvitrtingsstadga skulle tillkomma alla jordägare, borde avsättas till en eller flera för socknen samfällda häradsallmänningar. Kungl. Maj:t fann genom brev den 9 november 1877 allmän föreskrift om avsättande av viss del utav varje lappmarkssockens skogsanslag till allmänning icke böra omedelbart av Kungl. Maj:t meddelas, men förordnade i brevet, att, efter det inom varje av lappmarkssocknarna i Västerbottens och Norrbottens län ägomätning för avvitrting försiggått samt undersökning i anledning av det i berörda hänseende framställda förslag av vederbörande lantmätare företagits och delägarna vid sammanträde lämnats tillfälle att ånyo sig yttra inom de socknar, där sådant icke funnes obehövt till följd av delägarnas redan uttalade önskan om avsättande av skogsmark för gemensamt behov, länsstyrelsen skulle äga att meddela föreskrift i fråga, huruvida en fjärdedel eller, där vederbörande delägares beslut därtill gäve anledning, större andel av socknens skogsanslag borde avsättas till en eller flera allmänningar att förvaltas efter de grunder, som Kungl. Maj:t efter länsstyrelsens framställning komme att bestämma.

Samma dag som sistberörda brev utfärdades förklarade Kungl. Maj:t i brev till länsstyrelsen i Norrbottens län, att ett av Arvidsjauras socknemän fattat beslut att till allmänning avsätta en fjärdedel av det skogsanslag, som vid avvitrtingen inom socknen komme att tilldelas byar, hemman och nybyggen, skulle bringas till verkställighet. Även Gällivare, Jokkmokks, Arjeplogs och Jukkasjärvi socknemän förklarade sedermera vid sammanträden under avvitrtingens fortgång i dessa socknar, att de ville för bildande av all-



männingar avsätta en fjärdedel av skogsanslagen. I anledning härav föreskrev Kungl. Maj:t genom särskilda brev, utfärdade i fråga om Gällivare socken den 22 juni 1883, i fråga om Jokkmokks och Arjeplogs socknar den 5 april 1889 och i fråga om Jukkasjärvi socken den 18 augusti 1893, att socknemännens berörda beslut skulle bringas i verkställighet.

I överensstämmelse med föreskrifterna i Kungl. Maj:ts omförmälda brev avsattes sedermera genom de utslag, som länsstyrelsen i Norrbottens län meddelade rörande avvitrtingen i omförmälda fem socknar, en allmänning inom envar av socknarna.

Den inom Arvidsjaurs socken avsatta allmänningen erhöll sedermera viss tillökning i sitt område i samband med dispositionen av de vid den allmänna avvitrtingen inom socknen uppkomna överloppsmarkerna. Genom Kungl. Maj:ts brev den 20 oktober 1899 föreskrevs sålunda, att av nämnda överloppsmarker skulle såsom nybyggen åt enskilda upplåtas vissa i brevet angivna områden samt att därvid skulle för att tilläggas den inom socknen vid avvitrtingen bildade allmänningen avsättas en fjärdedel av det skogsanslag, som i brevet tillagts omförmälda nybyggen.

Genom ett flertal brev rörande nu ifrågavarande allmänningsskogar föreskrev Kungl. Maj:t sedermera, att de medel, som inflöto genom försäljning av skogsalster från allmänningsskogarna eller upplåtelse av mulbete eller grässlåtter därå skulle från varje allmänningsskog inlevereras till länsstyrelsen för att göras fruktbärande samt förvaltas såsom en särskild skogsmedelsfond.

Rörande ifrågavarande allmänningsskogars och skogsmedelsfonders vård och förvaltning hava föreskrifter meddelats genom förordningen den 18 juni 1920 (nr 331) angående allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län och de reglementen, som Kungl. Maj:t med stöd av sagda förordning den 3 mars 1922 utfärdat för samma skogar och fonder.

I fråga om tillkomsten av *de allmänningsskogar, som utlagts vid den allmänna avvitrtingen* ovan odlingsgränsen i *Västerbottens läns lappmark*, må erinras, att beslut om avsättande av dylika skogar fattades av vissa av länets lappmarkssocknar, redan innan bildandet av allmänningsskogar på grund av avvitrtingslagstiftningen blev obligatoriskt. Emellertid gingo besluten ej i verkställighet. I skrivelse den 16 november 1901 framlade nämligen den s. k. norrlandskommittén förslag om stadgande av förändrade grunder för avvitrting och nybyggesanläggning inom lappmarkerna. Sedan Kungl. Maj:t i avbidan på prövningen av detta förslag förordnat, att de pågående arbetena med avvitrtingen inom lappmarkerna skulle avbrytas eller begränsas att avse allenast förberedande åtgärder, utfärdades den 5 juni 1909 (nr 54) kungörelse innefattande ytterligare föreskrifter angående avvitrtingen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker. I kungörelsen — som enligt sin ingress ägde tillämpning allenast inom de områden av Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, beträffande vilka avvitrtingsutslag då ännu icke meddelats av vederbörande länsstyrelse — föreskrevs, att av skogsanslag tillkommande hemman och nybyggen skulle viss del utläggas för tillgodoseende av nödigt husbehov men återstoden för varje avvitrtingslag avsättas till allmänning att för delägarnas gemensamma nytta förvaltas i enlighet med de grunder, som av Kungl. Maj:t bestämdes. Vid efteravvitrting inom område, där allmänning avsatts vid förutgången allmän avvitrting, skulle enligt kungörelsen, där så lämpligen kunde ske, dels för de vid efteravvitrtingen utbrutna nybyggen avsättning äga rum till sådan allmänning efter samma grunder, efter vilka densamma bildats, samt dels särskilda, för nämnda nybyggen eller vissa av dem gemensamma allmänningar bildas av den återstående del av skogsanslagen, vilken utlades till husbehovsskog.

Efter utfärdandet av berörda kungörelse återupptogs arbetet med avvittningen i full utsträckning. I fråga om trakterna ovan odlingsgränsen i Västerbottens läns lappmark meddelades sedermera avvitringsutslag av länsstyrelsen. Genom utslagen avsattes i enlighet med bestämmelserna i förberörda kungörelse dels inom envar av Dorotea, Vilhelmina och Sorsele socknar och dels inom Tärna och Stensele socknar, vilka i fråga om trakterna ovan odlingsgränsen utgjorde ett gemensamt avvitringslag, en allmänning att för vederbörande hemmansägares och innehavares gemensamma efter mantal beräknade nytta förvaltas i enlighet med grunder, som bestämdes av Kungl. Maj:t.

Beträffande vården och förvaltningen av de sålunda bildade allmänningsskogarna gälla för närvarande bestämmelserna i förenämnda förordning den 18 juni 1920 (nr 331) samt i de av Kungl. Maj:t den 24 november 1932 fastställda reglementena för skogarna. I reglementena, där viss ändring vidtagits genom Kungl. Maj:ts beslut den 25 januari 1935, benämnas ifrågavarande skogar Dorotea övre, Vilhelmina övre, Tärna och Stensele samt Sorsele övre allmänningsskogar. Enligt reglementena skall i fråga om envar av skogarna bildas en skogsmedelsfond av skogens avkastning.

I fråga om tillkomsten av *de allmänningsskogar, som avsatts vid särskild avvitrning i Norrbottens län*, må erinras om följande.

Vid den allmänna avvittningen i Norrbottens län avsattes inom Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar vissa områden såsom överloppsmarker. Dessa områden voro inom Gällivare socken belägna nedom och i de två övriga socknarna såväl ovan som nedom odlingsgränsen. Efter den allmänna avvitrningens slutförande upprättades genom avvitringsverket i länet förslag till disposition av nämnda överloppsmarker, och länsstyrelsen meddelade i anledning av dessa förslag utslag i ämnet. Genom dessa utslag upplätos och avvitrades inom envar av nämnda socknar å här avsedda överloppsmarker ett flertal nybyggen. I fråga om det nybyggarna tillkommande skogsanslaget föreskrevs därvid jämlikt kungörelsen den 5 juni 1909, att, sedan vissa områden av anslaget tilldelats nybyggena såsom husbehovsskogar, en fjärdedel av anslaget skulle tilläggas den vid den allmänna avvittningen inom socknen bildade allmänningsskogen, varefter nybyggena skulle äga del i denna efter enahanda grund som övriga delägare, samt att återstoden av skogsanslaget skulle avsättas såsom en särskild allmänning för nybyggena. Denna allmänning skulle för de i densamma delaktiga nybyggarnas gemensamma, efter mantal beräknade nytta förvaltas i enlighet med grunder, som av Kungl. Maj:t bestämdes.

Jämväl beträffande vården och förvaltningen av nämnda särskilda allmänningar hava bestämmelser meddelats i förordningen den 18 juni 1920. Med stöd av förordningen har Kungl. Maj:t den 7 december 1923 fastställt reglemente för allmänningarna. I reglementet benämnas dessa nybyggarnas särskilda allmänningar inom Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar. I motsats till vad som gäller i fråga om övriga allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län har i reglementet för nämnda särskilda allmänningar föreskrift ej meddelats om bildande av skogsmedelsfonder av allmänningarnas avkastning.

## **Äganderätten till besparingsskogarna och allmänningsskogarna samt skogsmedelsfonderna.**

Kommissionen har i sitt betänkande verkställt närmare undersökning rörande äganderätten till besparingsskogarna och allmänningsskogarna samt skogsmedelsfonderna. Ur denna undersökning må här återgivas följande.

Av kommissionens redogörelse för tillkomsten av besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län framginge, att dessa skogar tillhörde vederbörande sockens eller socknars eller, i fråga om Venjans sockens besparingsskogar, vederbörande skifteslags jordägare samt att jordägarna regelrätt hade del i skogarna efter det reducerade jordtal, som låge till grund för storskiftet inom respektive socknar. Bestämmelser av denna innebörd hade ock i allmänhet inrymts i de för skogarna fastställda reglementena. Vissa reglementen upptoge, förutom bestämmelser av detta innehåll, jämväl föreskrifter, att beträffande fastigheter, för vilka rätten till delaktighet bestämts vid jorddelning, jordägarna hade del i besparingsskogarna efter den vid jorddelningen stadgade grund.

I reglementet för Särna och Idre socknars besparingsskog angåves, huru stor del av socknarnas besparingsskog belöpte på vardera socknens jordägare, och föreskrevs i detta hänseende, att 63.285 procent av skogen belöpte på Särna sockens och 36.715 procent på Idre sockens jordägare. Från förenämnda allmänna regel om äganderätten till besparingsskog gällde i fråga om Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog visst undantag, i det dels två inom Svärdsjö socken vid tiden för besparingsskogens tillkomst belägna skifteslag — Ruptjärns och Risets skifteslag samt Ramsnäs och Näsänge skifteslag — ävensom sex boställen inom socknen ej hade del i skogen, dels ock delaktigheten i denna bestämts efter viss annan grund än det reducerade jordtalet. Nyssnämnda två skifteslag hade numera överflyttats till Sundborns socken.

Med avseende å äganderätten till besparingsskogarna finge vidare framhållas, att enligt reglementena för Venjans, Lima, Transtrands samt Särna och Idre socknars besparingsskogar dessa skogar skulle bibehållas oförminskade. Denna bestämmelse innebure, att skogarna ej finge skiftas mellan vederbörande delägare samt att dessa ej heller ägde att därifrån försälja eller eljest avyttra mark. Någon motsvarande föreskrift funnes ej upptagen i reglementena för övriga besparingsskogar, men även dessa reglementen förutsatte, att berörda grundsats skulle gälla i fråga om de däri avsedda skogarna. Beträffande Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog finge erinras, att enligt Kungl. Maj:ts brev den 9 november 1861 angående avvittning av skogsmarken inom Svärdsjö socken denna skog skulle avsättas och utbrytas såsom häradsallmänning, samt att jämlikt föreskrifterna om häradsallmänningar i 1894 års skogsordning, vilka föreskrifter enligt Kungl. Maj:ts brev den 30 december 1932 alltjämt ägde tillämpning i fråga om tillsyn och vård av Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog, sådan allmänning skulle bibehållas oförminskad.

Från grundsatsen, att besparingsskogarna skulle bibehållas oförminskade, hade medgivits visst undantag i fråga om Särna och Idre socknars besparingsskog. Enligt reglementet för denna skog finge nämligen därifrån upplåtas lämplig mark till egnahems- och odlingslägenheter.

Även i fråga om allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län vore spørsmålet om äganderätten till skogarna besvarat genom skogarnas till-

komsthistoria. Såsom regel gällde, att skogarna vore samfällid egendom för ägarna eller vissa ägare av i mantal satt jord inom vederbörande socknar. De allmanningsskogar, som avsatts vid den tidigare avvitrtingen, eller Arvidsjaur, Arjeplogs, Jokkmokks, Gällivare och Jukkasjärvi samt Pajala, Junosuando och Tärendö socknars allmanningsskogar, samt de områden, som vid den senare avvitrtingen tillagts dessa allmanningsskogar, tillhörde enligt reglementena för samma skogar ägarna av samtliga i mantal satta fastigheter inom respektive socknar. Av Pajala, Junosuando och Tärendö socknars gemensamma allmanningsskog belöpte på Pajala socken andelar för  $49\frac{9}{32}$  mantal, på Junosuando socken andelar för  $24\frac{1}{8}$  mantal och på Tärendö socken andelar för  $20\frac{19}{64}$  mantal. Vad åter anginge de allmanningsskogar, som tillkommit vid den senare avvitrtingen, eller Dorotea övre, Vilhelmina övre, Sorsele övre samt Tärna och Stensele allmanningsskogar ävensom nybyggarnas särskilda allmänningar i Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar, hade dessa skogar i allmänhet avsatts allenast för en viss grupp i mantal satta fastigheter inom vederbörande socken, vadan andel i skogarna tillkomme blott ägarna eller innehavarna av sådan grupp. Inom Tärna socken hade dock alla i mantal satta fastigheter, omfattande tillhoppa  $24\frac{43}{64}$  mantal, andel i den för Tärna och Stensele gemensamma allmanningsskogen. Inom övriga socknar omfattade de grupper fastigheter, för vilka här avsedda allmanningsskogar avsatts, följande mantalssummor, nämligen inom Dorotea socken  $3\frac{13}{64}$  mantal, inom Vilhelmina socken  $20\frac{3}{8}$  mantal, inom Sorsele socken  $14\frac{17}{64}$  mantal, inom Stensele socken  $10\frac{53}{64}$  mantal, inom Arjeplogs socken  $13\frac{15}{32}$  mantal, inom Jokkmokks socken  $2\frac{23}{32}$  mantal och inom Gällivare socken  $2\frac{1}{32}$  mantal. I fråga om nybyggarnas särskilda allmänningar finge erinras, att vissa av de nybyggen, för vilka allmänningar avsatts, numera, sedan föreskrivna odlings- och byggnadsskyldigheter fullgjorts, omförts till skatte och sålunda innehades under enskild äganderätt. De flesta av nybyggena vore emellertid fortfarande av krononatur och besattes alltså av nybyggarna allenast med ärftlig nyttjanderätt.

Enligt förordningen den 18 juni 1920 (nr 331) angående allmanningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län skulle dessa skogar bibehållas oförminskade.

Vad anginge de skogsmedelsfonder, som bildats av avkastningen från besparings- eller allmanningsskogarna, följde av sättet för fondernas bildande, att skogarnas och fondernas ägare vore identiska samt att ägarna hade del i fonderna efter samma grund, varefter delaktighet åtnjötes i skogarna. Bestämmelser av sådant innehåll hade ock upptagits i de flesta av de för fonderna fastställda reglementena. I fråga om Lima och Transtrands socknars gemensamma skogsmedelsfond lämnades i reglementet för fonden en föreskrift om vardera socknens delaktighet i denna och dess avkastning och föreskreves härutinnan, att vardera socknen skulle däri hava andel efter det reducerade jordtal, som legat till grund för storskiftet, utgörande för Lima socken 26,287 snesland 5.81 bandland och för Transtrands socken 19,403 snesland 2.03 bandland. I reglementet funnes jämväl en bestämmelse rörande de andelar i fonden, som tillkomme kyrkoherdeboställena i Lima och Transtrands socknar. Enligt reglementet skulle vardera bostället äga rätt till delaktighet i fonden efter förhållandet emellan boställets och socknens reducerade jordtal. Vidare gällde enligt reglementet för Venjans sockens skogsmedelsfonder vissa särskilda bestämmelser rörande delaktigheten i socknens folkskolefond. I denna fond skulle jämlikt reglementet de särskilda skifteslag, för vilka besparingsskogar inom socknen avsatts, hava del i förhållande till vart och ett skifteslags insats i fonden, nämligen Knås skifteslag för kronor 3,734: 99, Stutts skifteslag för kronor 5,454: 98, Västbygge

skifteslag för kronor 5,089: 19, Tibergets skifteslag för kronor 601: 34, Gävunda skifteslag för kronor 1,036: 18, Finngruvans skifteslag för kronor 702: 27, Landbobyms skifteslag för kronor 1,210: 29, Kättbo skifteslag för kronor 2,925: 28, Johannisholms skifteslag för kronor 1,735: 67, Nybodarnas skifteslag för kronor 7: 06 och Ogsjöängarnas (Öjes) skifteslag för kronor 27: 88.

Med avseende å skogsmedelsfonderna gällde såsom regel, att fonderna ej finge förminskas eller att fonderna ej finge nedbringas under vissa angivna minimibelopp. Föreskrifter i detta avseende återfunnes i reglementena för samtliga fonder. Reglementet för Venjans sockens skogsmedelsfonder stadgade sålunda, att dessa fonder ej finge minskas under deras den 31 december 1931 behållna kapitalbelopp. Enligt reglementet uppginge dessa belopp för de särskilda fonderna:

för Knås	skifteslags	skogsmedelsfond....	till kronor	114,612: 60
» Stutts	»	»	»	160,390: 75
» Västbygge	»	»	»	110,305: 11
» Tibergets	»	»	»	15,883: 04
» Gävunda	»	»	»	50,212: 50
» Finngruvans	»	»	»	56,441: 37
» Landbobyms	»	»	»	41,303: 04
» Kättbo	»	»	»	45,095: 34
» Johannisholms	»	»	»	28,055: 14
» Nybodarnas	»	»	»	85: 82
» Ogsjöängarnas (Öjes)	»	»	»	665: 04
» folkskolefonden.....			»	23,132: 13

I reglementet för Lima och Transtrands socknars skogsmedelsfond föreskreves, att fonden, vilken bildats av den köpeskilling, tillhopa 2,467,000 kronor, som influtit för den 16 mars 1872 upplåten skogsavverkningsrätt, icke finge minskas under dess vid reglementets fastställande förefintliga kapitalbelopp 2,586,000 kronor. Enligt reglementet för Särna och Idre socknars skogsmedelsfond finge fonden icke minskas under 2,017,000 kronor. I reglementet för Hamra kapellags skogsmedelsfond stadgades, att fonden ej finge förminskas, dock att visst belopp av fonden finge avsättas för bildande av en brandstodsförening inom kapellaget. Hamra kapellags samt Älvdalens, Orsa och Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars skogsmedelsfonder hade vid utgången av 1935 uppgått, Hamra kapellags skogsmedelsfond till 1,315,792 kronor 72 öre, Älvdalens sockens skogsmedelsfond till 5,250,000 kronor, Orsa sockens skogsmedelsfond till 9,686,147 kronor 4 öre samt Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars skogsmedelsfond till 1,348,707 kronor 51 öre. Även i fråga om de skogsmedelsfonder, som bildats av avkastning från allmänningsskogar i Västerbottens län, föreskreves, att dessa fonders av länsstyrelsen förvaldade kontanta medel icke finge nedbringas under vissa i reglementena angivna belopp. Såsom sådant minimibelopp hade fastställts för Dorotea övre skogsmedelsfond 5,000 kronor, för Vilhelmina övre skogsmedelsfond 30,000 kronor, för Tärna och Stensele skogsmedelsfond 50,000 kronor och för Sorsele övre skogsmedelsfond 25,000 kronor. För de skogsmedelsfonder, som bildats av avkastning från allmänningsskogar i Norrbottens län, gällde, att dessa fonder ej finge utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande hållas vid lägre kapitalbelopp än i reglementena angäves eller för Arvidsjaur skogsmedelsfond 900,000 kronor, för Arjeplogs skogsmedelsfond 600,000 kronor, för Jokkmokks skogsmedelsfond 2,200,000 kronor, för Gällivare skogsmedelsfond 1,200,000 kronor, för Jukkasjärvi skogsmedels-

fond 300,000 kronor och för Pajala, Junosuando och Tärendö socknars skogsmedelsfond 1,200,000 kronor. Särskilda skogsmedelsfonder hade ej bildats för nybyggarnas särskilda allmänningar i Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar.

### **Gällande bestämmelser rörande vården och förvaltningen av besparingsskogarna och allmänningsskogarna samt skogsmedelsfonderna.**

#### **Besparingsskogarna och de av dessas avkastning bildade skogsmedelsfonderna.**

Gällande bestämmelser rörande vården och förvaltningen av besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län samt de av avkastningen från dem bildade skogsmedelsfonderna finnas upptagna i förut omförmälda för skogarna och fonderna senast fastställda reglementen. Av dessa äro reglementena för Venjans, Lima, Transtrands, Älvdalens, Särna och Idre samt Orsa socknars och Hamra kapellags besparingsskogar och skogsmedelsfonder av i stort sett likartat innehåll. Reglementet för Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog, vilket reglemente tillkommit tidigare än nyssangivna reglementen, skiljer sig däremot i mera avsevärd grad från dessa. I det följande lämnas med ledning av kommissionens betänkande en sammanfattande redogörelse för hithörande reglementen i de delar, varom nu är fråga, därvid början göres med reglementena för förstnämnda grupp skogar och skogsmedelsfonder.

*Venjans, Lima, Transtrands, Älvdalens, Särna och Idre samt Orsa socknars och Hamra kapellags besparingsskogar och skogsmedelsfonder.*

Reglementena för de i denna grupp ingående besparingsskogar och skogsmedelsfonder upptaga i förevarande avseende bestämmelser dels rörande skogarnas vård och förvaltning samt dispositionen av dessas avkastning, dels ock rörande förvaltningen av skogsmedelsfonderna samt användningen av avkastningen från dem. Reglementet för Lima och Transtrands socknars besparingsskogar och skogsmedelsfond upptager därjämte föreskrifter angående förvaltningen av vissa särskilda tillgångar, tillhöriga delägarna i dessa skogar.

Beträffande vården av här avsedda besparingsskogar gäller i regel, att skogarna skola under länsstyrelsens överinseende behandlas enligt av domänstyrelsen fastställda hushållningsplaner, vilka skola avse skogarnas framtida bestånd och högsta avkastning. Dylika eller likartade stadganden finnas upptagna i reglementena för Venjans, Lima, Transtrands samt Särna

och Idre socknars besparingsskogar. Reglementet för Hamra kapellags besparingsskog innehåller i förevarande avseende, att till grund för skogens vård och förvaltning skall ligga en den 22 juli 1888 dagtecknad, av länsstyrelsen granskad hushållningsplan. Jordägarna skola dock — därest de finna det fördelaktigt att ordna avverkningen på annat sätt — äga att om sådan anordning i avverkningssättet för varje gång göra anmälan hos länsstyrelsen, som däröver meddelar beslut. Ny hushållningsplan för sistnämnda besparingsskog har fastställts av länsstyrelsen under år 1935. Reglementena för Älvdalens och Orsa socknars besparingsskogar innehålla ej någon uttrycklig föreskrift om skogarnas behandling enligt särskilda hushållningsplaner. Dylika planer hava dock upprättats för skogarna och fastställts av domänstyrelsen.

Vad härefter angår förvaltningen av ifrågavarande besparingsskogar, upptaga reglementena härutinnan mera utförliga bestämmelser.

Rörande sättet för utövande av delägarnas förvaltningsbefogenhet stadgas i reglementena, att för varje besparingsskog skall för bevakande av jordägarnas rätt och bästa i frågor, som röra skogens förvaltning, eller, enligt vissa reglementen, för handhavande av skogens vård och förvaltning å kommunalstämma med vederbörande jordägare utses en allmänningstyrelse, bestående av ordförande och fyra ledamöter. Beträffande besparingsskogarna i Venjans socken föreskrives dock, att för dessa skogar skall utses en gemensam allmänningstyrelse bestående av fem ledamöter, som väljas å sammanträde med särskilda av delägarna utsedda ombud. I fråga om Hamra kapellags besparingsskog skall ordföranden i allmänningstyrelsen jämte en suppleant för denne utses av länsstyrelsen. Ordförandena och ledamöterna i allmänningstyrelserna utses i allmänhet för en tid av fyra år. I samtliga reglementen har den förvaltningsbefogenhet, som tillkommer allmänningstyrelse, närmare preciserats.

Sagda befogenhet är enligt reglementena i olika avseenden begränsad. Den betydelsefullaste inskränkningen i befogenheten följer därav, att enligt samtliga reglementen särskilda skogsförvaltare skola anställas med uppgift att under allmänningstyrelsernas kontroll handhava den omedelbara vården och förvaltningen av besparingsskogarna. Enligt flertalet reglementen skola skogsförvaltarna förordnas av länsstyrelsen på förslag av vederbörande allmänningstyrelser. Reglementena för Älvdalens och Orsa socknars besparingsskogar tillerkänna dock styrelserna för dessa skogar befogenhet att själva antaga skogsförvaltare. Även för de sålunda antagna skogsförvaltarna skola emellertid förordnanden utfärdas av länsstyrelsen. I fråga om behörighet att utses till skogsförvaltare gäller enligt reglementena för Venjans, Lima, Transtrands samt Särna och Idre socknars besparingsskogar, att endast den, som fullgjort vad som erfordras för vinnande av anställning såsom jägmästare eller förvärvat högre skoglig utbildning, må förordnas till skogsförvaltare, dock med rätt för Kungl. Maj:t att medgiva dispens från nämnda regel. Övriga reglementen uppställa ej särskilda krav på skogsförvaltares kompetens.

Förutom skogsförvaltare skola jämlikt samtliga reglementen ordinarie skogsvaktare anställas till det antal, som bestämmes av vederbörande jordägare, eller, i fråga om Venjans sockens och Hamra kapellags besparingsskogar, av vederbörande allmänningstyrelser. Skogsvaktarna antagas av allmänningstyrelserna. Förordnanden för dem utfärdas dock i allmänhet av länsstyrelsen. — En ytterligare inskränkning i allmänningstyrelsens förvaltningsbefogenhet följer av reglementenas bestämmelser om sättet för försäljning av utsynat virke. Sådan försäljning skall enligt flertalet reglementen äga rum å offentlig auktion, som hålles inför länsstyrelsen eller under dess inseende eller kontroll eller av någon av länsstyrelsen förordnad auktionsförrättare. Reglementena för vissa andra besparingsskogar tillåta, att utsynat virke säljes under hand, därest länsstyrelsen därtill lämnat medgivande eller godkänner sålunda verkställd försäljning. — Vidare gäller enligt reglementena för Venjans, Lima och Transtrands socknars besparingsskogar, att styrelserna för dessa skogar ej äga befogenhet att fastställa av skogsförvaltarna upprättade förslag till utsyning å skogarna, utan att dessa förslag skola underställas länsstyrelsens prövning. — Jämväl i övrigt är enligt reglementena allmänningstyrelsens förvaltningsbefogenhet underkastad vissa begränsningar.

I fråga om revision av allmänningstyrelsens räkenskaper och förvaltning meddelas uttryckliga bestämmelser allenast i reglementena för Venjans, Lima, Transtrands samt Särna och Idre socknars besparingsskogar. Beträffande sistnämnda fyra socknars besparingsskogar skall revision verkställas av två å allmänningssstämma utsedda revisorer. I fråga om Venjans sockens besparingsskogar verkställles revision av tre revisorer, därav två utses av delägarna genom ombud och en av länsstyrelsen. Ehuru i reglementena för övriga besparingsskogar uttryckliga bestämmelser saknas om revision av allmänningstyrelsernas förvaltning, verkställles dock jämväl i fråga om dessa skogar sådan revision genom revisorer, utsedda å kommunalstämmor med vederbörande jordägare.

I anslutning till de föreskrifter om revision, som upptagas i reglementena för Venjans, Lima och Transtrands samt Särna och Idre socknars besparingsskogar, innehålla dessa reglementen jämväl bestämmelser om ordningen för prövning av fråga om ansvarsfrihet åt allmänningstyrelse. Enligt reglementena ankommer det på delägarna i skogarna att besluta om sådan ansvarsfrihet.

Beträffande användande av besparingsskogarnas avkastning upptaga reglementena i allmänhet ej närmare bestämmelser. I reglementet för Särna och Idre socknars besparingsskogar stadgas i detta avseende, att socknarnas jordägare äga att i förhållande till deras andel i besparingsskogen efter länsstyrelsens beslut använda den årliga behållna avkastningen av skogen, och i reglementet för Lima och Transtrands socknars besparingsskogar stadgas, att skogarnas årliga avkastning skall tillgodoföras skogsmedelsfonden men omedelbart gottgöras vederbörande socken. Allenast reglementena för Venjans sockens och Hamra kapellags besparingsskogar upptaga i förevarande avseende mera ingående bestämmelser, till vilka jag återkommer i det följande.



Enligt vad i kommissionens betänkande upplyses användes besparingsskogarnas avkastning, där ej reglementena uttryckligen föreskriva annan användning, i regel för samma ändamål som avkastningen från skogsmedelsfonderna.

Vad härefter angår förvaltningen av de skogsmedelsfonder, som bildats av avkastning från ifrågavarande besparingsskogar, innehålla reglementena jämväl härutinnan ingående föreskrifter.

Enligt reglementena skola berörda fonder i regel under länsstyrelsens överinseende förvaltas av särskilda styrelser. Denna ordning gäller dock ej i fråga om Hamra kapellags skogsmedelsfond, som förvaltas av vederbörande allmänningsstyrelse. De särskilda fondstyrelserna bestå av en av länsstyrelsen utsedd ordförande samt två av vederbörande delägare utsedda ledamöter. Beträffande Lima och Transtrands socknars skogsmedelsfond gäller, att vardera socknens delägare utser en ledamot av fondstyrelsen. Venjans sockens skogsmedelsfonder förvaltas av en gemensam fondstyrelse, sammansatt på enahanda sätt som övriga fondstyrelser. De två ledamöter av den gemensamma fondstyrelsen, som utses av vederbörande delägare, väljas vid sammanträde med ombud för delägarna. Ordförande i fondstyrelse utses för den tid, som länsstyrelsen bestämmer. Ledamöterna av sådan styrelse väljas för två år.

Fondstyrelses ordförande och ledamöter äro enligt reglementena ansvariga för vederbörande fonds eller fonders behöriga förvaltning samt en för alla och alla för en skyldiga ersätta den förlust, som genom deras vårdslöshet eller försummelse tillskyndas fonden eller fonderna.

Med stor utförlighet behandlas i reglementena jämväl frågan om användande av skogsmedelsfondernas avkastning. Bestämmelserna i detta ämne angiva dels de ändamål, för vilka avkastningen må användas, och dels sättet för prövning av frågor om avkastningens användande.

Enligt reglementena skall skogsmedelsfonds avkastning regelrätt i första rummet användas till gäldande av kostnaderna för fondens förvaltning samt besparingsskogens vård och förvaltning. Därefter skola av sagda avkastning i allmänhet bestridas vissa (stundom alla) utskylder och onera för jordbruksfastigheterna i vederbörande socken eller socknar ävensom avsättas vissa belopp till särskilda fonder, avsedda att användas till understödjande av befolkningen inom sagda socknar eller förbättrande av jordbruket eller istandsättande och underhåll av vissa vägar därstädes. Vidare må skogsmedelsfonds avkastning tagas i anspråk för ändamål, som i allmänhet äro nödiga eller gagneliga för vederbörande kommun eller kommuner, såsom läkarvård, fattigvård, folkundervisning, jordbrukets förbättring genom utdikning eller annorledes, polismyndighetens förstärkande, boskapsskötselns utveckling, anläggning av nya eller förbättring av gamla vägar. Skogsmedelsfonds avkastning må dock ej användas till ändamål, för vilket vederbörande kommuns eller kommuners medlemmar enligt lag äro underkastade uttaxering, med mindre hela utskyldsbeloppet för samma ändamål och således jämväl den

del därav, som belöper på icke jordäggande medlemmar av kommunerna, tagas av fondens avkastning. I vissa reglementen stadgas, att, därest överskott å avkastningen skulle uppstå, sedan utgifterna för förut angivna ändamål guldits, sådant överskott skall användas på sätt länsstyrelsen efter förslag av vederbörande jordägare bestämmer.

Med avseende å användningen av här avsedd avkastning skiljer sig reglementet för Venjans sockens skogsmedelsfonder väsentligt från övriga reglementen. Skogsmedelsfonderna inom Venjans socken utgöras dels av en folkskolefond och dels av elva särskilda skifteslags skogsmedelsfonder. Enligt reglementet skall i fråga om envar av sagda fonder en femtedel av den årliga avkastningen läggas till kapitalet. Folkskolefondens avkastning skall i övrigt användas till folkskoleväsendets inom socknen utveckling och ändamålsenliga ordnande. Avkastningen av de särskilda skifteslagens skogsmedelsfonder skall, sedan avsättning till kapitalet på sätt nyss sagts ägt rum, i första rummet användas för bestridande av kostnaderna för vederbörande fonds förvaltning samt vården och förvaltningen av skifteslagets besparings-skog samt i andra rummet disponeras för gäldande av vissa utskylder och onera för de fastigheter, som hava del i fonden. Därefter skall avkastningen användas för att efter missväxtår lindra verkningarna därav samt i övrigt till jordbrukets förbättrande, boskapsskötselns utveckling samt anläggning av nya eller förbättring av gamla by- och fäbodevägar. Slutligen må avkastningen användas till andra ändamål, som för skifteslagen i allmänhet äro nödiga och gagneliga. Skulle, efter det förenämnda utgifter blivit bestridda och föreskrivna avsättningar ägt rum, överskott å avkastningen förefinnas, skall sådant överskott användas på sätt länsstyrelsen efter vederbörandes förslag bestämmer.

Även reglementet för Hamra kapellags skogsmedelsfond avviker i fråga om användningen av fondens avkastning i vissa avseenden från övriga reglementen. Enligt detta reglemente skall sålunda fondens avkastning användas, förutom till de ändamål som angivas i flertalet övriga reglementen, jämväl för beredande av skydd åt jordägare eller brukare inom kapellaget mot förlust vid möjligen inträffande eldsvådor. I sådant syfte skola enligt reglementet avsättas 20 000 kronor av skogsmedelsfonden såsom grundfond för bildande av en brandstodsförening samt av skogsmedelsfondens räntemedel 500 kronor årligen, intill dess brandstodsfonden med därå upplupna räntor uppgår till 50 000 kronor, då ej allenast vidare tillskott från skogsmedelsfonden skall upphöra utan även räntan å brandstodsfonden tillfalla skogsmedelsfondens räntemedel. Därest fonden genom brandskadeersättningar skulle nedgå, skall den uppbringas genom tillskott på enahanda sätt till förberörda belopp.

Den ordningsföljd, i vilken de i reglementena angivna olika ändamålen skola tillgodoses av skogsmedelsfonds avkastning, varierar högst väsentligt i skilda reglementen. Under det exempelvis vissa reglementen föreskriva, att av sådan avkastning utskylder och onera för vederbörande jordbruksfastigheter skola gäldas, innan medel avsättas till fonder för befolkningens under-

stödjande m. m., stadgas i andra reglementen en omvänd ordningsföljd i detta avseende.

Såsom förut angivits, användes avkastningen från här avsedda besparings-skogar i regel för samma ändamål som avkastningen från skogsmedelsfonderna. Avvikelse från denna regel äger dock rum beträffande Venjans sockens och Hamra kapellags besparingsskogar. Enligt reglementet för Venjans sockens besparingsskogar skall av de skogsförsäljningsmedel, som inflyta från envar av dessa besparingsskogar, en femtedel disponeras så, att  $\frac{10}{102}$  därav användas för samma ändamål som förenämnda folkskolefonders avkastning samt återstående  $\frac{92}{102}$  tillgodoföras vederbörande skifteslags skogsmedelsfonders kapital. Återstoden av skogsförsäljningsmedlen skall i första hand användas till besparingsskogens skötsel och vård i enlighet med gällande hushållningsplan eller andra därutöver för skogen nödiga och nyttiga åtgärder. I den mån försäljningsmedlen ej åtgå till detta ändamål, skola de användas för samma ändamål som avkastningen från skifteslagets skogsmedelsfond. I reglementet för Hamra kapellags besparingsskog stadgas, att besparingsskogens avkastning må användas till bestridande av »löpande utgifter i enlighet med reglementet» samt att å avkastningen därefter uppkommande överskott skall, där ej länsstyrelsen medgiver detsammans användande på annat sätt, läggas till skogsmedelsfonden.

I allmänhet ankommer det på länsstyrelsen att, med tillämpning av reglementets bestämmelser, efter förslag av vederbörande jordägare besluta om användning av skogsmedelsfonders avkastning ävensom om användningen av sådan särskild fond, som i enlighet med vad förut nämnts bildats genom avsättningar från skogsmedelsfonden. I fråga om Hamra kapellags skogsmedelsfond äger dock allmänningsstyrelsen rätt att under länsstyrelsens in-seende besluta om avkastningens användning, dock att, där fråga är om avkastningens användande för ändamål, som för kapellaget i allmänhet äro nödiga eller gagneliga, beslutanderätten i detta avseende tillkommer vederbörande jordägare, vilkas beslut skola underställas länsstyrelsens prövning.

Skogsmedelsfonders förvaltning samt däröver förda räkenskaper skola enligt reglementena granskas av tre revisorer, av vilka länsstyrelsen utser en och vederbörande jordägare de båda andra. I fråga om Venjans sockens skogsmedelsfonder verkställas gemensam granskning av samtliga fonders förvaltning av tre på nämnda sätt utsedda revisorer. Den berättelse över granskningen av skogsmedelsfonders förvaltning, som revisorerna hava att afgiva, skall framläggas å stämma med vederbörande jordägare. Hava revisorerna i berättelsen framställt anmärkning och godkännes denna vid stämman, skall stämmoprotokollet insändas till länsstyrelsen, som förordnar om behöfelig rättelse eller hänvisar jordägarna att i händelse av befogenhet fullfölja sin talan i vederbörlig ordning efter anmärkningens beskaffenhet.

De särskilda fonder, som på sätt förut nämnts bildats genom avsättningar från skogsmedelsfonderna, förvaltas i regel av styrelserna för sistnämnda

fonder. Undantag från denna regel äger dock rum i fråga om Älvdalens sockens låne- och odlingsfond. Denna fond, som tillkommit genom årliga avsättningar från Älvdalens sockens skogsmedelsfond och för vilken länsstyrelsen den 22 april 1893 fastställt särskilt reglemente, förvaltas av fyra av delägarna i fonden utsedda förtroendemän, vilka utgöra fondens styrelse. Enligt berörda reglemente skall styrelsens förvaltning samt däröver förda räkenskaper årligen granskas av två revisorer, av vilka en utses av länsstyrelsen och en av delägarna. Över granskningen hava revisorerna att avgiva revisionsberättelse, som skall framläggas å kommunalstämma med delägarna.

Såsom förut nämnts upptager reglementet för Lima och Transtrands socknars besparingsskogar och skogsmedelsfond bestämmelser angående förvaltningen av vissa särskilda tillgångar, tillhöriga delägarna i dessa skogar. Reglementet innehåller i detta avseende, att för vården och förvaltningen av sådan de jordägande socknemännens egendom, som härrör från avkastningen av besparingsskogen eller skogsmedelsfonden eller som inköpts med medel, som härflutit från sådan avkastning, skall av de jordägande socknemännen i envar av nämnda socknar utses en jordägarenämnd, bestående av ordförande och sex ledamöter. Jordägarenämnds räkenskaper och förvaltning skola granskas av de revisorer, som granska allmänningsstyrelsens räkenskaper och förvaltning. Över granskningen hava revisorerna att avgiva berättelse, som framlägges å stämma med de jordägande socknemännen.

Enligt vad kommissionen inhämtat finnas även inom Särna, Idre och Älvdalens socknar särskilda av vederbörande jordägare utsedda organ, s. k. jordbruksnämnder. För dessa nämnder, som ej omnämnas i reglementena för socknarnas besparingsskogar och som sålunda tillsatts utan stöd av dessa reglementen, hava särskilda reglementen fastställts av länsstyrelsen, för jordbruksnämnderna i Särna och Idre socknar den 4 maj 1934 och för jordbruksnämnden i Älvdalens socken den 24 november 1936. Enligt dessa reglementen skola de särskilda nämnderna bestå, inom Särna och Idre socknar av minst fem och högst sju ledamöter samt inom Älvdalens socken av elva ledamöter. Jordbruksnämnds förvaltning skall årligen granskas av två av de jordägande socknemännen utsedda revisorer, som hava att över granskningen avgiva revisionsberättelse. Denna skall framläggas å kommunalstämma med de jordägande socknemännen, som därvid hava att fatta de beslut, vartill revisionsberättelsen kan föranleda. Ifrågavarande jordbruksnämnder handhava förvaltningen av vissa fastigheter, som vederbörande jordägande socknemän förvärvat, ävensom av de anslag här avsedda socknars besparingsskogars och skogsmedelsfonders avkastning, som årligen ställas till vederbörande jordägares disposition.

Vid behandling av frågor rörande besparingsskogarna eller av dessas avkastning bildade fonder äga vederbörande jordägare rösta efter reducerat jordtal. Till skydd för de mindre jordägarna hava dock i vissa reglementen stadgats inskränkningar i rätten att rösta efter sagda grund.

*Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog och skogsmedelsfond.*

Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog avsattes, såsom förut nämnts, vid storskifte inom socknarna på grund av föreskrift i Kungl. Maj:ts brev den 9 november 1861. I brevet meddelades även bestämmelse angående besparingsskogens vård, i vilket avseende stadgades, att vederbörande krono- och jägeribetjäning skulle äga hålla tillsyn och vård å besparingsskogen på sätt angående häradsallmänningar då vore eller framdeles kunde vara stadgat. Vid tiden för meddelandet av nämnda bestämmelse gällde i fråga om tillsyn och vård av häradsallmänningar vissa föreskrifter i skogsordningen den 1 augusti 1805 jämte andra författningar. Dessa föreskrifter upphävdes emellertid genom förordningen den 29 juni 1866 angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket, vilken förordning i kapitel II upptog stadganden angående häradsallmänningar. 1866 års förordning ersattes sedermera genom förordningen i samma ämne den 26 januari 1894 (nr 17), vars bestämmelser angående häradsallmänningar i sin tur upphävdes genom lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar. Sistnämnda lag, som ännu gäller, äger emellertid ej tillämpning å Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog utan i fråga om tillsyn och vård av denna skola enligt Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1932 bestämmelserna om häradsallmänningar i kapitel II av förordningen den 26 januari 1894 fortfara att gälla.

Beträffande häradsallmännings vård och förvaltning stadgas i 1894 års skogsordning, att häradsallmänning skall bibehållas oförminskad samt behandlas efter sådan på vetenskapliga regler grundad, för olika ortsförhållanden lämpad hushållningsplan, som avser skogens framtida bestånd och högsta avkastning. Det tillkommer domänstyrelsen att fastställa dylik plan samt att meddela de särskilda föreskrifter, som i avseende på hushållningen med häradsallmänning kunna finnas nödiga. Förvaltningen av häradsallmänning ombesörjes enligt skogsordningen principiellt av skogsstaten, men delägarna i allmänningen hava medgivits rätt att själva övertaga förvaltningen under villkor, att hushållningsplan och reglemente för allmänningen fastställts samt nödiga indelningsarbeten på delägarnas bekostnad utförts. Har förvaltningen övertagits av delägarna, skola emellertid vederbörande skogsstatstjänstemän hålla uppsikt över att de i avseende å skogshushållningen meddelade föreskrifter noggrant iakttagas. Enligt skogsordningen äga delägarna, vare sig allmänningen förvaltas av dem eller av skogsstaten, att årligen genom ombud, valda socknevis, medelst omröstning efter oförmedlade hemmantalet, utse en allmänningsstyrelse, som i alla frågor rörande allmänningen utövar delägarnas beslutanderätt, där ej i reglementet för allmänningen annorlunda stadgas. Reglementet uppgöres av delägarna samt fastställs av länsstyrelsen.

Nu angivna bestämmelser i 1894 års skogsordning överensstämmer med motsvarande stadganden i 1866 års skogsordning. Med stöd av sistnämnda skogsordning har förut omförmälda reglemente för Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog fastställts av länsstyrelsen den 18 juli 1870 och gillats av Kungl. Maj:t den 19 juli 1872.

I anslutning till den i skogsordningarna medgivna rätten för delägarna i häradsallmänning att själva övertaga förvaltningen av allmänningen stadgas i reglementet, att Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog skall stå under vård och skötsel samt förvaltning av en av delägarna vald allmänningsstyrelse. Denna skall bestå av en ordförande och fyra ledamöter, vilka årligen på sätt i skogsordningarna stadgas utses genom sockneombud medelst omröstning efter socknarnas »oförmedlade hemmantal». Vid valet skall tillses, att båda socknarna bliva representerade i styrelsen.

Det åligger allmänningsstyrelsen att i allo vårda, sköta och förvalta besparingsskogen i överensstämmelse med lag och allmänna författningar samt fastställda hushållningsplaner och vederbörandes utfärdade särskilda resolutioner. Den enligt hushållningsplanen och särskilda resolutioner till avverkning anslagna skogen skall — sedan därifrån undantagits det virke, som erfordras till broar och andra för »häradet» gemensamma byggnader — försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande. Sådan auktion hålles i styrelsens närvaro å ställe, som av styrelsen bestämmes.

För bevakning av besparingsskogen skall enligt reglementet vara anställd en skogvaktare för envar av de två skogstrakter, som ingå i skogen. Skogvaktarna tillsättas av allmänningsstyrelsen och stå under dess ordförandes lydno och inseende.

Beträffande användningen av avkastningen från besparingsskogen samt skogens av sådan avkastning bildade »räntebärande fond» föreskrives i reglementet, att av skogens avkastning skola i första rummet gäldas kostnaderna för skogspersonalens avlöning och deras bostäders underhåll, för skogsodling, avdikning, bäckrensning, upphuggning av skogseffekter, virkesförsäljning och tillsyn vid avverkning ävensom övriga av hushållningsplanen eller särskilda föreskrifter föranledda åtgärder eller företag. Skulle skogens årliga avkastning vara otillräcklig för gäldandet av förenämnda kostnader, må härför användas den årliga räntan av skogens räntebärande fond. Sedan berörda kostnader guldits, må vad som återstår av skogens avkastning och räntemedel fördelas på delägarna efter »det oförmedlade hemmantalet», delägarna dock obetaget att för fondering, inköp av skogsmark eller annat för skogens befrämjande nyttigt ändamål använda viss del av den behållna skogsavkastningen eller ränteinkomsten. Enligt av styrelsen för besparingsskogen till kommissionen lämnad upplysning har den avkastning från skogen och skogens räntebärande fond, som utdelats till delägarna, städse fördelats mellan dessa efter det reducerade jordtal, som låg till grund för stor-skiftet.

I fråga om förvaltningen av berörda räntebärande fond stadgas i reglementet, att det åligger styrelsen att under samma ansvar som kronans upp-

börds män förvalta »allmänningsskogens» jämte de medel, som inflyta till densamma, samt utlåna medlen mot fullgod säkerhet till högsta ränta, vilken, såvitt ske kan, icke må understiga fem procent.

För granskning av allmänningssstyrelsens räkenskaper och förvaltning skola efter enahanda grund som för val av styrelseledamöter är föreskriven utses två revisorer. Dessa skola inom viss tid efter räkenskapernas mottagande till styrelsen avlämna sina anmärkningar över dessa och styrelsens förvaltning, varefter frågan om decharge åt styrelsen prövas av delägarna.

### **Allmänningsskogarna och de av dessas avkastning bildade skogsmedelsfonderna.**

För allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län gäller, såsom förut nämnts, förordningen angående dessa skogar den 18 juni 1920 (nr 331).

Rörande vården och förvaltningen av allmänningsskog stadgas i förordningen följande. Allmänningsskog skall behandlas enligt hushållningsplan, som, där icke särskilda förhållanden annat påkalla, skall upprättas enligt samma grunder som för kronopark. Förslag till hushållningsplan skall uppgöras efter förordnande av domänstyrelsen. Det tillkommer styrelsen att, sedan förslaget granskats av vederbörande överjägmästare, med nödiga befunda ändringar och tillägg fastställa detsamma till ledning och efterrättelse vid skogens skötsel. Närmare föreskrifter rörande hushållningsplanen och dess tillämpning skall meddelas av domänstyrelsen. Allmänningsskog skall stå under skogsstatens uppsikt och kontroll och skall, där ej särskild förvaltare för densamma anställts, jämväl stå under skogsstatens vård och förvaltning, därvid omhänderhavda medel redovisas till vederbörande länsstyrelse. All avverkning å allmänningsskog skall ske efter utsynning, därvid träd, som vid roten hålla 15 centimeter eller mera i genomskärning, skola särskilt stämplas. — För varje allmänningsskog skall utfärdas särskilt reglemente. Förslag till sådant reglemente skall uppgöras av vederbörande länsstyrelse efter delägarnas hörande samt underställas Kungl. Maj:ts prövning och fastställelse. I alla frågor rörande allmänningsskogen skall delägarnas beslutanderätt, där icke i reglementet är annorlunda stadgat, utövas av en av dem utsedd allmänningssstyrelse. De närmare föreskrifterna angående denna styrelse, dess verksamhet m. m. meddelas i reglementet. Beträffande allmänningsskog, som står under skogsstatens vård och förvaltning, äga delägarna med vederbörande skogsstatstjänsteman överenskomma om utövande av förvaltningsverksamhet beträffande skogen utöver den, som åligger honom på grund av hans tjänst. För den befattning, skogsstatstjänsteman på grund härav kan komma att taga med skogens skötsel, skall av allmänningens medel till statsverket gäldas ersättning med belopp, som fastställas av Kungl. Maj:t på förslag av domänstyrelsen. Besluta delägarna att för skötsel och vård av allmänningsskog, för vilken reglemente och hushållningsplan blivit fastställda, anställa särskild förvaltare, skall allmännings-

styrelsen ingiva förslag till vederbörande länsstyrelse rörande de avlöningsförmåner, som för viss tid skola utgå till tjänstens innehavare. Därest länsstyrelsen finner förslaget lämpligt, fastställer länsstyrelsen detsamma. Det skall ankomma på länsstyrelsen att förordna om tjänstens uppehållande. För sådant ändamål skola av delägarna till länsstyrelsen överlämnas för tjänstens erhållande ingivna ansökningar jämte förslag till dess besättande för den tid, för vilken avlöningsförmåner fastställts. Behörig till erhållande av förordnande å tjänsten är endast den, vilken fullgjort vad som erfordras för vinnande av anställning såsom jägmästare. Därest delägarna förena sig därom, må samme person kunna utses till förvaltare för två eller flera allmänningsskogar inom samma län. För allmänningsskog anställd särskild förvaltare är, på sätt i vederbörande reglemente närmare bestämmes, redovisningsskyldig inför länsstyrelsen och allmänningsstyrelsen. Sådan förvaltare åligger därjämte att årligen till vederbörande överjägmästare avgiva i samråd med allmänningsstyrelsen uppgjort utsyningsförslag, som skall prövas och fastställas av domänstyrelsen. Därest delägarna icke skulle på ett tillfredsställande sätt handhava av dem med biträde av särskilt antagen förvaltare utövad vård och förvaltning av allmänningsskog, äger Kungl. Maj:t på anmälan av vederbörande länsstyrelse eller domänstyrelsen förordna, att skogen skall övergå till skogsstatens vård och förvaltning. Därefter må icke delägarna utan tillstånd av Kungl. Maj:t ånyo övertaga sådan vård och förvaltning. Bevakare å allmänningsskog skall enligt förordningen antagas, då skogen står under skogsstatens vård och förvaltning, av domänstyrelsen efter förslag av vederbörande jägmästare och överjägmästare. Står allmänningsskog under delägarnas vård och förvaltning, tillkommer det däremot vederbörande länsstyrelse att på förslag av allmänningsförvaltaren efter överjägmästarens hörande antaga bevakare å allmänningen. Alla kostnader för bevakning skola städse bestridas av allmänningens medel. — Vissa förvaltningsfrågor hava i förordningen gjorts till föremål för mera ingående reglering. Beträffande försäljning från allmänningsskog av virke, avverkat enligt fastställd hushållningsplan, stadgas sålunda i förordningen, att dylik försäljning skall, sedan försäljningsvillkoren blivit efter förslag av allmänningsstyrelsen fastställda av vederbörande länsstyrelse, ske å offentlig auktion inför länsstyrelsen, som i närvaro av överjägmästaren och ombud för delägarna prövar avgivna anbud. I avseende å försäljning från allmänningsskog av virke m. m. under hand äga jägmästare samt, där i reglementet ej annorlunda bestämmes, allmänningsförvaltare enahanda befogenhet, som är medgiven för jägmästare beträffande kronopark. Under vilka förutsättningar och villkor annan försäljning eller ock upplåtelse av nyttjanderätt eller rätt till jakt eller fiske må äga rum från allmänningsskog bestämmes i reglementet. Vidare föreskrives i fråga om fastställande av utgiftsstat för allmänningsskog, att det åligger allmänningsstyrelsen att årligen i samråd med vederbörande jägmästare eller allmänningsförvaltare efter delägarnas hörande uppgöra och till länsstyrelsen för prövning och fastställelse före den 1 november insända förslag till sådan stat för nästkommande år.



Avkastningen från allmänningsskog skall, enligt vad i förordningen stadgas, förvaltas jämlikt grunder, som angivas i reglementet. Av sådan avkastning skola i första hand gäldas kostnader för skogsindelning och hushållningsplan jämte de årliga utgifterna för förvaltning och bevakning, för underhåll av den för allmänningsskogen särskilt anställda personalens boställen samt för skogsodling och andra skogsvårdsarbeten ävensom för avverkning och övriga av hushållningsplanen eller särskilda föreskrifter föranledda kostnader. Angående användningen av vad därefter må återstå av avkastningen skola bestämmelser meddelas i reglementet.

Med stöd av stadgandena i förordningen har Kungl. Maj:t, såsom i det föregående nämnts, utfärdat reglementen för samtliga ifrågavarande allmänningsskogar och de av skogarnas avkastning bildade skogsmedelsfonderna.

Med avseende å vården och förvaltningen av allmänningsskogarna och skogsmedelsfonderna upptaga gällande reglementen i första hand föreskrifter rörande allmänningsstyrelsernas sammansättning och sättet för dessas utseende samt styrelsernas åligganden.

I förstnämnda två hänseenden gäller såsom regel, att allmänningsstyrelse skall bestå av tre ledamöter med lika antal suppleanter, vilka samtliga utses å allmänningssstämma för en tid av två år. Enligt reglementet för nybyggarnas särskilda allmänningar skall dock allmänningsstyrelse bestå av fem ledamöter jämte lika antal suppleanter, av vilka ordföranden och två ledamöter jämte tre suppleanter utses av länsstyrelsen samt två ledamöter jämte två suppleanter väljas å allmänningssstämma, samtliga likaledes för två år.

Beträffande allmänningsstyrelses åligganden innehålla reglementena detaljerade bestämmelser. Enligt dessa tillkommer det allmänningsstyrelse att i samråd med vederbörande skogsstatstjänsteman eller, om allmänningsskogen ställts under särskild förvaltare, med denne uppgöra utsyningsförslag, att, därest delägarna beslutat anställande av särskild förvaltare, till länsstyrelsen ingiva förslag till de avlöningsförmåner, som för viss bestämd tid skola utgå till tjänstens innehavare, att från sådan förvaltare emottaga redovisning för föregående året och besluta eller vägra ansvarsfrihet därför samt härom, med biläggande av redovisningen, framlägga berättelse till den ordinarie allmänningssämman, att till länsstyrelsen för dess prövning och avgörande avgiva förslag till avlöning åt fast anställd bevakare ävensom förslag till pensionering av förvaltare och fast anställd bevakare, att till länsstyrelsen i god tid avgiva förslag till försäljningsvillkor för avverkning, som skall försäljas å offentlig auktion inför nämnda styrelse, att årligen i samråd med vederbörande jägmästare eller allmänningsförvaltare efter delägarnas hörande uppgöra och till länsstyrelsen för prövning och fastställelse före viss dag insända förslag till utgiftsstat för allmänningsskogen för nästkommande år samt att iakttaga och bevaka allmänningens rätt och bästa samt själv eller genom ombud för allmänningen kära och svara.

I reglementena angives vidare, vilka frågor delägarna hava att själva avgöra och i vilka allmänningssstyrelsen således ej äger fatta beslut och sättet för utövande av delägarnas beslutanderätt i dylika frågor. I det förra hänseendet stadgas, att delägarna hava att besluta, förutom rörande val av ledamöter och suppleanter i allmänningssstyrelse samt vissa andra val, bland annat jämväl angående fråga om anställande av särskild allmänningssförvaltare eller om överenskommelse med vederbörande skogsstatstjänsteman om utövande av förvaltningsverksamhet beträffande skogen utöver den, som åligger honom på grund av hans tjänst, ävensom rörande fråga om upplåtelse av rätt till jakt eller fiske å allmänningsskogen. I det senare hänseendet stadgas, att delägarnas beslutanderätt i nyssangivna frågor utövas å allmänningssstämma. Å sådan stämma förrättas val av ordförande och vice ordförande efter huvudtalet men vid andra val ävensom vid övriga beslut utgör delaktigheten grund för omröstningen.

I anslutning till bestämmelserna i förordningen upptaga reglementena jämväl ingående föreskrifter rörande användningen av allmänningsskogarnas och skogsmedelsfondernas avkastning samt dessa fonders förvaltning.

Enligt reglementena skall allmänningsskogs avkastning i första rummet användas till gäldande av de i förordningen angivna kostnaderna för skogens vård och förvaltning, däruti inbegripen ersättning för av tjänstemän hos länsstyrelsen utfört arbete med skogsavkastningens försäljning. Beträffande avkastningens användning i övrigt upptagas i viss mån skilda bestämmelser i olika reglementen. I reglementena för Arvidsjaur, Arjeplogs, Jokkmokks, Gällivare och Jukkasjärvi samt Pajala, Junosuando och Tärendö socknars allmänningsskogar stadgas, att vad av avkastningen återstår, sedan förut angivna ändamål tillgodosetts, skall tillgodoföras skogsmedelsfonden, i den mån icke länsstyrelsen, då fonden överstiger visst minimibelopp, av särskilda skäl medgiver avkastningens användning för samma ändamål, vartill fondens avkastning må användas. Enligt reglementena för Dorotea övre, Vilhelmina övre och Sorsele övre samt Tärna och Stensele allmänningsskogar och skogsmedelsfonder skall vad som återstår av avkastningen, efter det förut angivna kostnader guldits, disponeras sålunda, att en fjärdedel tillgodoföres skogsmedelsfonden samt återstoden användes och fördelas på enahanda sätt som i reglementet stadgas angående skogsmedelsfondens avkastning. Vid fall av nöd äger dock länsstyrelsen förordna om sådan användning eller fördelning även av förstnämnda fjärdedel. Vad angår nybyggarnas särskilda allmänningar har skogsmedelsfond ej bildats för någon av dessa, vadan reglementet för samma allmänningar ej upptager föreskrift om avsättande av någon del av avkastningen från sådan allmänning till skogsmedelsfond. Enligt berörda reglemente skall vad av avkastningen återstår, sedan förenämnda kostnader för allmänningens vård och förvaltning guldits, användas till förbättrande av delägarnas nybyggen, särskilt deras byggnader och odling, samt för anläggande av för dem erforderliga vägar och dylikt, allt enligt de närmare föreskrifter, länsstyrelsen efter all-

männingsstyrelsens hörande meddelar. Har delägare av allmänna medel uppburit s. k. byggnadslån, skall, så länge detta ej till fullo återbetalats, till betalande av annuitet å amorteringsdelen å lånet samt ränta och avbetalning å stående delen i främsta rummet användas å låntagaren belöpande andel av avkastningen från allmänningen, i den mån nybyggaren eljest skulle varit berättigad att omedelbart bekomma densamma. Avkastningen från här avsedd allmänning skall enligt reglementet förvaltas av länsstyrelsen på det för delägarna mest ändamålsenliga och betryggande sättet.

Vad härefter angår användningen av avkastningen från skogsmedelsfonderna gälla enligt reglementena jämväl härutinnan i viss mån olika bestämmelser för olika fonder. Med hänsyn till sitt innehåll i detta avseende kunna reglementena uppdelas i två grupper. Den ena gruppen omfattar reglementena för Arvidsjaur, Arjeplogs, Jokkmokks, Gällivare och Jukkasjärvi samt Pajala, Junosuando och Tärendö socknars skogsmedelsfonder och den andra gruppen reglementena för Dorotea övre, Vilhelmina övre och Sorsele övre samt Tärna och Stensele skogsmedelsfonder. Reglementet för nybyggarnas särskilda allmänningar upptager icke några föreskrifter i ämnet, då, såsom förut sagts, skogsmedelsfonder för dessa allmänningar icke bildats.

Enligt de till den förra gruppen hörande reglementena skall skogsmedelsfonds avkastning i första rummet användas för gäldande av kostnaderna för fondens förvaltning och alla därmed i samband stående åtgärder samt de på fonden belöpande utskylder så ock de kostnader och utgifter för allmänningsskogens vård och förvaltning, som icke kunnat gäldas från skogens avkastning. Därefter skola, i den mån fondens avkastning därtill lämnar tillgång, i nedan angiven ordning bestridas följande utskylder: å jordbruksfastigheterna inom socknen belöpande fastighetsbevillning, för jordbruksfastigheterna utgående landstingsskatt, för jordbruksfastigheterna utgående bidrag till skjutsentreprenaderna samt för jordbruksfastigheterna bestämda bidrag till prästerskapets avlöning. Vidare må av fondens avkastning utgå visst årligt belopp såsom bidrag till utgörande av den de väghållningsskyldiga hemmanen inom socknen enligt lag påvilande tunga. Detta belopp har bestämts för Jukkasjärvi skogsmedelsfond till 10 000 kronor, för envar av Arvidsjaur och Arjeplogs skogsmedelsfonder till 15 000 kronor, för envar av Gällivare samt Pajala, Junosuando och Tärendö socknars skogsmedelsfonder till 20 000 kronor samt för Jokkmokks skogsmedelsfond till 30 000 kronor. Av den behållning i avkastningen, som, sedan alla nu omförmälda utgifter blivit bestridda, kan komma att uppstå, skola fyra tiondelar avsättas till bildande av en fond att användas företrädesvis genom beredande av arbetsförtjänst vid inom kommunen anordnade allmännyttiga arbeten, till befolkningens understödjande vid missväxtår eller då allmän nöd eljest uppkommit eller hotar. När understödsfonden uppgått till 100 000 kronor, skall vidare avsättning till densamma ej äga rum. I den mån nämnda belopp kan komma att genom anlitande förminskas eller helt och hållet användas, skall denna fond genom årliga avsättningar, på sätt förut bestämts, återbringas till berörda belopp. Återstående delen av

skogsmedelsfondens avkastning skall användas till andra för delägarna och kommunen nyttiga ändamål, såsom jordbrukets befrämjande genom understöd till utdikningar, genom odlingsföretags uppmuntrande eller annorledes, boskapsskötselns befrämjande, kommunikationsväsendets utveckling särskilt genom understöd till byvägars anläggande, strömmrensningar m. m. ävensom till bidrag vid utgörande av utgifter, som socknens kommunal- eller kyrkostämma beslutit. Enligt reglementena må dock fondens avkastning icke användas för sådant kommunalt ändamål, för vilket kommunens medlemmar enligt lag äro underkastade uttaxering, med mindre hela utskyldsbeloppet för samma ändamål och således jämväl den del därav, som belöper på icke jordägande medlemmar av kommunen, tages av fondens avkastning.

I reglementena för Dorotea övre, Vilhelmina övre och Sorsele övre samt Tärna och Stensele skogsmedelsfonder stadgas rörande användningen av skogsmedelsfonds avkastning, att — sedan sådana utgifter för fonden och vederbörande allmänningsskog, som angivas i förstberörda grupp reglementen, blivit av fondens avkastning guldna — återstoden av avkastningen skall disponeras sålunda, att en tiondel lägges till fondens kapital samt nio tiondelar tillsammans med vad av allmänningsskogens behållna avkastning icke skall avsättas till fonden användas till gäldande av för jordbruksfastigheterna inom socknen utgående landstingsskatt samt för jordbruksfastigheterna bestämda bidrag till prästerskapets avlöning. Vad därefter av den gemensamma avkastningen kan återstå skall fördelas å delägarna i allmänningsskogen efter vars och ens delaktighet däri.

Enligt reglementena ankommer det på länsstyrelsen att besluta angående användningen av fondernas avkastning inom den ram, som uppdragits i reglementena. I fråga om Arvidsjaur, Arjeplogs, Jokkmokks, Gällivare och Jukkasjärvi samt Pajala, Junosuando och Tärendö socknars skogsmedelsfonder gäller, att allmänningsstyrelsen skall årligen avgiva förslag till användning av skogsmedelsfondens avkastning, såvitt angår bidrag till väghållningstungan eller för delägarna och kommunen nyttiga ändamål eller bidrag vid utgörande av utgifter, som socknens kommunal- eller kyrkostämma beslutit. Över förslaget skola allmänningsdelägarna yttra sig. Enskild delägare i fonden må även avgiva förslag i ämnet.

Reglementena för Dorotea övre, Vilhelmina övre och Sorsele övre samt Tärna och Stensele skogsmedelsfonder medgiva, att de särskilda skogsmedelsfondernas kapital delvis anlitas för bestridande av vissa utgifter för vederbörande fonder eller allmänningsskogar ävensom för vissa andra i reglementena angivna ändamål. Enligt reglementena äger sålunda länsstyrelsen, därest något år avkastningen av allmänningsskogen och å skogsmedelsfonden icke skulle förslå till gäldande av kostnader och utgifter för skogens eller fondens vård och förvaltning eller å skogen eller fonden belöpande utskylder och onera, förordna om dessa kostnaders och utgifters bestridande ur skogsmedelsfonden. Vidare äger länsstyrelsen att för lindrande av svårare nöd bland allmänningsskogens delägare, efter det allmänningsstyrelsen lämnats tillfälle yttra sig i saken, antingen till fördelning utan återbetalningsskyldighet mellan

delägarna i förhållande till vars och ens delaktighet i samfälligheten disponera intill 10 procent per år eller i fråga om Tärna och Stensele skogsmedelsfond intill 20 procent per år av skogsmedelsfondens kapital eller såsom lån mot borgenssäkerhet utlämna belopp till delägare, som därom ansöker. Dylika lån utlämnas, om ej länsstyrelsen för särskilt fall annorlunda bestämmer, på en tid av högst tre år samt löpa med skälig ränta, därest icke med hänsyn till ömmande omständigheter räntefrihet, efter allmänningsstyrelsens hörande, medgives. Därjämte må lån mot intecknings- eller annan säkerhet utlämnas av länsstyrelsen till sammanslutning av personer inom orten med uppgift att genom anläggande och drivande av mejeri eller genom andra företag främja den skogs- och jordbrukande ortsbefolkningens bästa, därest det avgörande inflytandet över skötseln av verksamheten ifråga utövas av delägare i allmänningsskogen. Lån till dylika sammanslutningar må dock icke utlämnas till sammanlagt högre belopp än som motsvarar högst 20 procent av skogsmedelsfondens kapital. Fondens av länsstyrelsen förvaltade kontanta medel må icke genom utlämnande av bidrag eller lån, som nu nämnts, nedbringas under visst i reglementet angivet minimibelopp. Detta belopp utgör, såsom tidigare angivits, för Dorotea övre skogsmedelsfond 5 000 kronor, för Vilhelmina övre skogsmedelsfond 30 000 kronor, för Tärna och Stensele skogsmedelsfond 50 000 kronor och för Sorsele övre skogsmedelsfond 25 000 kronor.

Förvaltningen av skogsmedelsfonderna och förenämnda understödsfonder har i reglementena uppdragits åt vederbörande länsstyrelser. I fråga om Arvidsjaur, Arjeplogs, Jokkmokks, Gällivare och Jukkasjärvi samt Pajala, Junosuando och Tarendö socknars skogsmedelsfonder gäller dock, att länsstyrelsen vid förvaltningen av sådan skogsmedelsfond samt därav bildad understödsfond skall biträdas av en ekonominämnd. Denna nämnd skall bestå av tre av delägarna utsedda ledamöter med tre suppleanter för dem, vilka alla utses för en tid av två år.

Beträffande redovisningen för skogsmedelsfonds och understödsfonds förvaltning föreskrives i reglementena, att länsstyrelsen skall låta uppgöra och före den 1 april till allmänningsstyrelsen överlämna en tablå över fondernas inkomster, utgifter och tillgångar samt en beräkning över löpande årets inkomster, vilken tablå skall av allmänningsstyrelsen framläggas å ordinarie allmänningsstämman. Därest å stämman beslutas uttalande i anledning av tablå, skall protokoll däröver insändas till länsstyrelsen, som förordnar om den åtgärd i anledning därav, som kan finnas skälig, eller ock hänvisar delägarna att i händelse av befogenhet fullfölja sin talan i vederbörlig ordning efter anmärkningens beskaffenhet.

## **Besparingsskogarnas och allmänningsskogarnas belägenhet och areal m. m.**

Innan jag närmare ingår på kommissionens lagförslag torde jag även böra i anslutning till kommissionens betänkande lämna en redogörelse för ifrågavarande skogars *belägenhet samt areal och dennas fördelning å olika ågoslag*.

Besparingsskogarna äro till största delen belägna i Kopparbergs läns västra och nordvästra delar. Här ligga Venjans, Lima, Transtrands, Älvdalens samt Särna och Idre socknars besparingsskogar, vilka tillsammans omfatta cirka 70 procent av besparingsskogarnas totala areal. Nu angivna besparingsskogar hava utlagts inom ett bälte, som sträcker sig från gränsen mot Värmland och Norge i väster till Österdalälven i öster samt från Malungs och Järna socknar i söder till gränsen mot Härjedalen i norr. Älvdalens sockens besparingsskog sträcker sig dock med två skiften öster om Österdalälven. Av återstående besparingsskogar ligga Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars i Kopparbergs läns östra del invid eller i närheten av sjöarna Balungen och Storsjön samt Orsa sockens på ömse sidor om länets gräns i norr mot Gävleborgs län. Sistnämnda besparingsskog omfattar sålunda även vissa trakter av Gävleborgs län. I detta län ligger även Hamra kapellags besparingsskog, vilken gränsar intill Orsa sockens besparingsskog.

Allmänningsskogarna äro till största delen belägna inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker. Inom Västerbottens läns lappmark förekomma allmänningsskogar inom Dorotea, Vilhelmina, Tärna, Stensele och Sorsele socknar. Bortsett från vissa mindre skogstrakter i Stensele och Sorsele socknar ligga i sistnämnda län samtliga allmänningsskogar ovan odlingsgränsen. Skogarna hava i allmänhet utlagts i större skiften omedelbart ovanför nämnda gräns. Skogarna äro belägna invid sjöar och vattendrag tillhörande Ångerman-, Ume- och Vindelälvarnas vattensystem. I Norrbottens län hava allmänningsskogar avsatts inom länets lappmark i Arvidsjaurs, Arjeplogs, Jokkmokks, Gällivare och Jukkasjärvi socknar samt inom länets kustland i Pajala, Junosuando och Tärendö socknar. De i lappmarken utlagda allmänningsskogarna ligga till huvudsaklig del nedom odlingsgränsen. Endast delar av Jukkasjärvi, Arjeplogs och Jokkmokks allmänningsskogar äro belägna ovan sagda gräns. Allmänningsskogarna i Norrbottens län ligga mera spridda än motsvarande skogar i Västerbottens län. Av Arvidsjaurs, Jokkmokks, Gällivare och Jukkasjärvi allmänningsskogar hava betydande områden utlagts invid eller i närheten av lappmarksgränsen mot kustlandet.

Besparingsskogarnas och allmänningsskogarnas areal uppgår till sammanlagt 711,507.78 hektar, därav å besparingsskogarna belöpa 275,833.14 hektar och å allmänningsskogarna 435,674.64 hektar. Besparingsskogarna

äro, såsom nyss berörts, till övervägande delen belägna inom Kopparbergs län. Allenast Hamra kapellags besparingsskog med en areal av 3,626 hektar samt viss del av Orsa sockens besparingsskog, vilken del omfattar 41,466.55 hektar, ligga inom Gävleborgs län. Den produktiva skogsmarken å besparingsskogarna uppgår till 197,573.83 hektar, därav 191,985.03 hektar utgöra skogbeväxt och 5,588.80 hektar kal mark. Endast en ringa del av besparingsskogarna eller 218.91 hektar utgöras av annan produktiv mark än skogsmark. Den till impediment hänförliga marken å dessa skogar omfattar däremot den betydande arealen av 78,040.40 hektar.

Av allmänningskogarna ligga 4 med en areal av 127,084 hektar i Västerbottens län och 9 med en areal av 308,590.64 hektar i Norrbottens län. Den produktiva skogsmarken å allmänningskogarna utgör 318,862.94 hektar, därav 314,715.01 hektar äro skogbeväxt och 4,147.93 hektar kal mark. Av annan produktiv mark än skogsmark finnas å dessa skogar 3,397.34 hektar. Förekomsten av impediment är även å allmänningskogarna avsevärd eller 113,414.36 hektar. Av impedimentarealen faller den övervägande delen eller 89,573.36 hektar å allmänningskogarna i Norrbottens län.

Besparingsskogarna och allmänningskogarna representera betydande värden. Skogarnas *taxeringsvärden* uppgå sammanlagt till ej mindre än 16,460,900 kronor, därav omkring två tredjedelar eller 10,720,400 kronor belöpa å besparingsskogarna. I sistnämnda belopp ingår markvärde med 2,444,500 kronor och skogsvärde med 8,275,900 kronor. Motsvarande siffror för allmänningskogarna äro 1,369,900 och 4,370,600.

Kommissionen har i sitt betänkande även framlagt vissa statistiska utredningar rörande åtskilliga *skogsbiologiska förhållanden* å besparingsskogarna och allmänningskogarna. I fråga om dessa utredningar tillåter jag mig hänvisa till betänkandet (sid. 79—91). Därjämte har kommissionen verkställt *undersökning rörande inköp av mark*, som verkstälts av ägarna till ifrågavarande skogar (sid. 92—101). Till denna undersökning återkommer jag i det följande i sammanhang med behandlingen av vissa av kommissionen föreslagna bestämmelser rörande införlivning av mark med ifrågavarande skogar.

### **Behovet av revision av nuvarande bestämmelser rörande besparingsskogar och allmänningsskogar.**

I motiveringen till det av kommissionen framlagda lagförslaget har kommissionen i första hand diskuterat, huruvida behov föreläge av nya bestämmelser rörande ifrågavarande skogar. Kommissionen har härom i hudsak anfört:

Rörande värden och förvaltningen av besparingsskogarna finnes icke någon allmän författning. Bestämmelserna i detta hänseende vore upptagna i de för de olika skogarna vid skilda tillfällen utfärdade reglementena.

Vad anginge allmänningskogarna hade visserligen de grundläggande stadgandena i ämnet inrymts i en för skogarna gemensam författning, förordningen den 18 juni 1920 angående allmänningskogar i Västerbottens och Norrbottens län, men även beträffande dessa skogar hade ett flertal viktiga förvaltningsbestämmelser meddelats i de reglementen, som tid efter annan fastställts för de särskilda skogarna. En följd av den ordning, vari gällande stadganden angående besparingsskogarna och allmänningskogarna tillkommit, vore, att stadgandena vore av mycket skiftande innehåll såväl i fråga om de särskilda grupperna skogar som beträffande olika skogar, tillhörande samma grupp. Då skogarna bildats på i stort sett enahanda sätt och vore av samma rättsliga karaktär samt inom de olika grupperna jämväl vore i skogligt avseende likartade, vore en dylik växling i stadgandenas innehåll ej påkallad av sakliga skäl. Lagstiftningen på området hade genom mångfalden av olika regler blivit mycket svåröverskådlig och delvis även otydlig. Med hänsyn till ifrågakvarande skogars omfattning och stora allmänna betydelse vore det i hög grad önskvärt, att klara och i möjligaste mån enhetliga bestämmelser gällde rörande dem samt att de för skogarna gemensamma stadgandena upptoges i allmän författning. Detta önskemål vore desto mera framträdande, som i fråga om en annan grupp menighetsskogar, häradsallmänningsarna, överskådliga och enhetliga bestämmelser nyligen meddelats genom lagen den 13 maj 1932 (nr 107) om häradsallmänningar.

Men även från andra än formella synpunkter lämnade de nu gällande bestämmelserna rörande besparingsskogar och allmänningskogar rum för befogade erinringar.

Enligt de för besparingsskogarna fastställda reglementena tillkomme det i regel vederbörande länsstyrelse att hava överinsende över dessa skogars vård och förvaltning. I enlighet härmed hade länsstyrelsen, bland annat, att övervaka, att de för skogarna fastställda hushållningsplanerna riktigt tillämpades, samt, i vissa fall, att fastställa de förslag till utsyning eller skogsvårdsarbeten å skogarna, som upprättats av skogsförvaltarna. Uppenbart vore, att, då skoglig fackkunskap i allmänhet ej funnes företrädd hos länsstyrelse, denna myndighet vore mindre lämpad att handhava dylika uppgifter. I fråga om allmänningskogarna gällde, att domänverkets tjänstemän skulle utöva uppsikt och kontroll över skogsskötseln å dem samt, i vissa fall, jämväl handhava skogarnas förvaltning. Då skogarna innehades av enskilda med äganderätt eller därmed jämförlig rätt samt skogarnas avkastning i sin helhet komme delägarna eller ortsbefolkningen till godo, syntes tillräcklig anledning ej föreligga att betunga domänverket med kontroll- eller förvaltningsuppgifter i fråga om dem. Erinras finge, att under senare år en strävan framträtt i lagstiftningen på skogsvårdens område att underställa de enskilda skogarna i riket skogsvårdsstyrelsernas tillsyn och frigöra den statliga skogsförvaltningen från detta bestyr. Särskilt finge här framhållas, att häradsallmänningsarna genom lagen den 13 maj 1932 överförts till skogsvårdsstyrelsernas verksamhetsområde. Med hänsyn härtil kunde den ordning, som nu gällde i fråga om utövande av tillsyn å besparingsskogar och allmänningskogar, ej anses tillfredsställande.

Men ej heller det nuvarande sättet för skogarnas förvaltning vore i alla avseenden ändamålsenligt. Den förvaltningsbefogenhet, som enligt gällande bestämmelser tillkomme delägarna eller av dessa utsedda förvaltningsorgan, hade sålunda i vissa fall erhållit ett väl snävt innehåll. Enligt reglementena för flertalet av dessa skogar skulle försäljning av virke från skogarna regelrätt äga rum å offentlig auktion, som hölles inför länsstyrelsen eller under dess inseende eller kontroll eller av någon av länsstyrelsen förord-



nad auktionsförrättare. Ett dylikt försäljningssätt torde ej alltid vara ägnat att medföra det gynnsammaste ekonomiska resultatet. Ej sällan torde försäljning under hand kunna vara fördelaktigare, och lagstiftningen borde därför bereda större frihet för delägarna att tillämpa en dylik försäljningsmetod. Även i vissa andra förvaltningsfrågor, såsom beträffande verkställande av utsyning eller skogsvårdsarbeten å skogarna eller dispositionen av avkastningen från dem, hade i åtskilliga reglementen delägarnas eller allmänningssstyrelsernas beslutanderätt kringskurits i alltför hög grad. I fråga om vissa besparingsskogar syntes därjämte förvaltningens organisation vara mindre lycklig, i det allmänningssstyrelserna ej tillerkänts den självständiga ställning gentemot delägarna, som erfordrades för att styrelserna skulle kunna på ett nöjaktigt sätt fylla sin uppgift, samt vid sidan av allmänningssstyrelserna särskilda förvaltningsorgan inrättats, varigenom effektiviteten och planmässigheten i förvaltningen i vissa fall minskats.

Det finge slutligen framhållas, att gällande bestämmelser rörande besparingsskogar och allmänningsskogar i vissa avseenden vore allt för knapphändiga och att till följd därav viktiga frågor rörande skogarnas vård och förvaltning lämnats utan reglering. Särskilt vore att märka, att spörsmålet om avyttring av mark från dessa skogar samt om införlivning med dem av mark, som av delägarna förvärvats, nästan helt förbigåtts. Det kunde ej anses rationellt, att för avkastningsmedel inköpta områden, vilka stundom förvärvats i syfte att arrondera skogarna, icke kunde införlivas med dessa. Numera torde även i vissa fall förefinnas behov att kunna från ifrågavarande skogen försälja mark, exempelvis för bostads- och odlingsändamål.

De brister i nu nämnda samt åtskilliga andra hänseenden, som vidlådde gällande stadganden angående besparingsskogar och allmänningsskogar, framstode i en skärpt belysning, sedan lagstiftningen rörande flertalet enskilda skogar i landet under senare tid moderniserats och förbättrats. Det vore uppenbarligen ett allmänt intresse av största vikt, att de omfattande och värdefulla skogar, varom nu vore fråga, underkastades en lagstiftning, som effektivt tryggade skogarnas ändamålsenliga vård och förvaltning.

På grund av det anförda funne kommissionen, att en genomgripande omarbetning av bestämmelserna rörande besparingsskogarna och allmänningsskogarna vore av behovet påkallad.

I de *yttranden*, som avgivits över kommissionens förslag, har från vissa håll gjorts gällande, att den föreslagna lagstiftningen icke vore av behovet påkallad. Uttalanden i sådan riktning hava gjorts av *flertalet allmänningssstyrelser för besparingsskogarna i Kopparbergs län* samt av *delägare i dessa skogar*. Såsom stöd för denna ståndpunkt har i huvudsak anförts, att ett genomförande av förslaget innebure en lagstiftning i oträngt mål. Lagstiftningen hade icke begärts av delägarna i skogarna. Det kunde icke påvisas, att den nuvarande ordningen vore i väsentliga delar otillfredsställande eller att förbättringar vunnes genom förslaget. Däremot ansåges det tydligt, att förslaget icke blott innebure en vidlyftig lagstiftning utan även avsevärda försämringar i den rättsställning, besparingsskogarnas ägare för närvarande hade. Vissa av de mål, vartill det föreliggande förslaget syftade, kunde vinnas genom ändringar i gällande reglementen.

Å andra sidan har i många *yttranden* understrukits vikten av att en ny lagstiftning i fråga om besparingsskogar och allmänningsskogar komme till stånd. *Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* har sålunda fram-

hållit, att det föreliggande förslaget vore av stort värde för åvägabringande av en ändamålsenlig reglering av lagstiftningen för ifrågavarande skogar. Lika med kommissionen ansåge centralrådet den hittillsvarande lagstiftningen på området genom mångfalden av olika regler vara mycket svåröverskådlig och otydlig. Då därtill komme, att den även ur andra än rent formella synpunkter syntes vara behäftad med avsevärda brister, ansåge centralrådet, att kommissionen haft synnerligen goda skäl för den genomgripande omarbetning av bestämmelserna för ifrågavarande skogar, vilken genom framläggande av betänkandet kommit till utförande.

*Länsstyrelsen i Kopparbergs län* har yttrat, bland annat:

För de enskilda skogarna i riket hade statsmakterna, för befrämjande av en god skogsvård, utfärdat långt gående kontrollbestämmelser. Vården och förvaltningen av häradsallmänningarna, vilka i väsentliga avseenden vore likställda med besparingsskogarna, hade reglerats i en särskild författning. Det allmännas kontroll över besparingsskogarnas vård och förvaltning vore däremot reglerad endast i av Kungl. Maj:t utfärdade reglementen. Sedan statsmakterna visat sitt intresse för en förbättrad skogsvård genom utfärdande av nya skogsvårdslagar för de enskilda skogarna och häradsallmänningarna förefölle det omotiverat, att besparingsskogarna skulle lämnas helt utanför lagstiftningen. Den starka opinion, som förefunnes hos besparingsskogarnas ägare mot den föreslagna lagen, kunde man väl förstå. Delägarna innehade dessa skogar med obestridd äganderätt och de misstänkte, att genomförande av lagförslaget kunde komma att medföra ändring i nu bestående rättsförhållanden eller en otryggare ställning angående deras rätt att förfoga över avkastningen eller att handhava förvaltningen. Enligt länsstyrelsens mening vore dessa farhågor obefogade. Det utarbetade lagförslaget syftade till att i en författning sammanföra gällande skogsvårds- och förvaltningsbestämmelser. Genom att delägarnas rättigheter, som nu vore stadgade i reglementen fastställda av Kungl. Maj:t, sammanfördes i en lag, vilken icke kunde ändras utan samfällt beslut av konung och riksdag, syntes det länsstyrelsen, att större trygghet bereddes ägarna.

*Departementis-  
chefen.*

Såsom framgår av vad kommissionen anfört äro de nu gällande bestämmelserna rörande vården och förvaltningen av besparingsskogarna och allmänningsskogarna ur såväl materiella som formella synpunkter behäftade med allvarliga brister. Jag vill särskilt understryka, att bestämmelserna sakna överskådlighet och enhetlighet. Det är ock att märka, att vissa viktiga frågor angående skogarnas vård och förvaltning lämnats helt oreglerade. Även organisationen av skogarnas förvaltning läser i vissa avseenden få anses otillfredsställande. Slutligen må framhållas, att det icke torde vara ändamålsenligt, att tillsynen över ifrågavarande skogar, vilka, såsom kommissionen framhållit, äro av enskild natur, utövas av länsstyrelserna eller domänverkets tjänstemän, utan torde denna böra utövas av skogsvårdsstyrelserna. Frågan om förändrade bestämmelser rörande skogarnas vård och förvaltning har även, såsom framgår av vad jag inledningsvis anfört, sedan lång tid stått på dagordningen. Än mera har detta spörsmål vunnit i aktualitet sedan en annan grupp allmänningsskogar, nämligen häradsallmänningarna, med vilka skogar besparingsskogarna och allmänningsskogarna väsentligen äro att jäm-

ställa, genom lagen den 13 maj 1932 (nr 107) erhållit en modern lagstiftning. Med hänsyn till det anförda förordar jag i likhet med kommissionen, att en omarbetning av bestämmelserna angående nyssnämnda skogar med det snaraste kommer till stånd och att de huvudsakliga stadgandena angående dessa skogar upptagas i en allmän författning.

## **Förslaget till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna.**

Jag torde härefter få övergå till en redogörelse för det inom departementet utarbetade förslaget till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna, därvid jag ämnar först uppehålla mig vid de allmänna grunder, varpå enligt min mening den nya lagstiftningen bör byggas.

### **Kommissionens förslag.**

Till en början torde jag få lämna en översikt av huvudpunkterna i kommissionens förslag i ämnet.

#### *Den nya lagstiftningens tillämplighetsområde.*

Kommissionen har i sin allmänna motivering i första rummet till behandling upptagit frågan om den nya lagstiftningens tillämplighetsområde. Såsom redan framgår av vad i det föregående anförts har kommissionen ansett, att lagstiftningen bör avse besparingsskogar i Kopparbergs och Gävleborgs län samt allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län. Kommissionen har emellertid föreslagit, att förutom nu nämnda skogar jämväl samfällda husbehovsskogar i Västerbottens län skola innefattas under den nya lagstiftningen.

Innan jag ingår på kommissionens motivering härför torde jag i anslutning till betänkandet få lämna en redogörelse för de samfällda husbehovsskogarnas uppkomst och de för dem nu gällande bestämmelser.

Enligt kungörelsen den 5 juni 1909 (nr 54) innefattande ytterligare föreskrifter angående avvittringen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker avsattes vid avvittringen inom de ovan odlingsgränsen belägna delarna av Västerbottens läns lappmark samt de odisponerade överloppsmarkerna inom Norrbottens läns lappmark, förutom allmänningsskogar, jämväl s. k. husbehovsskogar. Rörande sistnämnda skogar föreskrevs i kungörelsen, att av skogsanslag, tillkommande hemman och nybyggen, viss del skulle utläggas för tillgodoseende av nödigt husbehov samt att sådan del skulle utläggas särskilt för varje bruksdel av hemman eller nybygge i förhållande till dess mantal (*särskild husbehovsskog*), dock att, där i viss trakt hinder mötte att utlägga all den för nämnda ändamål avsedda skogsmarken i närheten av inägorna, viss i förhållande till mantalet bestämd andel av skogs-

marken skulle utläggas gemensamt för två eller flera brukningsdelar (*samfällad husbehovsskog*). På grund av denna föreskrift utlades inom Västerbottens läns lappmark, förutom ett stort antal särskilda husbeshovsskogar, jämväl vissa samfällda husbehovsskogar. Enligt uppgifter i kommissionens betänkande uppgår antalet av sistnämnda skogar inom sagda lappmark till 29 med en areal av sammanlagt 21,872 hektar, därav 18 310 hektar utgöra produktiv skogsmark och återstående 3 562 hektar impediment. Av dessa skogar omfattar 1 en areal överstigande 3,000 hektar, 3 en areal mellan 2,000 och 3,000 hektar, 2 en areal mellan 1,000 och 2,000 hektar samt 7 en areal mellan 500 och 1,000 hektar. De övriga äro mindre än 500 hektar. Av de samfällda husbehovsskogarna äro 4 med en areal av 5,033 hektar belägna inom Vilhelmina socken, 19 med en areal av 15,310 hektar inom Tärna socken och 6 med en areal av 1,529 hektar inom Sorsele socken. Enligt berörda uppgifter tillhöra samtliga samfällda husbehovsskogar inom Vilhelmina socken skattehemman, under det att inom Tärna och Sorsele socknar av de samfällda husbehovsskogarnas areal 6,310 hektar belöpa å skattehemman och 10,529 hektar å kronohemman. Inom Norrbottens läns lappmark utlades ej några samfällda husbehovsskogar. — En mera ingående redogörelse för de samfällda husbehovsskogarnas uppkomst ävensom uppgifter rörande vissa skogsbiologiska förhållanden å dessa skogar hava lämnats i ett av kommissionen den 23 december 1936 avgivet betänkande med förslag till lagstiftning angående de särskilda husbehovsskogarna (stat. off. utr. 1937: 5). Angående innehållet av nämnda redogörelse och uppgifter tillåter jag mig hänvisa till nämnda betänkande (sid. 15—20 och 29—35).

I fråga om vården och förvaltningen av de samfällda husbehovsskogarna samt äganderätten till dessa hava bestämmelser meddelats genom lagen den 5 juni 1909 (nr 53 s. 1) angående husbehovsskogar inom vissa områden, vilken lag i viss del ändrats genom lagen den 2 april 1937 (nr 153). Enligt 7 § husbehovsskogslagen tillkommer andel i samfällad husbehovsskog de brukningsdelar, för vilkas räkning skogen blivit avsatt, var efter dess mantal. Med avseende å förvaltningen och dispositionen av samfällad husbehovsskog innehåller samma paragraf i lagen, att område, som vid avvittringen utlagts till sådan skog, skall bibehållas oförminskat och förvaltas enligt reglemente, som efter delägarnas hörande fastställas av länsstyrelsen. Avverkning å samfällad husbehovsskog må enligt 8 § i lagen äga rum allenast efter utsyning och stämpling av vederbörande skogsstatstjänsteman, därvid skogen i regel icke må anlitas hårdare än tillämpandet av en uthållig skogshushållning föranleder, dock att träd aldrig må sparas så länge, att de därav taga skada eller skogsvården eljest tillbakasättes. Det virke, som utsynas å samfällad husbehovsskog, skall avverkas och föryttras för gemensam räkning. Delägare är dock oförhindrad att, om han så önskar, uttaga vad av virket belöper på hans andel i samfälligheten. Från regeln, att samfällad husbehovsskog icke må hårdare anlitas än tillämpande av en uthållig skogshushållning föranleder, stadgas i 9 § ytterligare visst undantag. Uppstår till följd av vådeld, utflyttning vid skifte eller annan sådan anledning bland delägarna behov av större

tillgång på byggnadsvirke än som vid utsyning enligt 8 § kan beredas, må nämligen enligt 9 § vederbörande överjägmästare kunna medgiva vidsträcktare utsyning, där detta är förenligt med god skogsvård och kan ske utan någon delägarers förfång samt, i fall av utsyningen föranledes likvid mellan delägarna, under förutsättning tillika, att det för den samfällda husbehovsskogen fastställda reglementet bestämmer, huru likviden skall ske. Förutom nu angivna stadganden upptager lagen i 10—16 §§ vissa bestämmelser, som äro gemensamma för samfällda och särskilda husbehovsskogar. Enligt 10 § äger Kungl. Maj:t rätt att, därest husbehovsskog finnes böra bibehållas till skydd mot fjällgränsens nedgående samt större inskränkning i ägarens eller åbons rätt att bruka skogen än förut i lagen sagts på grund härav prövas vara av nöden, efter förutgången syn och undersökning förordna om den inskränkning i förfoganderätten, som av omständigheterna påkallas. I 11 § bemyndigas Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande utsyning och stämpling, varom i lagen förmäles. 12—16 §§ innehålla slutligen bestämmelser om straff för olaga avverkning å samfälld eller särskild husbehovsskog samt om åtal för sådan förseelse. — Med stöd av 11 § husbehovsskogslagen har Kungl. Maj:t genom kungörelse den 8 oktober 1918 (nr 915) meddelat bestämmelser angående utsyning och stämpling å husbehovsskogarna, vilka bestämmelser sedermera i visst avseende ändrats genom kungörelsen den 17 mars 1933 (nr 84). I förstnämnda kungörelse stadgas, att i fråga om utsyning och stämpling, som nyss sagts, skall, med visst undantag beträffande särskild husbehovsskog, föreskrifterna i förordningen den 18 juni 1915 (nr 251) angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden äga tillämpning, där annat ej är särskilt stadgat. I nämnda förordning föreskrives, bland annat, att utsyning skall verkställas enligt avverkningsplan. Denna skall upprättas av vederbörande skogsstatstjänsteman på fastighetsägarens eller åbons begäran eller ock, där den genom fastighetsägarens eller åbons egen försorg upprättats av annan sakkunnig person, efter granskning av överjägmästaren godkännas av domänstyrelsen.

I enlighet med föreskrifterna i husbehovsskogslagen har länsstyrelsen i Västerbottens län fastställt reglementen den 17 mars 1919 för samfällda husbehovsskogar inom övre delen av Sorsele socken, den 12 februari 1923 för sådana skogar inom övre delen av Vilhelmina socken och den 26 maj 1924 för samfällda husbehovsskogar inom Stensele—Tärna avvitringslag. Dessa reglementen upptaga i huvudsak de i husbehovsskogslagen upptagna bestämmelserna angående samfälld husbehovsskogs vård och förvaltning samt äganderätten till sådan skog ävensom föreskrift, att delägarna i dylik skog hava, i den mån ej annat framgår av reglementet, att själva utöva förvaltningen av skogen, därvid till grund för beslutanderätten gäller andelen i skogen. Beslutanderätten utövas å sammanträde, till vilket kallelse kan utfärdas av envar delägare. I den mån så anses nödigt äga delägarna utse ordförande och de övriga funktionärer, som påkallas av förekommande omständigheter. På grund av denna bestämmelse hava enligt från vederbörande

skogsstatstjänstemän infordrade uppgifter särskilda styrelser utsetts för 13 samfällda husbehovsskogar. I fråga om övriga skogar saknas styrelser.

Kommissionen har i sin motivering till förslaget att innefatta de samfällda husbehovsskogarna under den föreslagna lagstiftningen anfört, bland annat:

I betänkandet den 23 december 1936 med förslag till lagstiftning angående de särskilda husbehovsskogarna hade kommissionen förordat, att dessa skogar skulle inordnas under lagen den 10 juni 1932 (nr 180) om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden. I betänkandet hade kommissionen jämväl uttalat sig rörande de samfällda husbehovsskogarnas behandling i lagstiftningsavseende och härutinnan framhållit, att berörda skogar vore rättsligt sett av väsentligt annan karaktär än de särskilda husbehovsskogarna och därför borde i en ny lagstiftning, i likhet med vad som delvis skett redan i husbehovsskogslagen, underkastas en mera ingående reglering än de senare. Denna reglering borde enligt kommissionens mening ansluta sig till lagstiftningen rörande andra samfällighetsskogar, för vilka särskilda bestämmelser meddelats rörande deras vård och förvaltning, såsom besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län samt allmäningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län. Det syntes kommissionen ändamålsenligt, att spørgsmålet om revision av gällande lagbestämmelser rörande samfällda husbehovsskogar upptoges i samband med frågan om ny lagstiftning för förstnämnda skogar.

I överensstämmelse med den uppfattning kommissionen sålunda uttalat borde de samfällda husbehovsskogarna inrymmas under den nya lagstiftning, som kommissionen förordat för besparingsskogar och allmänningsskogar. De samfällda husbehovsskogarna vore såväl i rättsligt avseende som till sin skogliga karaktär så likartade med allmäningsskogarna, att vård och förvaltningen av båda dessa grupper skogar lämpligen borde handhas efter i stort sett samma regler. Det ändamål, för vilket de samfällda husbehovsskogarna avsatts, samt de särskilda förhållanden, som eljest förelåge i fråga om dem, borde dock självfallet uppmärksammas vid avfattningen av den nya lagstiftningen och, i den mån omständigheterna därtill gäve anledning, särbestämmelser meddelas rörande nämnda skogar.

I särskilt yttrande, som fogats vid kommissionens betänkande, hava byråchefen C. G. Cassel och hemmansägaren Ernst Johansson varit av skiljaktig mening i fråga om det framlagda lagförslagets tillämplighetsområde. Cassel, med vilken Johansson instämt, har ansett, att den nya lagstiftningen icke bör omfatta de samfällda husbehovsskogarna. Dessa borde i stället, såvitt anginge skogsvården å desamma, införas under lappmarkslagens bestämmelser, och i fråga om förvaltningen av desamma borde tillämpas lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter. Cassel och Johansson hava till stöd för sin mening anfört, bland annat, följande.

Vid avvitrningen i de trakter, där lagen av den 5 juni 1909 angående husbehovsskogar inom vissa områden skulle äga tillämpning, hade en viss del av det de enskilda tillerkända skogsanslaget avsatts till allmäning, varefter återstoden lämnats till deras förfogande för avsett ändamål. I den mån som inom det för byalaget för sagda ändamål avsatta området icke funnes erforderlig tillgång av husbehovsvirke, hade byalaget eller understundom två eller

flera av grannarna tilldelats särskilda skiften, ofta nog belägna rätt långt ifrån själva byn, vilka skiften benämnts samfällda husbehovsskogar. Det finge särskilt framhållas, att det varit beroende av en ren tillfällighet, huruvida de eller de delägarna i ett skifteslag erhållit andel i någon samfällad byaskog. Det hade sålunda icke varit beroende på någon särskild rättsregel, huruvida vissa eller viss kategori utav fastighetsägare inom de vid ifrågavarande tillfälle oavvittrade delarna av landet blivit delägare i en dylik samfällad skog. Nu förhölle det sig också så, att dessa samfällda husbehovsskogar icke vore upptagna i jordregistret, icke utgjorde särskilda fastighetstaxeringsenheter och ej heller i något annat avseende betraktades annorlunda än såsom en i den övriga fastigheten helt integrerande del. Sålunda graverade en inteckning, som en fastighetsägare sökt och erhållit, såväl dennes särskilda husbehovsskog som ock andelen i den samfällda. Det vore svårt att inse i vilket avseende den samfällda husbehovsskogen skulle intaga en annan rättslig ställning till sin ägare än den särskilda husbehovsskogen. Ej heller intoge den någon särskild ställning till staten eller det allmänna, då avkastningen från husbehovsskogen helt finge utnyttjas av ägaren. Den omständigheten, att i 7 § lagen angående husbehovsskogar stadgades, att område, som vid avvittning blivit till samfällad husbehovsskog utlagt, skulle bibehållas oförminskat och förvaltas enligt reglemente, som efter delägarnas hörande fastställdes av länsstyrelsen, finge anses vara till alla delar föranledd av vid tiden för nämnda lags tillkomst rådande förhållanden och uppfattning om nödvändigheten att meddela vissa föreskrifter rörande samfällad skogs förvaltning. Dessa omständigheter behövde emellertid med den utveckling, som på lagstiftningens område ägt rum, alltsedan nämnda lag skrivits, numera icke tillmätas så stor betydelse, att statsmakterna behövde känna sig förhindrade att för ifrågavarande skogar åstadkomma en tidsenlig och lätt tillämpad skogslagstiftning och förvaltningsordning.

Skogslagkommissionens föreliggande lagförslag innebure i vad detsamma avsåge de samfällda husbehovsskogarna, så tunga och omfattande och även dyrbara bestämmelser såväl i fråga om skogsskötseln som ock om förvaltningen, att desamma ingalunda kunde anses motiverade för ett relativt litet antal skogar av visserligen icke alltför små arealer, men med så ringa virkeskapital och så lågt värde å detsamma och dess avkastning, att man enbart av hänsyn härtill bort känna sig manad att söka en framkomlig väg för ernående av fullt lämpliga och effektiva skogsvårdsbestämmelser och jämväl enklast möjliga former för delägarnas handhavande av deras gemensamma egendom, vilken i mycket stor omfattning allenast utnyttjades direkt för tillfredsställande av fastighetens husbehov av virke. Att i detalj genomgå alla nu avsedda bestämmelser vore icke nödvändigt, men det måste framhållas, att varje reglerande av dessa förhållanden på sätt kommissionen föreslagit, även om vissa statsanslag skulle härtill vara att påräkna, i varje fall komme att för delägarna medföra onödig omgång och även kostnader, som kunnat undvikas.

Cassel och Johansson hade undersökt i vad mån det skulle vara möjligt att med tillhjälp av nu gällande eller åtminstone föreslagen lagstiftning söka åstadkomma fullt tryggande bestämmelser såväl beträffande skogsskötseln å de samfällda husbehovsskogarna som ock beträffande förvaltningen av desamma.

I fråga om skogsvården syntes alla skäl tala för att de samfällda husbehovsskogarna inordnades under 1932 års lappmarkslag på sätt föreslagits i

skogslagkommissionens betänkande av den 23 december 1936 i fråga om de särskilda husbehovsskogarna. Det borde erinras, att de samfällda husbehovsskogarna vore till antalet allenast 29 och omfattade en areal produktiv skogsmark av 18 310 hektar, medan de särskilda husbehovsskogarna uppginge till 1 220 med en areal produktiv skogsmark av 81 495 hektar. Dessa samfällda husbehovsskogar, vilka endast förekomme inom Västerbottens län, låge där spridda bland de 922 där befintliga särskilda husbehovsskogar, och vad beträffade de skogsbiologiska förhållandena, måste de samfällda husbehovsskogarna anses fullt likartade med de särskilda husbehovsskogarna. Ur enbart skogsvårdssynpunkt syntes därför alla skäl tala för att samma skogsvårdslag finge gälla för samtliga husbehovsskogar. För de samfällda husbehovsskogarna skulle härigenom vinnas en avsevärd lättnad i fråga om skogsskötseln jämförd med det nu föreliggande lagförslaget. Skogsvårdsstyrelsen skulle då hava att automatiskt och utan att särskilda skogsförvaltare behövde anställas direkt omhänderhava tillsynen av skogsskötseln å dessa skogar jämlikt 1932 års lappmarkslag med vissa föreslagna ändringar. Det vore ock att förmoda, att de samfällda husbehovsskogarna på sådant sätt och utan att sammankopplas med sockenallmänningar och besparingsskogar skulle lättare komma i åtnjutande av de anslag till skogsvårdsåtgärder, vilka stode till skogsvårdsstyrelsernas förfogande.

Beträffande förvaltningen av dessa samfällda skogar, vilka avsetts att i huvudsak direkt utnyttjas för tillfredsställande av fastigheternas husbehov av virke, syntes den av skogslagkommissionen föreslagna anordningen vara synnerligen tung och omständlig och ingalunda uppbäras av något påvisat verkligt behov, då man i stället skulle kunnat erhålla en fullt tillfredsställande anordning genom tillämpning av lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter. Enligt denna lags 1 §: 1 avsåge lagen: »Bys eller annat skifteslags samfällda ägor, som vid skifte eller annan laga delning eller samsjedelning undantagits för gemensamt behov eller uteslutits från delning ävensom mark, som eljest är gemensam för två eller flera fastigheter med i övrigt skilda ägor.» Även om man skulle vilja göra gällande, att en samfälld husbehovsskog icke vore att helt jämställa med en bysamfällighet, syntes emellertid nämnda lagrum mer än väl kunna vara tillämpligt beträffande nu ifrågavarande slag av skogar.

Genom att på nu föreslaget sätt ordna lagstiftningen för de samfällda husbehovsskogarna öppnades visserligen möjligheter för en delning av desamma, men då det icke kunde vara av något allmänt intresse att detta fåtal skogar, spridda än här, än där i närheten av fjällen, skulle bibehållas oskiftade, sedan skogsskötseln å desamma blivit tillfredsställande ordnad, syntes inga berättigade invändningar numera kunna göras mot ett upphävande av föreskrifterna i 7 § husbehovsskogslagen. De samfällda husbehovsskogarna kunde under sådana förhållanden alltjämt tjäna det med dem avsedda syftet, även sedan de blivit skiftade.

De tre grupper skogar, som enligt kommissionens förslag skola inordnas under den nya lagstiftningen, nämligen besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län, allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län och de samfällda husbehovsskogarna i Västerbottens län, har kommissionen i den nya lagen sammanfört under den gemensamma beteckningen *allmänningsskogar*.



*Förvaltningen av allmänningskogarna.*

Kommissionens lagförslag innebär i fråga om förvaltningen av allmänningskogarna i huvudsak följande. Förvaltningen av allmänningskogarna och vad därifrån hänflyter skall principiellt tillkomma delägarna själva. Förvaltningsbefogenheten skall emellertid ej vara oinskränkt utan underkastas vissa begränsningar. Delägarna skola sålunda i princip vara förhindrade att skifta kogarna eller därifrån avyttra mark. Sistnämnda förbud skall dock ej vara ovillkorligt. Därest delägarna missbruka sin förvaltningsbefogenhet, skall myndighet under vissa förutsättningar äga fråntaga delägarna förvaltningen av skogen. Delägarnas förvaltningsbefogenhet skall i första hand utövas av en av delägarna vald allmänningsstyrelse. Möjlighet skall emellertid finnas att anförtro förvaltningen av inkomst från allmänningsskogen eller fond, som bildats av sådan inkomst, åt ett eller flera särskilda av delägarna valda organ, benämnda ekonominämnder. Vidare skall möjlighet finnas att helt överlämna förvaltningen av inkomst eller fond, som nyss sagts till länsstyrelse eller annan myndighet. Det skall även kunna bestämmas, att en eller flera ledamöter i allmänningsstyrelse eller ekonominämnd skola utses av myndighet. Allmänningsstyrelsen skall utöva delägarnas beslutanderätt i alla frågor, i vilka denna rätt ej genom lag eller för allmänningskogarna utfärdat reglemente uttryckligen förbehållits delägarna, ekonominämnd eller myndighet. Arvode till ledamöter i allmänningsstyrelse och ekonominämnd skall regelrätt fastställas av länsstyrelsen. Allmänningsstyrelsen skall i fråga om förvaltningen av skogen biträdas även skogsförvaltare med högre skoglig utbildning. I särskilt fall äger dock Kungl. Maj:t medgiva, att person, som ej erhållit dylik utbildning men som förvärvat omfattande praktisk erfarenhet i skogsskötsel, må förordnas såsom skogsförvaltare. Det ankommer på länsstyrelsen att förordna skogsförvaltare och bestämma hans avlöning. Skogsförvaltare må efter medgivande av Kungl. Maj:t förordnas gemensamt för två eller flera allmänningskogar inom samma län. För bevakning av allmänningskog skola anställas skogsvaktare till det antal länsstyrelsen bestämmer. Även skogsvaktarna skola förordnas av länsstyrelsen. Innan förvaltare eller skogsvaktare förordnas skall allmänningsstyrelsen beredas tillfälle att avgiva förslag å vederbörande befattningshavare. Allmänningskogarna skola skötas efter hushållningsplaner som fastställas av skogsvårdsmyndighet. Därest åtgärd, som enligt fastställd hushållningsplan eller eljest meddelade föreskrifter, eftersättes, må länsstyrelse förelägga allmänningsstyrelsen vid vite att företaga åtgärden. Skulle allmänningsstyrelsen trots vitesföreläggande tredska, må länsstyrelsen jämte utdömandet av vite förordna att allmänningskogens förvaltning skall övertagas av en eller flera gode män, som av länsstyrelsen utses. För varje allmänningskog skall utfärdas reglemente innehållande närmare föreskrifter rörande förvaltningen av allmänningskogen och vad därifrån härflyter. Förslag till reglemente skall upprättas av delägarna och fast-

ställas av Kungl. Maj:t. Ändring av fastställt reglemente må då skäl därtill äro medgivnas av Kungl. Maj:t efter delägarnas hörande.

Kommissionen har i sitt betänkande utgått ifrån, att kostnaderna för förvaltningen av allmanningsskogarna såsom regel skola gäldas av inkomsterna från skogarna eller de därav bildade skogsmedelsfonderna. Emellertid har kommissionen ansett, att i fråga om allmanningsskogarna i Västerbottens län, med undantag av Dorotea övre allmanningsskog, samt beträffande de samfälliga husbehovsskogarna dessa kostnader skulle bliva allt för höga för att skogarna skulle kunna bära kostnaderna i deras helhet. Kommissionen har därför förordat, att bidrag av allmänna medel måtte lämnas till nämnda skogars förvaltningskostnader. Det av kommissionen i sådant hänseende föreslagna beloppet uppgår till 18,800 kronor för år.

Till stöd för förslaget att i princip anförtro delägarna själva förvaltningen av allmanningsskogarna har kommissionen — efter att hava erinrat om nu gällande bestämmelser i ämnet samt därom, att av allmanningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län fyra skogar, nämligen Jokkmokks och Gällivare allmanningsskogar samt nybyggarnas särskilda allmänningar i Jokkmokks och Gällivare socknar, för närvarande förvaltades av delägarna själva, men att förvaltningen av övriga allmanningsskogar i nämnda län omhänderhades av domänstyrelsen — i huvudsak anført:

Den av kommissionen föreslagna förvaltningsordningen vore motiverad redan därav, att delägarna innehade ifrågavarande skogar med äganderätt eller — i fråga om nybyggarnas särskilda allmänningar — med en därmed jämförlig rätt. För förvaltningens uppdragande åt delägarna talade även den omständigheten, att härigenom delägarnas intresse för skogarnas ändamålsenliga vård torde komma att vidmakthållas och stärkas. Erinras finge, att i fråga om de skogar, som hittills förvaltats av delägarna, dessa i allmänhet visat sig äga förståelse för skogsvårdens krav och medverkat till utförande av omfattande arbeten för skogsbrukets förbättrande å skogarna. Det kunde med fog antagas, att delägarna även för framtiden komme att visa enahanda intresse för en god skötsel av de skogar, som av dem förvaltades. Vid sådant förhållande syntes anledning ej föreligga att från grundsatsen om förvaltningens handhavande genom delägarna undantaga någon grupp av här avsedda skogar. Vad särskilt anginge de allmanningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län, som för närvarande förvaltades av domänverket, vore uppenbart, att, då avkastningen från dessa skogar ej komme staten eller något allmänt ändamål tillgodo, det från statens synpunkt vore önskvärt, att domänverket befriades från uppgiften att handhava skogarnas förvaltning. En regel, varigenom ifrågavarande allmanningsskogars förvaltning generellt anförtroddes åt delägarna, komme jämväl att ansluta sig till den grundsats, som genomförts i den år 1932 antagna lagstiftningen rörande häradsallmänningar. Dessa hade nämligen genom sagda lagstiftning utan undantag ställts under delägarnas förvaltning.

Rörande förvaltningen av skogsmedelsfonderna har kommissionen anført:

Vad anginge de skogsmedelsfonder, som bildats av avkastningen från ifrågavarande allmanningsskogar, gällde för närvarande olika förvaltningsbestämmelser, allteftersom fonderna härrörde från besparingsskogarna i Koppar-

bergs och Gävleborgs län eller allmänningskogarna i Västerbottens och Norrbottens län. De förra fonderna förvaltades principiellt av delägarna i de särskilda skogarna — i fråga om flertalet av dessa fonder utsåges dock ordförandena i vederbörande fondstyrelser av länsstyrelsen — under det förvaltningen av de senare fonderna handhades av länsstyrelsen i Västerbottens eller Norrbottens län. I fråga om de fonder, som förvaltades av sistnämnda länsstyrelse, gällde dock, att länsstyrelsen vid förvaltningen skulle biträdas av särskilda av vederbörande delägare utsedda ekonominämnder.

I likhet med vad kommissionen förordat beträffande ifrågavarande allmänningsskogar borde i den nya lagstiftningen även de av skogarnas avkastning bildade skogsmedelsfonderna principiellt ställas under vederbörande delägars förvaltning. Den hittills vunna erfarenheten om det sätt, varpå fondförvaltningen handhafts av delägarna, talade för upptagande av en dylik grundsats i den nya lagstiftningen. Med hänsyn till de olika förutsättningar för ombesörjande av fondförvaltningen, som förefunnes i fråga om delägarna i skilda allmänningsskogar, borde dock denna grundsats ej förlänas ovillkorlig giltighet. I nära överensstämmelse med den ordning, som nu gällde i detta avseende, borde även efter den nya lagstiftningens genomförande vissa skogsmedelsfonder lämpligen förvaltas av vederbörande länsstyrelse eller annan myndighet. Möjlighet att föreskriva sådan förvaltning borde därför beredas i lagstiftningen. Dylik föreskrift syntes böra upptagas i det reglemente, som borde fastställas för varje allmänningsskog. Kommissionen förutsatte, att förvaltning genom myndighet komme att tillämpas allenast i sådana fall, då detta prövades nödigt för att trygga förvaltningens ändamålsenliga handhavande.

Såsom motiv för förslaget i vad detta avsåge förvaltningens organisation har kommissionen anført:

Den förvaltningsbefogenhet, som enligt vad kommissionen anført borde tillkomma vederbörande delägare, kunde i det väsentliga ej utövas av delägarna såsom sådana utan måste uppdragas åt särskilda av dem utsedda organ. I anslutning till den organisation, som genomförts i lagen om häradsallmänningar, borde hela den egendom, som förvaltningsbefogenheten avsåge, d. v. s. såväl själva allmänningsskogen och dess avkastning som därav bildad skogsmedelsfond eller annan fond, principiellt förvaltas av en av delägarna vald allmänningsstyrelse. Tydligt vore, att genom en dylik enhetlig organisation av förvaltningen fördelar i många fall kunde vinnas i form av ökad effektivitet och planmässighet samt minskade förvaltningskostnader. Nyssangivna regel borde dock ej gälla undantagslöst. Såsom kommissionen förut framhållit, borde skogsmedelsfond understundom förvaltas av myndighet. Men även om förvaltningen av sådan fond handhades av delägarna, kunde omständigheterna i vissa fall vara sådana, att förvaltningen lämpligen borde uppdragas åt ett annat av delägarna utsett organ än allmänningsstyrelsen. I fråga om de större skogsmedelsfonderna bleve nämligen arbetet med dessas förvaltning understundom så betungande, att det icke lämpligen kunde påläggas allmänningsstyrelsen. Svårighet kunde ock uppstå att finna personer, vilka vore skyldade att utöva förvaltningen såväl av skogen som av fonden. Med hänsyn härtill borde i lagen lämnas möjlighet att uppdraga skogsmedelsfonds förvaltning åt ett för detta ändamål av delägarna särskilt utsett organ, som lämpligen syntes böra benämnas ekonominämnd. Föreskrift om skogsmedelsfonds förvaltning genom sådan nämnd borde upptagas i reglementet för vederbörande allmänningsskog. Åt ekonominämnd borde jämväl kunna uppdragas att förvalta annan delägarna tillhörig fond än skogsmedelsfond ävensom allmänningsskogs avkastning eller annan in-

komst från skogen. Där så funnes lämpligt borde förvaltningen av egen-  
dom som nu sagts kunna i reglementet uppdragas åt två eller flera ekonomi-  
nämnder.

Enligt nuvarande bestämmelser skulle ordförandena i de styrelser, som  
hade att förvalta de från besparingsskogarna härrörande skogsmedelsfon-  
derna, i allmänhet utses av vederbörande länsstyrelse. I några fall hade  
länsstyrelse jämväl att utse en eller flera ledamöter i de styrelser, som för-  
valtade själva allmänningsskogarna. Med hänsyn till den stora betydelse,  
som dessa skogar och de från dem härrörande skogsmedelsfonderna hade för  
befolkningen i de trakter, där skogarna vore belägna, borde även i den nya  
lagstiftningen möjlighet beredas det allmänna att öva inflytande å all-  
männingsskogs eller skogsmedelsfonds förvaltning genom utseende av en el-  
ler flera ledamöter i styrelse eller nämnd, som handhade förvaltningen.  
Föreskrift om sådan representation för det allmänna borde inrymmas i ve-  
derbörande allmänningsskogs reglemente. Kommissionen förutsatte, att  
denna representation begränsades till sådana fall, då det för trygghet av en  
tillförlitlig och god förvaltning funnes nödvändigt, att en eller flera represen-  
tanter för det allmänna deltog i denna, samt att representationen under den  
nya lagstiftningen ej gäves större omfattning än den för närvarande ägde,  
där ej synnerliga skäl föranledde till annat.

Förvaltningen av ifrågavarande allmänningsskogar borde i första rummet  
åsyfta att verksamt främja skogsproduktionen å dessa samt att utvinna  
bästa möjliga resultat av denna produktion genom virkesavkastningens för-  
säljning eller, i vissa fall, användande in natura för delägarnas räkning. En  
förutsättning för att allmänningssstyrelserna skulle kunna på ett tillfreds-  
ställande sätt fullgöra denna uppgift vore, att de erhöle en självständig ställ-  
ning gentemot delägarna. Det vore ock av vikt, att allmänningssstyrelsernas  
befogenhet klart avgränsades från delägarnas och, där enligt reglementet  
särskilda förvaltningsfrågor skulle handläggas av ekonominämnd eller myn-  
dighet, jämväl från sådant organs. I anslutning till den ståndpunkt, som  
häradsallmänningsslagen i motsvarande avseende intog borde därför i den  
nya lagen föreskrivas, att allmänningssstyrelse skulle utöva delägarnas be-  
slutanderätt i alla frågor, i vilka denna rätt ej genom lag eller för allmän-  
ningsskogen gällande reglemente uttryckligen förbehållits delägarna, ekono-  
minämnd eller myndighet. Frågor, vilkas avgörande alltid borde ankomma  
på delägarna, vore, förutom val av ledamöter i allmänningssstyrelse och eko-  
nominämnd samt revisorer, bland annat jämväl spörsmål om beviljande av  
decharge åt nämnda förvaltningsorgan samt uppgörande av förslag till regle-  
mente för allmänningsskogen. I de fall, då beslutanderätten tillkomme del-  
ägarna, borde denna utövas å allmänningssstämma.

För trygghet av en god skötsel av allmänningsskog borde i den nya lag-  
stiftningen krävas, att allmänningssstyrelsen vid skogens förvaltning biträd-  
des av en person med skoglig fackutbildning. Erinras finge, att skogligt  
utbildade förvaltare för närvarande funnes anställda såsom biträden åt  
styrelserna för samtliga besparingsskogar ävensom för de allmänningsskogar  
i Västerbottens och Norrbottens län, som ej förvaltades av domänverket.  
Vad anginge de samfälliga husbehovsskogarna, skulle enligt lagstiftningen  
angående dessa skogar utsyning och stämpling samt vissa andra förvalt-  
ningsåtgärder av skoglig natur utföras av domänverkets tjänstemän. Upp-  
tagande i den nya lagstiftningen av en bestämmelse av nyssangivet innehåll  
anslöte sig därför nära till vad nu gällde.

I fråga om behörighet att utses till skogsförvaltare syntes såsom regel böra  
gälla, att allenast den som förvärvat högre skoglig utbildning skulle äga sådan  
behörighet. Med högre skoglig utbildning avsåges avgångsexamen från

skogsinstitutet eller skogshögskolan eller därmed jämförlig utbildning. Då allmänningsskogarna vore av väsentligt olika omfattning, vore emellertid de kvalifikationer, som krävdes hos vederbörande skogsförvaltare, ej fullt identiska beträffande samtliga dessa skogar. Omförmälda regel borde därför icke göras ovillkorlig utan möjlighet borde öppnas i lagen att såsom förvaltare av allmänningsskog även antaga person, som ej förvärvat högre skoglig utbildning men genom föregående verksamhet förskaffat sig omfattande praktisk erfarenhet i skogsskötsel. Anställande av sådan person såsom skogsförvaltare borde dock göras beroende på särskilt tillstånd av myndighet. Med hänsyn till den grannlagenhet, varmed frågor om dylika tillstånd borde prövas, samt önskvärdheten, att dessa frågor bedömdes efter enhetliga grunder, borde detta bedömande förbehållas Kungl. Maj:t.

Därest skogsförvaltaren skulle kunna på ett effektivt sätt fullgöra sin skogsvårdande uppgift, borde han erhålla en relativt självständig ställning gentemot allmänningsstyrelsen. Med hänsyn härtill borde rätten att utse skogsförvaltare samt att bestämma dennes avlöning tillkomma myndighet. Enligt nu gällande bestämmelser ankomme det på vederbörande länsstyrelse att förordna skogsförvaltare i fråga om flertalet besparingsskogar i Kopparbergs och Gävleborgs län ävensom i allmänhet att bestämma avlöningen till den sålunda förordnade. En liknande befogenhet tillkomme länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län för det fall, att delägarna i allmänningsskog inom sagda län beslutit att för skötsel och vård av skogen anställa särskild förvaltare. Då den nuvarande ordningen i detta avseende syntes lämplig, borde i den nya lagstiftningen vederbörande länsstyrelse anförtros uppgiften att förordna skogsförvaltare och fastställa dennes avlöning. Innan länsstyrelsen förordnade skogsförvaltare, borde emellertid vederbörande allmänningsstyrelse beredas tillfälle att avgiva förslag å denne samt skogsvårdsstyrelsen höras i ärendet. Det borde därjämte åligga länsstyrelsen att inhämta yttrande från allmänningsstyrelsen, innan länsstyrelsen fastställde förvaltarens lön.

Ett flertal av allmänningsskogarna vore av så ringa omfattning, att de var för sig ej lämnade full sysselsättning åt en skogsförvaltare. Till dylika skogar vore otvivelaktigt att hänföra de särskilda skifteslagens besparingsskogar i Venjans socken, Dorotea övre allmänningsskog, nybyggarnas särskilda allmänningar i Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar samt de samfällda husbehovsskogarna. Hinder borde därför ej möta, att skogsförvaltare anställdes gemensamt för två eller flera allmänningsskogar eller att denne vid sidan av sin tjänst såsom skogsförvaltare även innehade annan befattning. En följd av den ordning för utseende av skogsförvaltare, som i det föregående förordats, vore, att frågan, huruvida två eller flera allmänningsskogar finge sammanföras under en gemensam skogsförvaltare, borde prövas av myndighet. Med hänsyn till den reglering, som i samband med en dylik prövning erfordrades rörande vederbörande delägars skyldighet att avlöna den gemensamme skogsförvaltaren samt rörande vissa andra förvaltningsfrågor, torde det ankomma på Kungl. Maj:t att på framställning medgiva anställande av gemensam skogsförvaltare. Såsom förutsättning för lämnande av sådant medgivande borde gälla, att de allmänningsskogar, som medgivandet avsåge, vore belägna inom samma län. I anslutning till vad förut anförts rörande avgivande av förslag å skogsförvaltare samt ordningen för fastställande av dennes avlöning borde Kungl. Maj:t vid lämnande av medgivande, som nyss sagts, tillika meddela föreskrift, huru i dylikt fall sådant förslag samt yttrande till länsstyrelsen rörande dennes avlöning skulle avgivas för delägarna i respektive allmänningsskogar. Berörda föreskrift borde lämpligen åsyfta, att dessa frågor skulle handläggas av en av delägarna

efter vissa av Kungl. Maj:t fastställda grunder utsedd nämnd. Vid lämnande av här avsett medgivande borde Kungl. Maj:t även bestämma, efter vilken grund avlöning till skogsförvaltaren samt övriga gemensamma kostnader skulle gäldas av allmänningsskassorna för de särskilda skogar medgivandet avsåge.

Vad slutligen angår förslaget om upprättandet av reglementen för allmänningsskogarna har kommissionen anfört:

Vissa bestämmelser rörande förvaltningen av allmänningsskogarna och vad därifrån härflöte kunde ej lämpligen upptagas i den nya lagen utan borde inrymmas i särskilda för de olika allmänningsskogarna upprättade reglementen. Med hänsyn till allmänningsskogarnas växlande omfattning och beskaffenhet kunde förvaltningens detaljer ej ordnas på samma sätt för skilda skogar, och de olika förvaltningsbestämmelser, som på grund härav erfordrades för de särskilda skogarna, borde införas i reglementena. Förslag till reglemente för allmänningsskog borde uppgöras av delägarna samt för att erhålla gällande kraft fastställas av myndighet. Då det vore av största betydelse, att reglementena erhöles en avfattning, som i möjligaste mån tryggade en ändamålsenlig förvaltning av allmänningsskogarna och vad därifrån härflöte och tillika upprättades efter i möjligaste mån enhetliga grunder, borde reglementena fastställas av Kungl. Maj:t.

Kommissionen har i sitt betänkande jämväl närmare utvecklat och motiverat förslaget om lämnande av statsbidrag till förvaltningskostnaderna för allmänningsskogarna i Västerbottens län, med undantag av Dorotea övre allmänningsskog, samt för de samfälliga husbehovsskogarna. Beträffande kommissionens uttalanden i detta avseende hänvisar jag till betänkandet (sid. 181—189).

I särskilt yttrande har hemmansägaren Johansson anmält avvikande mening i fråga om kommissionens förslag att såsom biträde åt allmänningssstyrelse vid allmänningsskogs förvaltning alltid skall anställas en skogsförvaltare. Johansson har ansett, att i fråga om de allmänningssskogar, som för närvarande stå under skogsstatens vård och förvaltning, någon förvaltare icke ovillkorligen skall behöva anställas, utan att dessa skogar skola kunna skötas av allmänningssstyrelserna med hjälp av skogsvaktare. Johansson har emellertid härvid förutsatt, att allmänningssstyrelserna berättigas att anlita biträde av skogsvårdsstyrelsernas personal i samma utsträckning som övriga enskilda skogsägare i de trakter, varom nu är fråga. Till närmare utveckling av sin ståndpunkt har Johansson anfört i huvudsak följande.

Enligt nu gällande bestämmelser för allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län skulle dessa skogar stå under domänstyrelsens uppsikt och kontroll och skulle, där ej särskild förvaltare anställts, dessa jämväl stå under skogsstatens vård och förvaltning. Som av kommissionens utredning framginge, stode de flesta allmänningsskogarna i nämnda län under skogsstatens vård och förvaltning. Att särskild förvaltare icke anställts för dem grundade sig på det förhållandet, att förvaltningskostnaderna av helt naturliga skäl blivit betydligt lägre, då förvaltningen anförtratts domänstyrelsen, än vad fallet skulle hava blivit, om särskilda förvaltare anställts.

Vid sammanträden, som kommissionen hållit med allmänningssstyrelserna,

hade styrelserna för de skogar, som stode under skogsstatstjänstemännens förvaltning, hyst starka betänkligheter mot anställandet av särskild förvaltare, enär man insett, att en sådan förvaltningsordning med nödvändighet måste innebära betänkliga kostnadsökningar. Att befarad kostnadsökning bleve en följd av den föreslagna lagstiftningen beträffande dessa skogar vore uppenbart och framginge även av kommissionens utredning rörande kostnaderna för förvaltningen av vissa allmänningar i Västerbottens län.

En rubbning av bestående ordning borde icke företagas förrän vägar funnits för skapande av en förvaltningsordning, som icke medförde avsevärda kostnadsökningar. Detta så mycket mera som dessa kostnadsökningar säkert i stor utsträckning drabbade befolkningsgrupper, som levde under tryckta ekonomiska förhållanden.

Förvaltningen i fråga om de skogar, som för närvarande stode under skogsstatens vård och förvaltning borde utan någon väsentlig kostnadsökning kunna ordnas sålunda, att förvaltningen av skogen omhänderhades av allmänningstyrelserna med biträde av erforderligt antal skogvaktare. För den skogliga vården av skogarna borde styrelserna berättigas att på enahanda sätt, som för närvarande gällde i fråga om andra enskilda skogar i samma trakter, anlita skogsvårdsstyrelsernas personal. Det huvudsakliga arbetet för denna personal bleve sålunda att företaga erforderliga utstämplingar och lämna anvisningar rörande behövliga skogsvårdsåtgärder. Enligt detta förslag skulle den ekonomiska förvaltningen helt handhavas av styrelserna, vilka alltså skulle ombesörja skogsförsäljning, i den mån de därtill enligt kommissionens förslag vore befogade, och avverkningar samt vidtagandet av de av skogsvårdsstyrelsernas personal anvisade skogsvårdsåtgärder ävensom i erforderlig utsträckning lämna redovisning till länsstyrelse och delägare. Genom denna förvaltningsordning vunnes dels att förvaltningskostnaderna nedbragtes och dels att delägarna i ifrågavarande skogar komme i åtnjutande av samma rättigheter och förmåner i fråga om skogsskötseln som övriga enskilda skogsägare i dessa trakter.

#### *Tillsyn över allmänningsskogarna.*

Kommissionen har i sitt förslag förordnat, att tillsynen över allmänningsskogarna skall utövas av vederbörande skogsvårdsstyrelser. Det skall alltså enligt förslaget ankomma på skogsvårdsstyrelserna att granska och fastställa hushållningsplaner för ifrågavarande skogar samt övervaka planernas tillämpning. Vid prövning av fråga om fastställande eller ändring av dylik plan eller då skogsvårdsstyrelse eljest har att meddela föreskrifter av större betydelse rörande skogsvården å allmänningsskog, skall styrelsen enligt förslaget erhålla förstärkning av sin fackliga kompetens. I förslaget har i detta avseende föreskrivits, att vid avgörande av sådana frågor skogsvårdsstyrelse skall bestå, förutom av det antal ledamöter som föreskrives i gällande förordning angående skogsvårdsstyrelser, av en särskild ledamot utsedd av Kungl. Maj:t för tre år i sänder. Till sådan ledamot må förordnas allenast den, som besitter kvalificerad högre skoglig utbildning och som tillika genom föregående verksamhet förvärvat omfattande insikt i skogsindekningsfrågor. I förslaget har vidare föreskrivits, att, därest skogsvårdsstyrelse fattar beslut i strid mot den särskilda ledamotens mening, ärendet skall underställas Kungl. Maj:ts prövning. Från tillämpningen av nu angivna föreskrifter om för-

stärkning av skogsvårdsstyrelsens kompetens har i förslaget undantag gjorts i fråga om samfällad husbehovsskog.

Kommissionen har, såsom stöd för förslaget att skogsvårdsstyrelserna skola hava tillsyn över allmanningsskogarna, bland annat, anfört följande.

Under senare år hade en strävan framträtt på skogslagstiftningens område att i möjligaste mån överflytta åliggandet att öva uppsikt över enskilda skogar från domänverket eller annan statsmyndighet till skogsvårdsstyrelserna. Kommissionen ville härvid särskilt erinra, att genom den år 1932 antagna lagstiftningen rörande häradsallmänningar tillsynen över dessa skogar överlämnats åt skogsvårdsstyrelserna. Med den erfarenhet och det förtroende, som skogsvårdsstyrelserna numera förvärvat, finge dessa anses lämpade att jämväl handhava uppsikten över ifrågavarande allmanningsskogar. Kommissionen förutsatte dock härvid, att vederbörande skogsvårdsstyrelser för fullgörande av berörda uppgift erhöles viss förstärkning i sin fackliga kompetens.

Såsom motiv för den av kommissionen föreslagna förstärkningen av skogsvårdsstyrelsernas fackliga kompetens har kommissionen i huvudsak anfört:

Ett överflyttande av tillsynen över allmanningsskogarna till vederbörande skogsvårdsstyrelser med skyldighet för dem att granska och fastställa hushållningsplaner för skogarna, påkallade en viss förstärkning av styrelsernas fackliga kompetens. Den särskilda utbildning och erfarenhet i skogsindelningsfrågor, som erfordrades för behörigt fullgörande av nämnda skyldighet, vore nämligen ej alltid representerad hos skogsvårdsstyrelse. Kommissionen ville erinra, att vid överlämnandet av tillsynen över häradsallmänningarna till vederbörande skogsvårdsstyrelser det ansetts erforderligt att förstärka skogsvårdsstyrelsernas kompetens i nyssberörda hänseende. I likhet med vad som föreskrivits i lagen om dessa allmänningar borde därför jämväl i förevarande lagstiftning upptagas ett stadgande i syfte att vid prövning av fråga om fastställelse eller ändring av hushållningsplan eller då skogsvårdsstyrelse eljest hade att meddela föreskrifter av större betydelse rörande skogsskötseln å allmanningsskog skogsvårdsstyrelsen skulle förstärkas med en av Kungl. Maj:t utsedd särskild ledamot, som besatte kvalificerad högre skoglig utbildning och som tillika genom föregående verksamhet förvärvat omfattande insikt i skogsindelningsfrågor.

Från tillämpningen av nämnda stadgande borde dock undantagas de samfällda husbehovsskogarna. De flesta av dessa skogar vore ej av större omfattning än de hemmansskogar, som lydde under 1932 års lappmarkslag, samt vore jämväl i skogligt avseende i viss mån jämförliga med sistnämnda skogar. Då enligt sagda lag avverkningsplaner för de därunder lydande skogarna skulle fastställas av skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, finge skogsvårdsstyrelsen i förstnämnda län, där de samfällda husbehovsskogarna vore belägna, anses skickad att utan medverkan av förenämnda särskilda ledamot fastställa hushållningsplaner och meddela föreskrifter rörande samma skogar.

För vinnande av största möjliga enhetlighet vid avgörandet av de ärenden rörande allmanningsskogarna, varom nu vore fråga, vore önskvärt, att samme person förordnades till särskild ledamot i två eller flera skogsvårdsstyrelser. Då antalet av dessa ärenden hos de särskilda skogsvårdsstyrelserna torde bliva relativt obetydligt, torde hinder ej möta för genomförandet av en dylik anordning.

För att trygga erforderligt inflytande åt här avsedd ledamot borde i över-



ensstämmelse med vad som föreskrivits i häradsallmänningsslagen stadgas, att, därest skogsvårdsstyrelsen fattade beslut i strid mot dennes mening, ärendet skulle underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Kommissionen har i sitt betänkande framhållit, att ett genomförande av kommissionens förslag om inordnande av besparingsskogarna och allmänningsskogarna under skogsvårdsstyrelsernas tillsyn förutsatte, att även skogsvårdsstyrelsernas tjänstepersonal i viss utsträckning förstärktes. Kostnaderna härför har kommissionen i enlighet med av skogsvårdsstyrelserna till kommissionen avgivna yttranden beräknat till 8,000 kronor för skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län, 1,000 kronor för skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län och 7,000 kronor för skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län eller således tillhoppa 16,000 kronor. Kommissionen har förordat, att berörda belopp borde ställas till skogsvårdsstyrelsernas förfogande av statsmedel genom erforderlig höjning av anslaget för skogsvårdens befrämjande.

Kommissionen har vidare framhållit, att ett genomförande av kommissionens förslag medförde, att viss personal inom domänverket bleve övertalig. Kommissionen har på grund av en av domänverket lämnad uppgift beräknat, att av ordinarie personal en assistent och två kronojägare samt av icke ordinarie personal en jägmästare och tre kronojägare komme att bli övertaliga. De årliga kostnaderna för indragningsstaten för den ordinarie personalen ha beräknats till 13,300 kronor. Såsom engångsersättning, till den icke ordinarie personalen har upptagits 10,500 kronor.

#### *Avyttring av mark från allmänningsskog.*

Kommissionen har vidare i sitt förslag upptagit bestämmelser, vilka under vissa förutsättningar möjliggöra avyttring av mark från allmänningsskog. Såsom förut nämnts kan för närvarande dylik avyttring såsom regel icke äga rum. De av kommissionen i förevarande hänseende föreslagna bestämmelserna innebära i huvudsak följande. Område, som hör till allmänningsskog, får avyttras under förutsättning, att avsevärd förmån därigenom vinnes för delägarna eller eljest synnerliga skäl föreligga för avyttringen. Därjämte fordras, att avyttringen ej länder skogsskötseln till men. Rätt att besluta om avyttringen skall tillkomma delägarna, men skall avyttringen ej bli giltig med mindre den godkännes av Kungl. Maj:t.

Kommissionen har — för att vinna utredning huruvida behov föreläge för bestämmelser av nu angiven art — riktat en förfrågan till styrelserna för besparingsskogarna och allmänningsskogarna, om de ansåge det önskvärt, att möjlighet bereddes att från skogarna avyttra mark. Kommissionen har i sitt betänkande gjort en sammanfattning av de inkomna svaren, varav framgår, att ett flertal styrelser ansett lämpligt, att möjlighet till försäljning av mark från skogarna förefunnes.

Ur motiveringen till kommissionens förslag i förevarande avseende må här återgivas följande.

I fråga om vissa av allmänningsskogarna förefunnnes behov att med äganderätt kunna upplåta mark för odlings- eller bostadsändamål eller liknande syfte. Vid sådant förhållande borde lagstiftningen ej lägga ovillkorligt hinder i vägen för sådan avyttring. Med hänsyn till vikten, att allmänningsskogarna i möjligaste mån bibehölles i delägarnas händer, borde emellertid avyttring ej medgivas, med mindre därigenom vunnes avsevärd förmån för delägarna eller eljest synnerliga skäl därtill vore. Dylika skäl borde i regel anses föreligga, därest någon önskade förvärva en jordbruks- eller bostadslägenhet å allmännings-skogen till eget hem och lägenheten vore därtill lämpad. Såsom villkor för att avyttring skulle få ske torde även böra uppställas, att skogsskötseln å allmännings-skogen ej genom avyttringen lede men.

Möjligheten att avyttra mark från allmänningsskogarna borde emellertid icke begränsas allenast till upplåtelser för ändamål, som nyss sagts. Understundom kunde föreligga ett behov att för underlättande av allmännings-skogs förvaltning från densamma försälja visst område, som på grund av sitt läge eller sin beskaffenhet vore mindre väl lämpat att brukas tillsammans med skogen i övrigt, och att i stället inköpa annan lämpligare mark att införlivas med skogen. Vidare kunde det inträffa, att ett behov föreläge att för tillgodoseende av något viktigt allmänt eller allmännyttigt ändamål taga viss del av allmännings-skog i anspråk. I dylika fall borde avyttring av mark från allmännings-skog i regel få ske. Vid försäljningar av nu ifrågavarande slag borde dock tillses, att allmännings-skogen såvitt möjligt genom inköp av annan mark erhöle kompensation för fransålda områden. Att närmare i lagen angiva alla de särskilda fall, då avyttring av mark borde få äga rum, låte sig svårligen göra, utan i lagen borde endast upptagas de allmänna förutsättningar, under vilka avyttring finge ske.

Rätten att besluta om avyttring av mark från allmännings-skog borde förbehållas delägarna själva. Någon försäljning av mark från skogen mot deras önskan borde sålunda icke få äga rum. Med hänsyn till det allmänna intresset att ifrågavarande skogar i möjligaste mån bibehölles oförminskade borde emellertid utövningen av den nu ifrågasatta rätten vara underkastad en effektiv och enhetlig kontroll. För vinnande av sådan kontroll borde i lagen upptagas föreskrift, att avyttring, som här avsåges, icke bleve giltig med mindre den godkändes av Kungl. Maj:t.

### *Införlivning av mark med allmänningsskogarna.*

I anslutning till vad som gäller enligt häradsallmänningsskogens lag angående införlivning av mark med sådan allmänning, har kommissionen i sitt betänkande förordat, att i lagstiftningen rörande allmännings-skogarna upptagas vissa bestämmelser rörande införlivning av mark med dessa skogar. De viktigare av dessa bestämmelser innehålla följande. Det skall stå delägarna eller allmänningssstyrelsen fritt att för medel, rörande vilkas användning de enligt reglementet äga besluta, inköpa mark för allmännings-skogs utvidgning. Vilja delägarna eller styrelsen eljest för medel, som härflutit från skogen, inköpa mark för sagda ändamål, skola de därtill inhämta medgivande av länsstyrelsen. Har mark förvärvats av delägarna för medel, som härflutit från skogen eller genom byte mot vederlag av skogen tillhörande mark eller genom gåva, skall allmänningssstyrelsen inom tre år efter förvär-

vet ingiva ansökning om markens införlivning med allmännings-skogen. Där-  
est marken förvärvats före den föreslagna lagens ikraftträdande, skall dock  
ansökning om införlivning ingivas inom fem år efter ikraftträdandet. I  
sistnämnda fall äro delägarna berättigade att inom samma tid avyttra mar-  
ken. I fråga om mark, som förvärvats före lagens ikraftträdande, äger  
Kungl. Maj:t i särskilt fall medgiva befrielse från skyldigheten att söka  
införlivning. Införlivning av mark med allmännings-skog må enligt försla-  
get medgivas allenast under vissa närmare angivna villkor. Ansökan om in-  
förlivning prövas av länsstyrelsen. Finner länsstyrelsen laga hinder ej möta  
mot bifall till ansökningen, förordnar länsstyrelsen om markens införliv-  
ning. I fråga om den införlivade marken skola därefter såsom regel de en-  
ligt den föreslagna lagen för allmännings-skogen gällande bestämmelserna  
så ock vad eljest i lag eller författning är stadgat om nyttjande av allmän-  
nings-skogen äga tillämpning. Varder ansökan om införlivning av mark  
avslagen, inträder i allmänhet skyldighet för allmänningssstyrelsen att för-  
sälja marken. Detaljbestämmelserna rörande införlivning och förfaran-  
det därvid äro i förslaget avfattade i huvudsaklig överensstämmelse med  
motsvarande föreskrifter i häradsallmänningsslagen.

Kommissionen har i sin motivering lämnat uppgift rörande den omfatt-  
ning, vari delägarna i allmännings-skogarna inköpt mark för avkastnings-  
medel från skogarna eller de av dessas avkastning bildade skogsmedelsfon-  
derna. Av denna uppgift framgår, att dylika inköp verkstälts av delägarna  
i samtliga besparings-skogar i Kopparbergs och Gävleborgs län med undan-  
tag av Venjans sockens besparings-skogar ävensom av delägarna i Jokk-  
mokks allmännings-skog. Antalet av de fastigheter, som delägarna i näm-  
nda skogar inköpt, uppgår till 75 med en sammanlagd areal av 6,074.1607  
hektar, därav 5,114.4309 hektar utgöra skogsmark. Delägarna i Älv-  
dalens sockens besparings-skog hava därjämte, för tillgångar, som delvis  
härflutit från besparings-skogen och delvis från annat håll, inköpt 12 fastig-  
heter, vilka till den del de fortfarande befinna sig i delägarnas ägo omfatta en  
areal av 800.0296 hektar.

Till stöd för förslaget att i den nya lagstiftningen upptaga bestämmelser  
om införlivning av mark, som delägarna i allmännings-skog förvärvat för  
medel, vilka härflutit från skogen, eller genom byte eller gåva, har kommis-  
sionen i huvudsak anfört följande.

De fastigheter, som delägarna i vissa allmännings-skogar förvärvat för  
medel, vilka härflutit från skogarna, vore ej underkastade de bestämmelser,  
som meddelats rörande vården och förvaltningen av allmännings-skogarna. I  
motsats till vad som gällde i fråga om dessa skogar hade delägarna principiellt  
fri förfoganderätt över de inköpta fastigheterna och kunde följaktligen av-  
yttra eller låta inteckna dem såsom de funne lämpligt ävensom i allmänhet  
besluta, vilket skogshushållningssätt därå skulle tillämpas. I skogligt avse-  
ende lydde fastigheterna under 1923 års skogsvårds-lag eller, i fråga om de  
fastigheter, som förvärvats av delägarna i Jokkmokks allmännings-skog, un-  
der 1932 års lappmarkslag.

Den skiljaktighet, som sålunda förefunnes i fråga om förvaltningen och

vården av allmänningskogarna, å ena sidan, och de för avkastningsmedel från dessa eller skogsmedelsfonderna inköpta fastigheterna, å andra sidan, kunde icke anses påkallad av de skogligen förhållandena å berörda skogar och fastigheter eller eljest betingad av sakliga skäl. Från det allmänna synpunkt medförde däremot denna skiljaktighet olägenheter i flera avseenden. Delägarnas fria förfoganderätt över de inköpta fastigheterna kunde uppenbarligen medföra, att fastigheternas skogstillgångar utnyttjades för vinnande av tillfälliga fördelar för dem, som vid viss tidpunkt vore delägare, med åsidosättande av framtida delägars intressen. Det vore ock tydligt, att, då vården och förvaltningen av allmänningskogarna och de inköpta fastigheterna skulle handhavas enligt väsentligt olika bestämmelser, detta vore ägnat att leda till omgång och ökat besvär för de myndigheter, som det ålåg att hålla tillsyn över skogsskötseln å dessa egendomar. Denna olägenhet vore särskilt framträdande i de fall, då de inköpta fastigheterna, såsom understundom vore händelsen, låge insprängda inom allmänningskogarna. Det borde jämväl uppmärksammas, att med bibehållande av den skogsvårdslagstiftning, som nu gällde för de inköpta fastigheterna, garantier för en god skötsel av skogarna å dessa fastigheter vore avsevärt mindre, än om fastigheterna inordnades under den föreslagna nya lagstiftningen rörande allmänningskogarna. Det måste därför betecknas såsom ett allmänt intresse, att i fråga om förvaltningen och vården av allmänningskogarna och de för avkastningsmedel från dessa eller skogsmedelsfonderna inköpta fastigheterna enhetliga bestämmelser bleve gällande. Då detta intresse lämpligen borde tillgodoses på det sätt, att sistnämnda fastigheter varaktigt sammanfördes med vederbörande allmänningskogar under gemensam hushållning och förvaltning, funne sig kommissionen böra förorda vidtagande av lagstiftningsåtgärder i detta syfte. Kommissionen ville erinra, att i lagen om häradsallmänningar upptagits bestämmelser om skyldighet för delägarna i sådan allmänning att söka införlivning med allmänningen av mark, som av dem förvärvats.

Såsom motivering för de föreslagna bestämmelserna rörande omfattningen av skyldigheten att söka införlivning av mark har kommissionen anført:

Den i häradsallmänningsskogensstadgaden stadgade införlivningsskyldigheten hade principiellt avseende å all mark, som förvärvats av delägarna i sådan allmänning. En motsvarande skyldighet i fråga om allmänningskogarna borde ej givas en lika vidsträckt innebörd. Delägarna i allmänningskogarna hade i flera fall inköpt mark för medel, som ej till någon del härflutit från skogarna. I fråga om dylik mark borde skyldighet att söka införlivning med vederbörande allmänningskog ej stadgas. Än mindre borde sådan skyldighet föreskrivas i de ej sällan förekommande fall, då mark visserligen förvärvats för medel, som härflutit från allmänningskog, men förvärvet skett för viss kommun eller för annat rättssubjekt än vederbörande delägare. I enlighet härmed borde införlivningsskyldigheten i fråga om allmänningskogarna begränsas att avse mark, som delägarna i sådan skog förvärvat för medel, vilka härflutit från skogen, eller genom byte mot vederlag av skogen tillhörande mark eller ock genom gåva. För att å lagstiftningen i ämnet bereda erforderlig effektivitet borde skyldigheten uppenbarligen gälla vare sig förvärvet uteslutande eller blott delvis skett på nyssangivna sätt.

Den ifrågasatta regleringen beträffande införlivning av mark, som delägarna i allmänningskog på nyssangivet sätt förvärvat, borde ej begränsas till förvärv, som redan ägt rum, utan även avse framtida förvärv. Enligt kommissionens mening talade vägande skäl för att i den nya lagstiftningen

tillerkänna delägarna befogenhet att företaga markförvärv, under förutsättning att införlivningsskyldighet föreskreves i fråga om den förvärvade marken. Kommissionen ville i detta avseende särskilt framhålla önskvärdheten därav, att de å vissa allmanningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län talrikt förekommande ströängar, som innehades av enskilda fastighetsägare eller av kronan, förvärvades av delägarna och införlivades med skogarna. Delägarna borde sålunda i lagen principiellt medgivas rätt att för medel, som härflutit från allmanningsskogen, inköpa mark för skogens utvidgning. Ovillkorlig sådan rätt borde dock tillkomma delägarna allenast såvitt inköpet skedde med medel, beträffande vilkas användning delägarna hade att själva besluta. Ville delägarna företaga inköp för medel, rörande vilkas disposition beslutanderätten tillkomme myndighet, borde självfallet myndighetens medgivande till köpet inhämtas. Vad anginge delägarnas rätt att förvärva mark genom byte, syntes ej erforderligt att i den nya lagstiftningen upptaga någon särskild bestämmelse härom, då en sådan rätt följde av den befogenhet att avyttra mark från allmanningsskogen, som kommissionen i det föregående förordat.

Beträffande mark, som delägarna på förut angivet sätt förvärvat *före* den nya lagstiftningens ikraftträdande, borde vissa undantag stadgas från den ifrågasatta införlivningsskyldigheten. Delägarna borde sålunda i lagstiftningen beredas tillfälle att, därest de ej önskade införliva sådan mark med allmanningsskogen, inom viss tid efter lagstiftningens ikraftträdande avyttra marken. En ovillkorlig tillämpning av införlivningsskyldigheten i fråga om mark, som nyss sagts, skulle enligt kommissionens mening innebära en obilighet gentemot delägarna. Berörda tid syntes lämpligen böra bestämmas till fem år efter ikraftträdandet. Vidare borde delägarna i särskilt fall kunna helt befrias från införlivningsskyldigheten beträffande mark, varom nu vore fråga. Det vore nämligen ej uteslutet, att här avsedd mark vore av den beskaffenhet, att den ej lämpligen borde införlivas med allmanningsskogen, men dock vore väl ägnad att stadigvarande användas för något för delägarna eller Ortsbefolkningen betydelsefullt ändamål. I dylikt fall borde marken även under den nya lagstiftningen få av delägarna innehavas såsom en från allmanningsskogen fristående fastighet. Fråga om medgivande av befrielse från införlivningsskyldigheten i nyssangivna fall borde på vederbörlig framställning prövas av Kungl. Maj:t.

Att utöver vad nu angivits medgiva undantag från införlivningsskyldigheten syntes ej påkallat. I häradsallmänningsskogens lag hade upptagits en bestämmelse, varigenom delägarna i sådan allmänning tillerkänts befogenhet att fritt avyttra av dem förvärvad mark intill dess beslut i stadgad ordning meddelats om markens införlivning med allmänningen. Denna bestämmelse hade tillkommit i syfte att, då ett av delägarna förvärvat område omfattade, förutom skogsmark, jämväl odlad jord eller andra ägor, som ej lämpligen borde införlivas med allmänningen, underlätta utbrytning och avyttring av sistnämnda ägor. Någon motsvarande föreskrift vore icke erforderlig i den nya lagstiftningen angående allmanningsskogarna. I de trakter, där allmanningsskogarna vore belägna, torde nämligen möjligheterna att i införlivningssyfte förvärva fastigheter, som uteslutande eller till huvudsaklig del bestode av skogsmark och som därför utan frånskiljande av vissa ägor kunde göras till föremål för införlivning, vara väsentligt större än i de delar av landet, där häradsallmänningar funnes. Skulle delägarna i allmanningsskog i något fall för skogens utvidgning förvärva fastighet, som omfattade jämväl andra ägor än sådana, som lämpligen borde införlivas med skogen, kunde delägarnas intresse att utbryta och avyttra dessa ägor tillgodoses vid prövningen av delägarnas ansökan om fastighetens införlivning. Vederbörande myndighet

borde nämligen i dylikt fall upptaga ansökningen i vad den avsåge nyssangivna ägor till skyndsamt avgörande. Blev ansökningen härutinnan avslagen, skulle delägarna bliva, ej blott berättigade utan även förpliktade att föranstalta om ägornas försäljning.

I fråga om övriga av kommissionen föreslagna bestämmelser med avseende å införlivning av mark har kommissionen anfört i huvudsak följande:

I anslutning till stadganden i häradsallmänningsskogens lag torde såsom villkor för införlivning av mark med allmänningsskog i första rummet böra gälla, att marken i sin helhet eller till huvudsaklig del vore skogbärande eller till skogsbörd tjänlig samt så belägen, att den lämpligen kunde förvaltas gemensamt med allmänningsskogen eller ock att den vore behöflig för allmänningsskogens bevakning eller skötsel. Marken skulle vidare genom rågång eller genom lantmåteri- eller mättningsförrättning, som fastställts eller eljest vore lagligen gällande, vara skild från annan mark. Denna bestämmelse innebure ej — lika litet som motsvarande stadgande i häradsallmänningsskogens lag — att, därest till det område, vars införlivning söktes, hörde andel i samfärdad mark, utbrytning av sådan andel måste hava ägt rum före införlivningen, utan andelen finge såsom sådan införlivas tillika med området. För att införlivning skulle få ske borde vidare fordras, att den mark, varom fråga vore, upptagits såsom särskild fastighet i jord- eller fastighetsregistret samt att vederbörande delägars äganderätt till marken vore ostridig. Till klarläggande av sistnämnda förhållande borde krävas, att lagfart meddelats å delägarnas fång till marken, att klander ej instämts å fångtet, att delägarnas rätt till marken ej heller eljest funnes tvistig, samt att marken ej utmåtts eller beslut meddelats, varigenom intecknad fordran fastställts till betalning ur denna. Slutligen borde såsom villkor för införlivning fordras, att marken ej besvärades av återköpsrätt eller sökt eller beviljad inteckning för fordran eller rätt till avkomst eller annan förmån och ej heller häftade för fordran eller dylik rätt enligt 11 kap. 2 § jordabalken samt att marken ej vore belastad med sådan nyttjande- eller servitutsrätt, som förhindrade tillämpning av planmässig skogshushållning å marken eller eljest strede mot det med införlivningen avsedda syftet.

Ansökning om införlivning av mark med allmänningsskog borde upptagas och avgöras av vederbörande länsstyrelse. För vinnande av trygghet, att fråga om införlivnings lämplighet behörigen skärskådas från skoglig synpunkt, borde det åligga länsstyrelsen att i ärende, som här avsåges, infordra yttrande från skogsvårdsstyrelsen.

Bifölles ansökan om införlivning, borde detta hava den verkan, att de i den nya lagstiftningen upptagna bestämmelserna om allmänningsskogar så ock vad eljest i lag eller författning funnes föreskrivet om nyttjande av sådan skog skulle äga tillämpning i fråga om den införlivade marken. Erinras finge, att särskilda stadganden om nyttjande av allmänningsskog funnes införda i lagarna den 27 juni 1896 om rätt till fiske och den 8 november 1912 om rätt till jakt. Regeln att de i den nya lagstiftningen upptagna bestämmelserna om allmänningsskogar skulle äga tillämpning i fråga om införlivad mark borde emellertid ej gälla ovillkorligt utan i vissa avseenden underkastas modifikation. I överensstämmelse med vad i motsvarande avseende stadgats i fråga om mark, som införlivats med häradsallmänning, borde sålunda gälla, att införlivning ej medförde rubbning i den införlivade markens ansvarighet för fordran eller annan rätt, därför marken särskilt häftade, samt att, därest delägarnas fång till marken skulle bliva föremål för klander och marken frånvinns delägarna, förordnandet om införlivning skulle vara utan verkan. Därjämte borde, jämväl i anslutning till motsvarande bestäm-

melse i häradsallmänningsslagen, föreskrivas, att, om mark, som införlivades med allmänningsskog, ägde delaktighet i skogen, sådan delaktighet skulle genom införlivningen upphöra men att, om marken sedermera skildes från skogen, rätten till delaktighet åter skulle tillkomma marken.

Rörande verkan därav, att ansökan om införlivning avsloges, borde gälla, att i dylikt fall den mark, som ansökningen avsåge, skulle — där ej delägarnas förvärv av densamma till följd av avslaget förfallit — av allmänningssstyrelsen försäljas, då så lämpligen kunde ske och i varje fall då försäljningen kunde äga rum utan förlust för delägarna. För att göra försäljningsskyldigheten effektiv borde länsstyrelsen, i likhet med vad som skett i häradsallmänningsslagen, åläggas att övervaka skyldighetens fullgörande samt medgivas befogenhet att, därest skyldigheten eftersattes, tillhålla allmänningssstyrelsen genom vite att fullgöra densamma.

### Yttranden.

I de avgivna yttrandena hava olika meningar framförts rörande det föreliggande förslaget. I flertalet yttranden har detsamma, med mer eller mindre omfattande jämkningar, ansetts lämpligt att läggas till grund för lagstiftning i ämnet. Endast i förut omförmälda yttranden från allmänningssstyrelserna för besparingsskogarna i Kopparbergs län och från delägarna i dessa skogar har gjorts gällande, att förslaget icke borde tjäna såsom grund för en blivande lagstiftning.

I fråga om den nya lagstiftningens tillämplighetsområde har i ett flertal yttranden i anslutning till den av Cassel och Johansson i betänkandet uttalade särskilda meningen förordats, att den nya lagstiftningen icke borde omfatta de samfällda husbehovsskogarna. Denna mening har omfattats av *länsstyrelsen, skogsvårdsstyrelsen samt landstingets och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Västerbottens län, flertalet av domänverkstjänstemännen, de delägare i dessa skogar, som uttalat sig i frågan, samt kammarkollegiet och centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund*. Endast *domänstyrelsen* har uttryckligen förklarat sig biträda kommissionens förslag.

*Länsstyrelsen i Västerbottens län* har i sitt yttrande i förevarande fråga anfört:

Enligt länsstyrelsens åsikt syntes övervägande skäl tala för reservanternas mening. De samfällda husbehovsskogarna, som endast förekomme inom Västerbottens län, vore avsedda att i huvudsak direkt utnyttjas för tillfredsställande av fastigheternas husbehov av virke. De vore relativt få till antalet med ringa virkeskapital och lågt värde å dess avkastning. Att, på sätt kommissionen tänkt sig, införa en anordning med omständlig och dyrbar skötsel och förvaltning av dessa skogar vore icke påkallat av något verkligt behov. Länsstyrelsen ville därför i likhet med reservanterna för sin del förorda, att de samfällda husbehovsskogarna icke inbegreps under den nu föreslagna lagstiftningen utan i stället inordnades under 1932 års lappmarkslag på sätt tidigare föreslagits i fråga om de särskilda husbehovsskogarna.

*Hushållningssällskapets förvaltningsutskott* har uttalat:

Förvaltningsutskottets väsentliga erinran mot förslaget avsåge, att de samfällda husbehovsskogarna föresloges skola inbegripas i lagstiftningen. Såsom

reservanterna herrar Cassel och Johansson anført vore dessa skogar icke alls av samma natur som de övriga allmänningssskogarna. Med kännedom om sättet för de samfällda husbehovsskogarnas tillkomst skulle, enligt förvaltningsutskottets mening, en uppenbar orättvisa övas mot de fastighetsägare, som vid avvittringen ofta av en tillfällighet tilldelades samfälld husbehovsskog. Såsom ett typiskt exempel ville förvaltningsutskottet åberopa skiftesförrättningen av Granås by i Tärna socken. De fyra fastighetsägarnas skogstilldelning hade icke helt kunnat utläggas i samband med inägorna. Då hade skogsmarken för de två delägarna lagts såsom skiftad husbehovsskog i anslutning till inägorna, under det att skogen till de två övrigas hemman lagts såsom samfälld husbehovsskog på väsentligt avstånd från inägorna. Det vore närmast upprörande, om nu dessa sistnämnda skogsägare skulle, förutom sämre belägna skogsskiften, jämväl drabbas av en dyrbar och omständlig förvaltning av ifrågavarande husbehovsskog.

Då förhållandena i övrigt vore enahanda beträffande de samfällda husbehovsskogarna, måste förvaltningsutskottet på det bestämdaste avstyrka, att dessa skogar skulle inbegripas i föreslagen lagstiftning. Förvaltningsutskottet hyste den uppfattningen, att det vore lyckligast under nu rådande förhållanden såväl ur enskild som allmän synpunkt, att medgivande lämnades till att dessa samfällda husbehovsskogar finge skiftas och tilläggas ett vart hemman. Därigenom skulle intresset för skogsvård kunna tillgodoses mycket enklare och mera praktiskt än genom en allmänningförvaltning. Åtgärden skulle därjämte tillgodose grannsämjan, som ofta bleve lidande genom utnyttjandet av samfälligheter. Den av reservanterna anförda särmeningen toge hänsyn till de verkliga förhållandena och måste sålunda tillmätas vitsord.

*Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund har yttrat:*

I likhet med reservanterna, herrar Cassel och Johansson, måste centralrådet finna det mindre ändamålsenligt att låta den jämförelsevis invecklade och tunga administration, som för besparingsskogar och sockenallmänningar ansetts erforderlig, även komma att gälla de samfällda husbehovsskogarna. Enligt i betänkandet lämnade uppgifter uppginge dessa, som samtliga vore belägna inom Västerbottens läns lappmark, till ett antal av 29 med en areal av sammanlagt 21,872 hektar, därav 18,310 hektar utgöras av produktiv skogsmark. Av dessa skogar omfattade endast en areal överstigande 3,000 hektar; samtliga de övriga vore mindre med flertalet understigande 500 hektar. Som regel vore de alltså av en helt annan storleksordning än besparingsskogarna och sockenallmänningarna.

I kungörelsen den 5 juni 1909 (nr 54), innefattande ytterligare föreskrifter angående avvittringen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, föreskrevs, att av skogsanslag tillkommande hemman och nybyggen skulle viss del utläggas för tillgodoseende av nödigt husbehov men återstoden för varje avvittringslag användas till allmänning att för delägarnas gemensamma nytta förvaltas i enlighet med de grunder, som av Kungl. Maj:t bestämdes. Den för husbehov avsedda delen av skogsanslagen skulle utläggas särskilt för varje brukningsdel av hemman eller nybygge i förhållande till dess mantal (särskild husbehovsskog), dock att, där i viss trakt hinder mötte att utlägga all den för nämnda ändamål avsedda skogsmarken i närheten av inägorna, viss i förhållande till mantalet bestämd andel av denna skogsmark skulle utläggas gemensamt för två eller flera brukningsdelar (samfälld husbehovsskog).

Centralrådet förmenade, att det av dessa bestämmelser tydligt framginge, att de särskilda och samfällda husbehovsskogarna hade bildats för tillgodo-



seende av samma ändamål, medan allmänningarna blivit avsatta för fyllande av andra behov.

I det av skogslagkommissionen den 23 december 1936 avgivna betänkandet med förslag till lagstiftning angående särskilda husbehovsskogar i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker m. m. hade förordats, att de särskilda husbehovsskogarna skulle inordnas under lagen den 10 juni 1932 (nr 180) om vård av vissa skogar inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden, för vilket ändamål denna föreslagits skola i vissa delar ändras. Men hänsyn härtill funne centralrådet, att det ur administrativ synpunkt vore önskvärt, om även de samfällda husbehovsskogarna kunde föras in under lappmarkslagens giltighetsområde. Då husbehovsskogarna till beskaffenhet kunde jämföras med enskildas skogar i lappmarken, mötte i skogligt hänseende inga hinder för en dylik anordning.

De möjligheter, som därigenom skulle öppnas för delägarna att få till stånd en uppdelning av de samfällda husbehovsskogarna på respektive hemman, kunde centralrådet icke heller finna ägnade ingiva betänkligheter. I 7 § lagen den 5 juni 1909 angående husbehovsskogar inom vissa områden stadgades visserligen, förutom annat, att område, som vid avvitrning utlagts till samfälld husbehovsskog, skulle bibehållas oförminskat och förvaltas enligt reglemente, som efter delägarnas hörande fastställdes av länsstyrelsen. Tillkomsten av denna bestämmelse torde emellertid kunna förklaras av praktiska skäl, d. v. s. av de förhållanden, som föranlett de samfällda husbehovsskogarnas utläggande, och torde icke hava sin grund i den uppfattningen hos lagstiftaren, att i fråga om de samfällda husbehovsskogarna äganderätten vore av annan natur än den för de särskilda husbehovsskogarna gällande.

Då centralrådet sålunda förmenade, att oförmålda stadgande icke borde utgöra hinder för de samfällda husbehovsskogarnas inordnande under lappmarkslagen, vilket i övrigt ur administrativa och skogliga synpunkter syntes motiverat, ville centralrådet för sin del tillstyrka, att så skedde. Utsyningarna å dessa skogar komme i dylikt fall att ombesörjas av skogsvårdsstyrelsen.

*Domänstyrelsen* har i sitt yttrande anført, bland annat, följande.

Styrelsen ansåge, i likhet med reservanterna, att skogsvården och förvaltningen beträffande de samfällda husbehovsskogarna borde, så vitt möjligt, ordnas på ett enklare och mindre kostsamt sätt än vad i lagförslaget förut-sattes. Styrelsen funne det dock tveksamt, huruvida i sådant syfte borde vidtagas åtgärder, som kunde leda därhän, att dessa skogar, i strid mot bestämmelserna i husbehovsskogslagen, finge förminskas genom delning. Styrelsen hölle nämligen före, att behållna avkastningen från skogarna därigenom skulle komma att minskas och skogarna ej bliva det stöd för innehavarna, som avsetts. Styrelsen vore ej heller övertygad om, att bestämmelserna i förberörda lag om förvaltning av bysamfälligheter — i den mån denna lag vore tillämplig på ifrågakomna skogar — vore ägnade att under alla förhållanden medföra en enklare förvaltning än den, som möjliggjordes genom förevarande lagförslag. Styrelsen funne alltså övervägande skäl tala för, att de samfällda husbehovsskogarna inordnades under samma lagbestämmelser, i huvudsak, som övriga allmänningsskogar. Icke desto mindre ansåge styrelsen angeläget, att vissa ändringar vidtoges i lagförslaget, i syfte att skogsvården och förvaltningen förenklades och förbilligades.

Mot den föreslagna ordningen för förvaltningen av allmänningsskogarna och skogsmedelsfonderna ha i de avgivna yttrandena framförts ett flertal erinringar.

*Länsstyrelsen, skogsvårdsstyrelsen samt landstingets och hushållningssäll-*

*Bihang till riksdagens protokoll 1938. 1 saml. Nr 267.*

*skapets förvaltningsutskott i Norrbottens län* hava ifrågasatt lämpligheten av de föreslagna bestämmelserna, såvitt anginge förvaltningen av skogsmedelsfonderna i länet, samt förordat, att den nu tillämpade ordningen, enligt vilken dessa fonder undantagslöst förvaltades av länsstyrelsen, bibehölles eller att i varje fall länsstyrelsen finge befogenhet att insätta en kraftig representation i allmänningsstyrelse och ekonominämnd. *Delägarna i Pajala, Junosundo och Tärendö allmänningsskog* hava å andra sidan yrkat, att länsstyrelsen icke skulle erhålla rätt att insätta någon ledamot i allmänningsstyrelse eller ekonominämnd. Ett liknande uttalande har även gjorts av *allmänningsstyrelsen för Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog, ombud för delägarna i skogen, delägarna i Älvdalens sockens besparingsskog* samt *allmänningsstyrelsen för Transtrands sockens besparingsskog*. — *Länsstyrelsen i Gävleborgs län och delägarna i Hamra kapellags besparingsskog* hava framhållit, att ordföranden i allmänningsstyrelsen borde utses av länsstyrelsen. *Riksräkenskapsverket* har ansett, att i lagen borde stadgas, att fondmedels förvaltning genom statlig myndighets försorg finge ske allenast efter Kungl. Maj:ts medgivande i varje särskilt fall.

*Allmänningsstyrelsen för Venjans sockens besparingsskogar* samt *delägarna i vissa av skogarna* hava ansett olämpligt, att särskild allmänningsstyrelse skulle utses för var och en av skogarna. Styrelsen har uttalat, att förslaget skulle komma att sönderbryta den nuvarande gemensamma förvaltningsorganisationen, vilket skulle medföra en försämring ur skoglig och organisatorisk synpunkt. *Vissa delägare i skogarna* hava emellertid förordat kommissionens förslag. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* har uttalat, att frågan, huruvida gemensam styrelse eller särskilda styrelser skulle finnas i Venjans socken, borde regleras genom det för skogarna utfärdade reglementet. Länsstyrelsen har emellertid ansett, att, då skäl därtill vore, länsstyrelsen finge medgiva, att allmänningsstyrelse eller ekonominämnd skulle vara gemensam för två eller flera allmänningsskogar.

*Delägarna i Älvdalens sockens besparingsskog* hava ansett, att i de fall, då i lagen icke uttryckligen stadgades, att beslutanderätten i frågor rörande skogen eller dess avkastning skulle ligga hos allmänningsstyrelsen, beslutanderätten skulle tillkomma jordägarna.

*Allmänningsstyrelsen för Transtrands sockens besparingsskog* har uttalat, att enligt styrelsens mening något behov av förstärkning av allmänningsstyrelsens ställning ej förefunnes.

I vissa yttranden från *allmänningsstyrelserna för besparingsskogarna i Kopparbergs län* samt *delägarna i dessa skogar* ha framställts erinringar mot den föreslagna bestämmelsen, att länsstyrelsen skulle under vissa förutsättningar få förordna, att förvaltningen av allmänningsskog skulle övertagas av gode män.

*Jägmästaren i Vilhelmina revir* har såsom en svaghet i förslaget framhållit, att icke någon sakkunnig myndighet tillagts befogenhet att utöva uppsikt över den ekonomiska skogshanteringen, såsom sättet för avverkningarnas uttagande, pris- och försäljningspolitik samt skogsvårdsarbetenas ekonomiska planläggning.

Det av kommissionen framlagda förslaget, att förvaltare skall anställas för varje allmänningsskog, har i vissa yttranden föranlett erinringar och påpekanden. I flera yttranden har i anslutning till den av hemmansägaren Johansson vid betänkandet fogade reservationen yrkats, att allmänningsstyrelserna skulle få rätt att anlita skogsvårdsstyrelsernas personal såsom skogliga biträden vid skogens skötsel. Yrkanden i denna riktning hava gjorts av *domänstyrelsen, landstingets förvaltningsutskott i Västerbottens län, styrelserna för allmänningsskogarna i nämnda län, delägare i samma skogar och skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län. Jämväl centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* har under viss förutsättning anslutit sig till samma uppfattning.

*Delägarna i Tärna och Stensele allmänningsskog* hava i förevarande hänseende anført, bland annat, att kommissionens förslag att för allmänningsskogens förvaltning skulle anställas särskild förvaltare gemensamt för Vilhelmina, Sorsele och Tärna-Stensele att avlönas av allmänningarnas medel med statsbidrag aldrig kunde fylla delägarnas rättmätiga krav på likställighet med andra skogsägare inom lappmarken, som undgått allmänningsbildning och därmed följande förmynderskap.

*Centralrådet för skogsvårdsstyrelsenas förbund* har beträffande föreliggande fråga yttrat i huvudsak följande.

I Norrbottens och kanske särskilt i Västerbottens län finnes en del allmänningsskogar, vilka lämnade i förhållande till arealerna mycket ringa avkastning. För dessa vore av särskild vikt, att förvaltningskostnaderna hölles inom skäligen gränser. Med de bestämmelser, som i hithörande avseenden förordats av kommissionen, borde emellertid detta låta sig göra. Sålunda skulle som skogsförvaltare kunna förordnas person utan högre skoglig utbildning, varjämte skogsförvaltare skulle kunna förordnas gemensamt för två eller flera allmänningsskogar inom samma län.

Om man utginge ifrån, exempelvis, att samtliga inom Västerbottens län belägna allmänningar, fyra stycken, ställdes under en och samma skogsförvaltare, skulle dennes förvaltningsområde komma att omfatta 127,084 hektar, varav 103,243 hektar produktiv skogsmark. Enligt i betänkandet lämnade uppgifter skulle å dessa skogar tillsammantagna virkesförrådet av växande barr- och lövskog utgöra 4,196,618 kbm med en årlig tillväxt av barrskog av 43,316 kbm. Den årliga avverkningen enligt gällande hushållningsplaner uppginge för samma skogar till 54,206 kbm. Det syntes centralrådet uppenbart, att förvaltningen av ett dylikt område borde ligga i händerna på en skogsman med jämförelsevis hög kompetens. Med all sannolikhet borde det för honom inom kort blija möjligt att åstadkomma en sådan ökning av inkomsterna för allmänningarna i fråga, att denna väl skulle förslå att täcka de förvaltningsutgifter, hans anställande skulle medföra.

Beträffande frågan om anvisande av bidrag till bestridande av kostnaderna för förvaltningen av vissa allmänningsskogar i Västerbottens län hade kommissionen föreslagit, att vid genomförandet av den nya lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna skulle såsom bidrag till bestridande av förvaltningskostnaderna för Vilhelmina övre, Tärna och Stensele samt Sorsele övre allmänningsskogar ävensom för de samfälliga husbehovsskogarna anvisas ett årligt reservationslag av 18,800 kronor.

Ehuru de motiv, som låge till grund för detta kommissionens förslag, förvisso vore behjärtansvärda, måste centralrådet av principiella skäl och med

hänsyn till de fördelningssvårigheter, som torde komma att uppstå, för sin del ställa sig synnerligen tveksamt till detsamma. I fråga om de samfällda husbehovsskogarna hade centralrådet redan framhållit som sin åsikt, att de borde inordnas under lappmarkslagen, i vilket fall för deras del icke i förvarande ordning erfordrades något administrationsanslag. Om det icke skulle låta sig göra att samordna övriga skogar till en förvaltningsenhet, torde väl Kungl. Maj:t komma att medgiva, att skogsförvaltarfrågan ordnades på sådant sätt, att kostnaderna icke bleve oskäligen. Skulle det oaktat efter undersökning och noggrann prövning av föreliggande omständigheter visa sig, att någon framkomlig väg ej stode till buds för förvaltningens anordnande på ett ur kostnadssynpunkt rimligt sätt, ville centralrådet för dylikt fall hellre förorda, att skogsvårdsstyrelserna, i ungefärlig överensstämmelse med vad herr Johansson i särskild reservation föreslagit, på för allmänningen förmånliga villkor biträdde med utsynningarnas verkställande m. m., än att administrationsanslag på av kommissionen föreslaget sätt beviljades.

*Landstingets förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län* hava uttalat, att det borde ankomma på Kungl. Maj:t att medgiva, att förvaltare ej skulle anställas utan biträde i stället lämnas av skogsvårdsstyrelsen vid skogens vård.

I vissa yttranden har å andra sidan förordats anställande av förvaltare, på sätt kommissionen föreslagit. *Länsstyrelsen och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Västerbottens län* hava uttalat sig i denna riktning.

*Länsstyrelsen* har framhållit, bland annat, följande.

Förslaget bestämmelse att särskild skogsförvaltare skulle biträda allmänningssstyrelse, eventuellt förordnas för två eller flera allmänningssstyrelser, vid skogarnas förvaltning, syntes ur principiell och saklig synpunkt vara att förorda. En sådan anordning torde få antagas medföra en effektivare förvaltning av skogarna med därav följande ökade inkomster. Till vissa allmänningsskogar i Västerbottens län skulle statsbidrag utgå för täckning av de ökade förvaltningskostnaderna. Även med detta bidrag torde dock, särskilt under första tiden, kunna inträffa, att allmänningsskassorna drabbades av en utgiftsökning, varigenom delägarnas avkomst av allmänningarna minskades. Denna minskning i avkastningen skulle säkerligen bli mycket kännbar för delägarna, vilka merendels befunne sig i svag ekenomisk ställning och i hög grad vore beroende av den utdelning, som de kunde erhålla från allmänningsskogen. En förutsättning för genomförande av förslaget om särskild skogsförvaltare borde därför vara, att statsbidraget utginge till de allmänningsskogar, varom nu vore fråga, med sådant belopp, att kostnaden för förvaltare icke komme att för delägarna medföra minskning i den utdelning, som de tidigare i medeltal åtnjutit från allmänningarna.

I ett flertal yttranden har förslaget om statsbidrag till kostnaderna för förvaltningen av förenämnda allmänningsskogar i Västerbottens län avstyrkts. I en del yttranden från *Norrbottens län* har uttalats, att delägarna i vissa allmänningsskogar i detta län vore i lika stort behov av bidrag till förvaltningskostnaderna som delägarna i förstberörda allmänningsskogar.

Kommissionens förslag i vad det rör sättet för utseende av förvaltare å allmänningsskogarna har i ett flertal yttranden föranlett anmärk-

ningar. I de av *allmänningstyrelserna för allmänningsskogarna i Kopparbergs län* samt av *delägarna i dessa skogar* avgivna yttrandena har uttalats, att förslaget i denna del utgjorde ett allvarligt ingrepp i delägarnas förfoganderätt över skogarna. Det borde tillkomma delägarna i skogarna att själva utse förvaltare. Till denna mening har även anslutit sig *Gävleborgs läns landstings förvaltningsutskott*.

*Länsstyrelsen i Kopparbergs län* har däremot tillstyrkt kommissionens förslag i förevarande avseende.

*Delägarna i Älvdalens sockens besparingsskog* hava, såvitt nu är i fråga, närmare anfört:

En av ägarens viktigaste rättigheter vore enligt svensk rätt att själv eller genom av honom utsedd förtroendeman få förvalta sin egendom. I fråga om Älvdalens besparingsskog hade hittills delägarnas representativa organ, allmänningstyrelsen, enligt det för skogsmedelsfonden och besparingsskogen gällande reglementet utsett skogsförvaltaren. Samma grundsats om delägarnas rätt att utse förvaltare hade den moderna lagstiftningen även tillämpat i fråga om förvaltare av häradsallmänning. I fråga om besparingsskogar skulle emellertid, jämlikt de föreslagna bestämmelserna, länsstyrelsen utse förvaltare. Något annat skäl för att fråntaga delägarna deras rätt att genom sin förtroendeman förvalta sin egen mark anförde icke kommissionen, än att förvaltaren för att på ett effektivt sätt kunna fullgöra sin skogsvårdande uppgift borde erhålla en relativt självständig ställning gent emot allmänningstyrelsen samt att enligt gällande bestämmelser det i fråga om flertalet besparingsskogar ankomme på länsstyrelsen att förordna skogsförvaltare. Älvdalens jordägande socknemän hävdade med skärpa, att värden av Älvdalens besparingsskog hittills varit av förstklassig natur, att det ur skogsvårdens synpunkt icke funnes skäl att fråntaga delägarna i Älvdalens besparingsskog, vilka gjort mera för skogsvården än delägarna i någon annan besparingsskog och förmodligen även mera än staten i fråga om flertalet av dess skogar, deras elementära rätt att själva utse förvaltaren. I praxis hade denne gent emot allmänningstyrelsen en självständig ställning. I den mån förvaltaren vid andra besparingsskogar utsetts av länsstyrelsen, borde kommissionens egen utgångspunkt om vidgande av delägarnas befogenhet hava lett till att förvaltaren vid dessa skogar för framtiden skulle utses av delägarna — icke till att Älvdalens jordägande socknemän skulle fråntagas rätten att utse förvaltare.

Även i vissa andra hänseenden hava erinringar gjorts mot bestämmelserna rörande skogsförvaltaren.

*Allmänningstyrelsen för Orsa sockens besparingsskog* har ansett, att i lagen borde upptagas en föreskrift om att skogsförvaltaren skall höras i frågor rörande skogen. Ett liknande uttalande har gjorts av *länsstyrelsen i Kopparbergs län*.

*Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* har ansett, att i den nya lagen borde öppnas möjlighet att vid behov förordna en assistent att biträda skogsförvaltaren i hans arbete.

*Skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län* och *förvaltaren för Jokkmokks allmänningsskog* hava ifrågasatt, huruvida icke i den nya lagstiftningen borde upptagas en föreskrift, att avverkning skulle ske efter utsyning.

Mot förslaget, att länsstyrelsen skall bestämma antalet skogsvaktare och förordna dessa, hava anmärkningar framställts i vissa av de yttranden, som avgivits av *allmänningstyrelserna för besparingskogarna i Kopparbergs län* och *av delägarna i dessa skogar*. Yrkande har sålunda framställts, att det skulle ankomma på allmänningstyrelserna att besluta rörande skogsvaktarnas antal samt även tillsätta dessa. Denna mening har även omfattats av *landstingets förvaltningsutskott i Gävleborgs län*.

*Skogsägareföreningarnas riksförbund* har förordat, att skogsvaktarna utsåges av allmänningstyrelserna men att deras val underställdes länsstyrelsens prövning och godkännande.

*Länsstyrelsen i Kopparbergs län* har föreslagit, att bestämmelserna om skogsvaktare skulle utbrytas ur lagen och överlämnas till reglering i reglementena.

*Styrelsen för Gällivare allmänningsskog* har ifrågasatt, om ej i lagen borde upptagas vissa föreskrifter i fråga om de kvalifikationer, som borde ställas på en skogsvaktare.

Jämväl kommissionens förslag rörande sättet för reglementes upprättande har föranlett erinringar. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* samt *styrelsen och förvaltaren för Jokkmokks allmänningsskog* hava sålunda förordat, att förslag till reglemente måtte upprättas av länsstyrelsen och därefter underställas delägarnas prövning och icke, såsom föreslagits, upprättas av delägarna och därefter underställas länsstyrelsens och Kungl. Maj:ts bedömande. — Å andra sidan har *i vissa yttranden* understrukits, att vad kommissionen i nu förevarande hänseende föreslagit vore lämpligt, enär delägarnas inflytande vid bestämmandet av reglementets innehåll ökats.

*Av delägarna i besparingskogarna i Kopparbergs län* har framställts erinran däremot, att ändring i reglementena kunde företagas av Kungl. Maj:t på eget initiativ. Delägarna hava framhållit, att, då reglementena bleve avgörande för förvaltningen och användningen av avkastningen, den Kungl. Maj:t tillerkända rätten medförde, att allmogens beslutanderätt i dessa frågor i själva verket vore en rätt utan innehåll.

Rörande tillsynen över allmänningsskogarna har i vissa yttranden förordats, att tillsynen alltjämt måtte förbliva hos länsstyrelsen respektive domänstyrelsen och icke, såsom kommissionen föreslagit, överflyttas på skogsvårdsstyrelserna. Yrkanden i denna riktning hava framförts av *allmänningstyrelserna för vissa besparingsskogar i Kopparbergs län* samt *delägarna i vissa av dessa skogar* ävensom *delägarna i Pajala, Junosuando och Tårendö allmänningsskog*.

Såsom skäl för yrkandet ha *delägarna i Älvdalens sockens besparingsskog* anfört i huvudsak följande.

Genom att skogsvårdsstyrelsen hade uppsikt över besparingskogarna kunde lätt en allt för tung hand läggas över dessas skötsel. I realiteten innebure

förslaget om överflyttning av uppsikten till skogsvårdsstyrelsen, att besparingsskogarnas chefer bleve underordnade länsjägmästaren. Då besparingsskogarna sköttes av högt utbildad skogspersonal, vore detta olämpligt. Vidare skulle genom ett överförande av besparingsskogarna till skogsvårdsstyrelsen en splittring i förvaltningen inträda; länsstyrelsen skulle nämligen behålla viktiga funktioner beträffande besparingsskogarna. Socknemännen hade under mångårigt samarbete med länsstyrelsen i fråga om besparingsskogens förvaltning fattat förtroende för länsstyrelsens förmåga och vilja att bedöma hithörande förhållanden på ett sätt som socknemännen ansåge riktigt. Då det naturligen stode länsstyrelsen fritt att vid bedömande av hithörande frågor inhämta yttrande från fackmannahåll, vilket länsstyrelsen i förekommande fall även gjort, ansåge socknemännen, att intet skäl föreläge att överflytta uppsikten över besparingsskogarna från länsstyrelsen.

*Allmäningsstyrelsen för Venjans sockens besparingsskogar* har ansett, att skogsvårdsstyrelsen genom förslaget tillagts förvaltningsbefogenhet, vilket enligt styrelsens mening vore olämpligt. Styrelsen har i förevarande avseende anfört, bland annat:

Skogsvårdsstyrelsens överinseende hade icke begränsats enbart till kontroll av skogsskötseln enligt i huvudsak de grunder, som för enskilda skogar stadgades i 1923 års skogsvårdslag, utan avsåge tvärtom även rena förvaltningsfrågor. I det av Kungl. Maj:t fastställda reglementet för Venjans sockens skogsmedelsfonder och besparingsskogar hade rättsförhållandet mellan å ena sidan besparingsskogarnas delägare och å den andra länsstyrelsen avvägs på ett för ägarna av besparingsskogarna i stort sett ändamålsenligt sätt. Allmäningsstyrelsen kunde icke finna annat än att skogsvårdsstyrelsen tillagts för stora befogenheter, varigenom en avsevärd splittring i förvaltningen komme att inträda. Dessutom komme förvaltningen att bli mera invecklad. Ytterligare måste befaras, att länsstyrelsen beträffande de ärenden, som enligt lagförslaget skulle bibehållas hos denna, i väsentlig grad skulle komma att anse sig böra använda skogsvårdsstyrelsen som remissorgan, varigenom förvaltningsärendenas handläggning skulle ytterligare invecklas och fördröjas.

I *flertalet yttranden* har emellertid kommissionens förslag i förevarande avseende vunnit anslutning.

Den av kommissionen föreslagna förstärkningen av skogsvårdsstyrelsernas fackliga kompetens har i en del yttranden avstyrkts såsom onödig. Uttalanden i denna riktning hava gjorts av *centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, skogsvårdsstyrelserna i Västerbotten och Norrbottens län samt länsstyrelsen och hushållningssällskapets förvaltningsutskott i Västerbottens län.*

*Skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län* har med huvudsakligt instämmande av centralrådet i detta hänseende anfört, bland annat, följande.

Statsmakterna hade anförtrott åt skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens, Norrbottens och Kopparbergs län att pröva och fastställa avverkningsplaner för alla de enskilda skogar, som lydde under 1932 års skogsvårdslag. Envar av skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens, Norrbottens och Kopparbergs län hade därför uppbyggt sin organisation så, att den skulle vara skickad att fullgöra ifrågakvarande grannliga uppdrag.

Vad skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län beträffade, hade styrelserna först och främst författningsenligt förstärkts med två ledamöter till de tre hos styrelserna tidigare fungerande. Vidare hade särskilda skogstaxeringsavdelningar inrättats och i spetsen för dessa ställts en taxeringsledare, som besutte ingående erfarenhet i skogsindelningsfrågor. Vidare hade skogsvårdsstyrelserna som sakkunniga biträden länsjägmästare, som jämväl såsom fackmän behärskade nämnda frågor. Under det att de skogsvårdsstyrelser, som hade sig anförtrott befattning med häradsallmänningarna, bestode av endast tre ledamöter, vilka vid sin sida hade en länsjägmästare, vilken, innan lagen om häradsallmänningarna tillkommit, ej haft laglig skyldighet att befatta sig med skogsindelningsfrågor, vore skogsvårdsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län sammansatta av fem ledamöter, vilka disponerade en länsjägmästare och en taxeringsledare, vilka båda av gällande skogslagar tvingats göra sig väl förtrogna med dessa frågor. Styrelsen ville med detta framvisa den olikhet, som föreläge mellan skogsvårdsstyrelsernas i övre Norrland och skogsvårdsstyrelsernas i södra och mellersta Sverige organisation och därav betingade förutsättningar att handhåva förrättningar rörande skogsindelning och skogsuppskattning. Om sakkunskapen i taxeringsfrågor ansetts böra förstärkas hos de skogsvårdsstyrelser i södra och mellersta Sverige, som hade sig anförtrott befattningstagandet med häradsallmänningarna, kunde därav ingalunda dragas den slutsatsen, att en dylik förstärkning jämväl skulle vara nödvändig för de skogsvårdsstyrelser, som allt sedan år 1934 haft sig ålagt att syssla med skogsindelningsfrågor och därför också sedan nämnda år inrättat sig så, att de skulle kunna bemästra dessa frågor.

*Centralrådet* har tillagt, att — då i visst fall eller under för skogsvårdsstyrelserna förändrade förhållanden stadgandet om utökning av styrelserna kunde vara av behovet påkallat — centralrådet föresloge, att Kungl. Maj:t i dylika fall finge besluta om den komplettering av skogsvårdsstyrelserna, varom nu vore fråga.

I *vissa yttranden* hava emellertid nu ifrågavarande bestämmelser ansetts välbetänkta.

I de avgivna yttrandena har kommissionens förslag om avyttring och införlivning av mark i allmänhet vunnit anslutning. I vissa yttranden från *allmänningstyrelserna för besparingsskogarna i Kopparbergs län samt delägarna i dessa skogar* har dock yrkats den ändring i förslaget, att något tvång till införlivning av inköpt mark icke skulle föreskrivas.

*Delägarna i Transtrands sockens besparingsskog* hava såsom stöd för detta yrkande anfört, bland annat:

Socknemännen ville påtala den föreslagna tvångsinförlivningen med besparingsskogen av vissa fastighetsförvärv. De fastighetsförvärv, som socknemännen här avsåge, vore förbundna med vissa särförhållanden, vilka socknemännen ville andraga för att särskilt i denna fråga giva en uppfattning av förhållandet.

Vid tiden under åbodelning efter storskiftet i Transtrands socken åren 1869—1872 hade avverkningsrätten till i stort sett alla enskilda skogar inom Transtrands socken sålts för en tid av i regel 50 år från storskiftets slut. När dessa försäljningsmedel tagit slut och arbetsförtjänsterna med skogsavverkningarna ävenledes avtagit, hade många fastighetsägare kommit i ett sådant ekonomiskt nödläge, att de nödgats sälja sina fastigheter till den då upp-



trädande enda köparen, nämligen de förenade bolagen. På initiativ främst av riksdagsmannen Joh. Ström hade socknemännen beslutat att inköpa sådana fastigheter, i den mån medel för ändamålet kunde anskaffas eller avvaras, och detta i huvudsaklig avsikt att sedermera försälja samma i första hand eller så långt detta vore möjligt till den ursprungliga säljaren eller hans efterlevande. Med uppdrag att utreda hithörande frågor och även att i vissa fall handla å socknemännens vägnar hade valts en så kallad jordinköpskommitté. Och under förvisning att få återförvärva sina hemman hade socknemännen erbjudits att i många fall få köpa vissa gårdar till lägre pris än vad bolaget erbjudit. Dessa fastighetsförvärv hade för socknemännen i gemen varit till stor välsignelse i flera avseenden. De flesta av dessa hemman vore numera sålda och i regel förvärvade av säljaren eller hans närmaste arvingar. Socknemännen hade nämligen respekterat förenämnda villkor såsom om det gällt bindande avtal. Och det hade förekommit, att socknemännen, där de avverkat skog från fastigheten eller behållit en del av fastighetens skogsmark, till den ursprungliga säljaren eller dennes barn återskänkt inägojorden med åbyggnader och en del skogsmark. För ej längesedan hade socknemännen därjämte bidragit med 2,000 kronor kontant till åbyggnadernas återställande. Dylika frågor uppstode ideligen och skulle en fråga om markupplåtelse till sonsonen till en försäljare snart åter förekomma.

*Länsstyrelsen i Kopparbergs län* har ifrågasatt, huruvida icke lagstiftningen borde så ändras, att skyldigheten att införliva inköpt mark blott avsåge skogsområden, som ur förvaltningssynpunkt lämpligen kunde sammanläggas med besparingsskogen.

*Delägarna i Älvdalens sockens besparingsskog* hava yrkat, att inköp av marken endast skulle få ske efter beslut av delägarna. Allmäningsstyrelsen borde enligt delägarnas mening icke äga besluta beträffande dylika inköp.

I likhet med flertalet myndigheter och korporationer, som yttrat sig rörande kommissionens förevarande lagförslag, anser jag detsamma i huvudsak vara ägnat att kunna utgöra grundval för den blivande lagstiftningen i ämnet. Det behov av enhetliga och ändamålsenliga bestämmelser rörande ifrågavarande skogars vård och förvaltning, som otvivelaktigt föreligger, har i allmänhet tillgodosetts i förslaget. På ett flertal punkter har jag dock i anslutning till de avgivna yttrandena funnit jämkningar i de föreslagna bestämmelserna vara påkallade.

I fråga om den nya *lagstiftningens tillämpningsområde* anser jag, lika med kommissionen, att densamma bör omfatta besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län samt allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län. Dessa skogar hava i stort sett tillkommit på samma sätt och äro till följd härav väsentligen av samma rättsliga karaktär. Jämväl grunderna för skogarnas vård och förvaltning äro i huvudsak likartade. Deras sammanförande under gemensam lagstiftning torde därför få anses väl motive-rad. Givet är emellertid, att vid utformningen av de särskilda bestämmelser-

*Departement-  
chefen.*

na i lagen bör beaktas, att vissa förvaltningsfrågor kräva speciell reglering för olika skogar, och möjlighet att genomföra sådan reglering alltså beredas.

I fråga om de samfällda husbehovsskogarna anser jag, i anslutning till den ståndpunkt som intagits i den av herrar Cassel och Johansson avgivna reservationen, att dessa skogar icke böra omfattas av den nu ifrågavarande lagstiftningen. Dessa skogar böra i stället, på sätt i reservationen vidare utvecklats, i skogligt hänseende underkastas bestämmelserna i 1932 års lappmarkslag. I förvaltningsavseende torde vid ett genomförande av detta förslag för dessa skogar komma att gälla bestämmelserna i lagen den 13 juni 1921 (nr 299) om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter. Såsom framgår av vad jag tidigare anfört har kommissionen i sitt den 23 december 1936 avgivna betänkande (stat. off. utr. 1937: 5) framlagt förslag om införande av de särskilda husbehovsskogarna under 1932 års lappmarkslag. Genom inordnande under lappmarkslagen av jämväl de samfällda husbehovsskogarna vinnes enligt min mening en praktisk och rationell lösning av frågan om den skogliga vården av dessa skogar. Denna ordning medför även den fördelen, att något statsanslag till dessa skogars förvaltningskostnader, såsom kommissionen förordat, icke behöver ifrågakomma. Efter den nu ifrågasatta lagstiftningsåtgärden för dessa skogar komma desamma nämligen att i fråga om den skogliga vården bliva likställda med flertalet övriga enskilda skogar i lappmarken. I likhet med centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund anser jag den omständigheten, att de samfällda husbehovsskogarna efter ett genomförande av den nu förordade lagstiftningsåtgärden kunna skiftas, icke vara av avgörande betydelse. Det torde få antagas, att med hänsyn till de kostnader, som äro förenade med skiftande av skogarna, dylika åtgärder icke i större utsträckning komma till stånd. Det är ock att märka, att den av mig nu ifrågasatta lagstiftningen rörande de samfällda husbehovsskogarna så gott som enhälligt tillstyrkts i de avgivna yttrandena. Den närmare utformningen av lagstiftningen i detta ämne torde jag emellertid sedermera få underställa Kungl. Maj:t i samband med upptagande till övervägande av kommissionens förenämnda lagförslag rörande de särskilda husbehovsskogarna.

På sätt kommissionen förordat torde vara lämpligt, att de skogar, som, enligt vad jag nyss anfört, böra innefattas under den nya lagstiftningen, besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län samt allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län, erhålla en *gemensam beteckning*, och torde intet vara att erinra mot den av kommissionen i detta hänseende föreslagna benämningen, allmänningsskogar.

Vad angår *förvaltningen av allmänningsskogarna och dessas avkastning* anser jag, i likhet med kommissionen, att denna principiellt bör anförtröas åt delägarna. Att förvaltningsbefogenheten tilläggas dem torde få anses helt naturligt med hänsyn till att de innehava skogarna med äganderätt eller, i fråga om vissa allmänningsskogar, med en därmed jämförlig rätt. Av den

av kommissionen framlagda utredningen synes även framgå, att de skogar, vilkas förvaltning för närvarande handhaves av delägarna, skötts på ett i huvudsak tillfredsställande sätt. Betydande belopp hava sålunda nedlagts på skogsvårdens befrämjande. I fråga om de allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län, som förvaltas av domänverkets tjänstemän, är att märka, att från statens sida är önskvärt, att domänverket befrias från förvaltningsbestyret. Även beträffande dessa skogar torde med fog kunna antagas, att delägarna skola eftersträva att på ett nöjaktigt sätt handhava förvaltningen.

Den förvaltningsbefogenhet beträffande ifrågavarande skogar, som sålunda bör tillkomma delägarna i dessa, torde dock ej böra vara helt obegränsad. Med hänsyn till skogarnas stora betydelse för de delar av landet, där skogarna äro belägna, torde i överensstämmelse med vad för närvarande gäller vissa inskränkningar i förvaltningsbefogenheten böra stadgas i ändamål att trygga skogarnas bestånd och ändamålsenliga skötsel. I enlighet med vad kommissionen föreslagit bör därför den nu gällande bestämmelsen, att skogarna skola bibehållas oförminskade, även upptagas i den nya lagstiftningen. Uppenbart är, att förbud bör förefinnas mot att dessa skogar skiftas. Emellertid torde, på sätt jag i det följande närmare skall beröra, i den nya lagstiftningen böra öppnas möjlighet för delägarna att, där så finnes lämpligt, från skogarna avyttra mark. Vidare torde, i överensstämmelse med vad i allmänhet gäller, böra föreskrivas, att skogarna skola skötas enligt av skogsvårdsmyndighet fastställda hushållningsplaner. På sätt kommissionen uttalat böra dessa planer hava till ändamål å ena sidan att försätta och bibehålla skogarna i skogligt tillfredsställande skick samt å den andra att främja ett uthålligt skogsbruk genom beredande av största och möjligast jämna behållna avkastning från skogarna. I hushållningsplanerna kunna upptagas erforderliga föreskrifter rörande skyldighet att verkställa utsyning och stämpling före avverknings företagande. Att därom införa stadganden i lagen, såsom i vissa yttranden ifrågasatts, anser jag icke påkallat. Därest för skogens vård erforderliga åtgärder, vilka upptagits i planen eller eljest i vederbörlig ordning anbefallts, skulle eftersättas, bör möjlighet finnas att från det allmännas sida på ett fullt betryggande sätt tillvarataga skogsvården å ifrågavarande skogar. Härutinnan torde böra föreskrivas, att länsstyrelsen skall äga genom vite tillhålla vederbörande att fullgöra sina skyldigheter. Att på sätt kommissionen föreslagit såsom sista remedium medgiva länsstyrelsen rätt att ställa allmänningsskog under tvångsförvaltning anser jag icke av behovet påkallat.

Beträffande *skogsmedelsfondernas förvaltning* anser jag, att denna bör handhavas på samma sätt som nu är föreskrivet i reglementena för fonderna. Någon anledning att frångå vad härutinnan gäller finnes för närvarande icke. Fonderna i Kopparbergs och Gävleborgs län böra alltså förvaltas av delägarna själva, under det att skogsmedelsfonderna i Västerbottens och Norrbottens län böra stå under myndighets förvaltning. I anslutning till vad i vissa yttranden framhållits torde, för undvikande av missförstånd, förvaltning

genom myndighet böra i lagen medgivas allenast i fråga om allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län. Lagen bör emellertid så avfattas, att myndighetens förvaltning, därest så skulle finnas lämpligt, kan upphävas utan lagändring.

Delägarnas förvaltningsbefogenhet kan, såsom kommissionen framhållit, i väsentliga delar icke utövas av delägarna såsom sådana utan bör, i likhet med vad nu äger rum, uppdragas åt särskilda organ. Den enklaste och i vissa fall lämpligaste organisationen torde vara, att såväl allmänningsskogen och dess avkastning som därav bildad skogsmedelsfond eller annan fond förvaltas av en av delägarna vald *allmänningstyrelse*. Denna organisation finnes för närvarande tillämpad i fråga om förvaltningen av Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars samt Hamra kapellags besparingsskogar och skogsmedelsfonder. Emellertid lär denna förvaltningsform ej alltid kunna anses ändamålsenlig. Understundom böra, såsom nyss anmärkts, fonderna förvaltas av myndighet. I andra fall åter — och detta torde gälla flertalet besparingsskogar och skogsmedelsfonder i Kopparbergs län — lär arbetet med skogarnas och fondernas förvaltning vara av den omfattning, att det samma icke utan att bliva allt för betungande kan påläggas allmänningstyrelserna. Med hänsyn härtill bör lagen, i överensstämmelse med kommissionens förslag, lämna öppet att överlämna fondernas förvaltning till särskild av delägarna utsedd *ekonominämnd*. Föreskrift rörande förvaltningsformen torde böra upptagas i det reglemente, som, enligt vad jag i det följande kommer att föreslå, skall fastställas för varje allmänningsskog. Åt ekonominämnden bör även kunna uppdragas att förvalta andra delägarna tillhöriga medel. Vid behov bör, på sätt kommissionen framhållit, förvaltningen av egendom, som nu är fråga, kunna uppdelas å flera ekonominämnder.

För närvarande finnes gemensam fondförvaltning i fråga om Venjans sockens skogsmedelsfonder och folkskolefond. Därjämte hava, såsom förut nämnts, Lima och Transtrands socknar en gemensam skogsmedelsfond, vilken förvaltas av en styrelse bestående av ordförande, utsedd av länsstyrelsen, och två ledamöter, av vilka en utses av delägarna i vardera socknens besparingsskog. Enligt min mening föreligga icke tillräckliga skäl att, såsom kommissionens förslag innebär, upphäva denna gemensamhetsförvaltning, utan torde i lagstiftningen möjlighet böra öppnas för dess bibehållande. Yrkande härpå har också framförts av vissa delägare i nyssnämnda fonder ävensom understötts av länsstyrelsen i länet. För möjliggörande av denna gemensamhetsförvaltning torde vara lämpligt, att i lagen lämnas en befogenhet åt Kungl. Maj:t att meddela de bestämmelser, som äro erforderliga för nämnda fonders förvaltning utan hinder av vad i övrigt i lagen stadgas angående fondförvaltningen. Att, såsom i vissa yttranden ifrågasatts, i lagen införa särskilda bestämmelser för att möjliggöra utseende av gemensam allmänningstyrelse för två eller flera allmänningsskogar har jag däremot icke funnit lämpligt. Delägarna i skogarna torde även själva i allmänhet vara emot en dylik förvaltningsordning.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen för gällande bestämmelser äger för närvarande länsstyrelsen i fråga om de styrelser, som förvalta de av besparingsskogarnas avkastning bildade skogsmedelsfonderna, i allmänhet utse ordförande i styrelserna. Jämväl i styrelserna för vissa allmänningsskogar, nämligen Hamra kapellags besparingsskog i Gävleborgs län och nybyggarnas särskilda allmänningar i Norrbottens län, utses en eller flera styrelseledamöter av länsstyrelse. Då möjlighet att bibehålla denna ordning, där så finnes önskvärt, synes böra stå öppen, torde lagen böra medgiva, att i reglementena upptages föreskrift, att en ledamot av ekonominämnd samt, i fråga om Hamra kapellags besparingsskog eller allmänningsskog, som särskilt avsatts för nybyggare, jämväl en eller flera ledamöter av allmänningsstyrelsen skola förordnas av länsstyrelsen. Arvode till ledamöter i allmänningsstyrelse och ekonominämnd torde, i överensstämmelse med vad nu gäller och kommissionen även föreslagit såsom regel, böra efter delägarnas hörande bestämmas av länsstyrelsen.

En påfallande svaghet i de nu gällande reglementena är bristen på en tydlig gränsdragning mellan den förvaltningsbefogenhet, som skall tillkomma delägarna å ena sidan, och den som skall utövas av allmänningsstyrelserna å andra sidan. För avhjälpan av denna brist har kommissionen i sitt förslag, i anslutning till vad häradsallmänningsslagen härutinnan föreskriver, upptagit en bestämmelse, att allmänningsstyrelsen skall utöva delägarnas beslutanderätt i alla frågor, i vilka denna rätt ej genom lag eller för allmänningsskogen gällande reglemente uttryckligen förbehållits delägarna, ekonominämnd eller myndighet. Till vad kommissionen i detta avseende föreslagit kan jag helt ansluta mig. Genom en dylik bestämmelse kan allmänningsstyrelse få den självständighet och befogenhet, som erfordras för att kunna på ett fullt tillfredsställande sätt handhava förvaltningen av allmänningsskogarna.

För tryggnad av en god skötsel av ifrågavarande skogar torde vara nödvändigt, att allmänningsstyrelsen vid sin sida har ett *skogligt utbildat biträde*. Kommissionen har föreslagit, att hos varje allmänningsstyrelse skall finnas anställd en skogsförvaltare med i allmänhet högre skoglig utbildning. Detta förslag finner jag i princip väl grundat. Skogsförvaltarens avlöning och övriga kostnader för denna skola enligt kommissionens förslag såsom regel gäldas av vederbörande allmänningsskassa. Även härutinnan ansluter jag mig till kommissionens ståndpunkt. I fråga om följande tre i Västerbottens län belägna allmänningsskogar, nämligen Vilhelmina övre, Tärna och Stensele samt Sorsele övre allmänningsskogar, vilka skogar för närvarande förvaltas av domänverkets tjänstemän, har kommissionen emellertid ansett, att enär dessa lämnade en dålig avkastning och delägarna hade en svag ekonomisk ställning statsbidrag borde lämnas till deras förvaltningskostnader. Den av kommissionen förebragta utredningen rörande dessa skogars ekonomiska bärkraft finner även jag giva vid handen, att desamma icke i varje fall för närvarande, torde kunna bära den av kommissionen förordade förvaltningen, därest ej förvaltningskostnaderna skola oskäligen inkräkta

på avkastningen till delägarna. Att lämna direkta förvaltningsbidrag av statsmedel till dessa skogar anser jag mig dock av principiella skäl icke kunna tillstyrka. En lämpligare utväg att ordna förvaltningen av nyssangivna tre allmanningsskogar är enligt min mening den i herr Johanssons reservation föreslagna, vilken vunnit understöd i ett flertal yttranden. Jag förordar alltså, att i fråga om dessa skogar en hos skogsvårdsstyrelsen anställd tjänsteman förordnas att på skogsvårdskassans bekostnad biträda vid den skogliga skötseln av skogarna. På sätt i reservationen framhållits bör denna tjänsteman emellertid endast syssla med den skogliga vården av skogarna, d. v. s. företaga utsyningar och stämplingar samt lämna anvisningar rörande skogsvårdsåtgärder och övervaka dessas utförande m. m. Den ekonomiska förvaltningen bör däremot utövas av allmänningsstyrelserna. Tillämpningen av den nu angivna ordningen torde emellertid ej böra i lagen föreskrivas såsom obligatorisk utan göras beroende av Kungl. Maj:ts beslut. Det bör sålunda ankomma på Kungl. Maj:t att på framställning av vederbörande allmänningsstyrelse förordna, att nyssangivna förvaltningsform skall för viss tid eller tillsvidare tillämpas i fråga om förenämnda tre allmanningsskogar. Då det ej synes uteslutet, att även i fråga om andra allmanningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län än de nyss angivna svårighet kan uppstå att bära den av kommissionen föreslagna förvaltningsformen, torde Kungl. Maj:ts omförmälda befogethet böra utsträckas att avse samtliga allmanningsskogar i nämnda två län. Utan särskilt stadgande synes uppenbart, att delägarna äro berättigade anställa assistent åt skogsförvaltaren under förutsättning att de äga disponera medel för hans avlöning.

I fråga om sättet för *utseende av skogsförvaltare* anser jag i likhet med vad i vissa yttranden anförts, att allmänningsstyrelsen bör tilläggas befogethet att själv utse förvaltare. Styrelsens val av förvaltare torde emellertid för erhållande av garantier för att lämplig person utses, böra underställas länsstyrelsens prövning och godkännande. Därest länsstyrelsen godkänner den av allmänningsstyrelsen utsedde, torde länsstyrelsen böra utfärda förordnande för honom. Innan länsstyrelsen fattar beslut i ärende rörande utseende av förvaltare, torde det vara lämpligt, att länsstyrelsen inhämtar yttrande av skogsvårdsstyrelsen. Länsstyrelsen bör äga, på sätt nu gäller, att efter allmänningsstyrelsens hörande bestämma den skogsförvaltaren tillkommande lönen.

Såsom kommissionen förordat torde i den nya lagstiftningen böra lämnas möjlighet att utse *gemensam skogsförvaltare* för två eller flera allmanningsskogar inom samma län. Genom en dylik anordning kunna förvaltningskostnaderna i hög grad nedbringas. I fråga om vissa skogar finnes redan nu gemensam skogsförvaltare förordnad. Så är förhållandet beträffande Venjans sockens besparingsskogar, Gällivare allmanningsskog och nybyggarnas särskilda allmänning i Gällivare socken samt Jokkmokks allmanningsskog och nybyggarnas särskilda allmänning i Jokkmokks socken. I överensstämmelse med vad kommissionen föreslagit, bör det ankomma på Kungl. Maj:t att då skäl därtill äro, medgiva, att gemensam förvaltare må

anställas för två eller flera allmännings-skogar. I samband härmed torde Kungl. Maj:t även böra lämna föreskrifter, huru i dylikt fall förvaltare skall utses samt yttrande rörande hans avlöning avgivas till länsstyrelsen. Såsom kommissionen uttalat torde dessa föreskrifter böra åsyfta, att berörda frågor skola handläggas av en av delägarna efter vissa av Kungl. Maj:t fastställda grunder utsedd nämnd. Vidare lär Kungl. Maj:t i sammanhang med lämnande av nu ifrågavarande medgivande även böra bestämma, efter vilka grunder avlöningen till förvaltaren och övriga gemensamma kostnader skola gäldas av vederbörande allmänningsskassar.

Vad angår de i förslaget upptagna bestämmelserna rörande *skogvaktare* anser jag i likhet med länsstyrelsen i Kopparbergs län, att dessa böra överflyttas från lagen till reglementena för skogarna. Erinras må, att bestämmelser i detta ämne icke upptagits i häradsallmänningsslagen.

Såsom framgår av vad jag förut anfört kunna ej lämpligen samtliga de regler, som böra gälla i fråga om allmännings-skogarnas vård och förvaltning, upptagas i nya lagen utan torde i denna böra inrymmas endast de mera väsentliga och för samtliga skogar gemensamma bestämmelserna. Övriga föreskrifter torde böra intagas i ett för varje skog fastställt *reglemente*. Detta torde, på sätt kommissionen förordat, böra fastställas av Kungl. Maj:t. Innan så sker böra delägarna i skogarna, jämväl i överensstämmelse med vad kommissionen föreslagit, hava att avgiva förslag i ärendet. I fråga om vidtagande av ändring i de fastställda reglementena torde sådan i huvudsaklig överensstämmelse med vad nu i allmänhet gäller böra få ske efter framställning av delägarna eller länsstyrelsen. Emellertid torde därjämte på sätt som skett i häradsallmänningsslagen en bestämmelse böra intagas därom att en minoritet av delägarna skall kunna påkalla ändring av reglementena. Närmare bestämmelser härom böra upptagas i reglementena.

I fråga om *tillsynen över allmännings-skogarna* gäller för närvarande olika bestämmelser för skilda grupper av dessa skogar. Tillsynen över besparings-skogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län handhaves sålunda av länsstyrelsen, under det att tillsynen över allmännings-skogarna i Västerbottens och Norrbottens län utövas av domänverket. Såsom jag förut anfört torde denna ordning icke böra bibehållas, utan anser jag i likhet med kommissionen tillsynen över allmännings-skogarna i den nya lagstiftningen böra anförtros skogsvårdsstyrelserna. Dessa torde numera hava förvärvat den erfarenhet och det förtroende, att denna uppgift synnerligen väl kan lämnas i deras händer. Jag vill erinra, att genom häradsallmänningsslagen häradsallmänningarna ställts under skogsvårdsstyrelsernas tillsyn. Under senare år hava även andra skogar av enskild natur, vilka stått under länsstyrelses eller domänverkets överinseende, överflyttats till skogsvårdsstyrelsernas verksamhetsområde. Den nu förordade åtgärden innebär följaktligen endast ett fortsättande å den väg statsmakterna tidigare beträtt i fråga om lagstiftningen rörande tillsynen över enskilda skogar. Jag vill betona, att förslaget icke innebär, såsom i ett yttrande gjorts gällande, att skogs-

vårdsstyrelsen skall få någon förvaltningsbefogenhet med avseende å allmänningskogarna.

Vidkommande kommissionens förslag om *förstärkning av skogsvårdsstyrelsernas fackliga kompetens*, då fråga är om fastställande eller ändring av hushållningsplan för allmänningskog eller meddelande av andra föreskrifter av större betydelse rörande skogsvården å sådan skog, kan jag icke helt ansluta mig till detta. De skogsvårdsstyrelser, som beröras av den föreslagna lagen, torde i allmänhet hava en sådan sammansättning och äga en sådan erfarenhet rörande skogsindelningsfrågor, att någon förstärkning av deras fackliga kompetens icke kan anses vara av behovet påkallad. Skulle emellertid i något fall vara önskvärt, att en förstärkning av skogsvårdsstyrelsens kompetens kommer till stånd i överensstämmelse med vad kommissionen föreslagit, torde det vara tillräckligt, att i lagen lämnas möjlighet för Kungl. Maj:t att härom förordna. Mot de av kommissionen föreslagna bestämmelserna rörande omröstning inom förstärkt skogsvårdsstyrelse samt angående underställning i visst fall av beslut, som fattats av sådan styrelse, har jag ej funnit anledning till erinran.

Att ett genomförande av den nu ifrågasatta lagstiftningen kommer att medföra behov av ökade *anslag till skogsvårdsstyrelserna* i de län, som beröras därav, är uppenbart. Med hänsyn till att den nya lagstiftningen av skäl, på vilka jag senare kommer att närmare ingå, icke torde böra träda i kraft förrän den 1 januari 1940 och då det i riksstaten upptagna anslaget till skogsvårdens befrämjande avser medelsåtgången under det kalenderår, vars senare hälft ingår i det budgetår, för vilket medel anvisas, inträder behovet av ökade anslag först budgetåret 1940/1941. Till följd härav läser anslagsfrågan icke nu böra upptagas till avgörande. De av kommissionen verkställda beräkningarna rörande det ökade anslagsbehov, som utövande av tillsynen över allmänningskogarna medför för skogsvårdsstyrelserna, torde emellertid i huvudsak kunna godtagas såsom ägnade att giva en i stort sett riktig föreställning om anslagsökningen. Ett genomförande av det av mig förordade förslaget, att skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län skall biträda vissa allmänningssstyrelser i länet vid den skogligen vården av skogarna, föranleder uppenbarligen ökning av skogsvårdsstyrelsens utgifter. Enligt de upplysningar, som inhämtats från skogsvårdsstyrelsen, synes denna ökning komma att uppgå till omkring 23,000 kronor.

Frågan om *indragning vid domänverket av personal*, som genom domänverkets befrielse från befattningen med allmänningskogarna blir övertalig, torde, då indragningarna icke äro avsedda att vinna tillämpning förrän från och med den 1 januari 1940, icke böra nu upptagas till avgörande. Detta spörsmål bör underställas 1939 års riksdag och torde alltså, därest förvarande lagstiftningsförslag vinner statsmakternas bifall, i sinom tid underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Såsom jag förut uttalat torde som regel böra gälla, att allmänningskogarna skola bibehållas oförminskade. Emellertid läser denna regel icke böra göras ovillkorlig, utan torde, på sätt kommissionen föreslagit, möjlighet böra



finnas för delägarna att besluta om *avyttring av mark från skogarna*. Ett verkligt behov att kunna avyttra mark från allmanningsskogarna torde numera på vissa håll föreligga, särskilt för upplåtelse av egnahem och småbrukarlägenheter. Till de av kommissionen förordade bestämmelserna i ämnet kan jag helt ansluta mig. Det bör alltså ankomma på delägarna att besluta om försäljning av mark. Avyttring av mark bör emellertid, på sätt kommissionen föreslagit, endast få äga rum då därigenom en avsevärd förmån vinnes för delägarna eller eljest synnerliga skäl därtill äro. I likhet med kommissionen anser jag, att dylika skäl i regel böra anses föreligga, därest någon önskar förvärva en jordbruks- eller bostadslägenhet å allmanningsskogen till eget hem och lägenheten är därtill lämpad. Såsom ytterligare villkor för avyttring torde, på sätt kommissionen ifrågasatt, även böra stadgas, att skogsskötseln ej lider men genom avyttringen. Såsom en kontroll över att rätten att avyttra mark icke missbrukas torde böra föreskrivas, att avyttringen icke blir giltig med mindre den godkännes av Kungl. Maj:t. Erinras må, att likartade bestämmelser gälla i fråga om avyttring av mark från häradsallmanningarna och att dessa bestämmelser visat sig ändamålsenliga.

Vad angår frågan om upptagande i den nya lagstiftningen av bestämmelser om *införlivning av mark med allmanningsskogarna* anser jag i likhet med kommissionen och flertalet hörda myndigheter och korporationer, att sådana föreskrifter böra införas i lagen. Såsom den av kommissionen förbraga utredningen utvisar hava delägarna i ett flertal allmanningsskogar för avkastningsmedel från skogarna inköpt icke obetydliga markområden. I fråga om dessa områdens förvaltning och vård gälla icke de för allmanningsskogarna tillämpliga föreskrifterna. I skogligt hänseende lyda dessa fastigheter under allmänna skogsvårdslagen eller 1932 års lappmarkslag, beroende på fastighetens belägenhet. Lika med kommissionen finner jag den skiljaktighet, som föreligger i fråga om förvaltningen av allmanningsskogarna och de av avkastningsmedel inköpta fastigheterna, icke betingad av de skogliga förhållandena eller eljest påkallad av sakliga skäl. Såsom kommissionen framhållit medför denna skiljaktighet tvärtom avsevärda olägenheter. Berörda inköpta mark torde därför i enlighet med kommissionens förslag böra sammanföras med allmanningsskogarna under gemensam hushållning och förvaltning.

Den nu ifrågasatta införlivningsskyldigheten torde böra i huvudsak givas det innehåll, kommissionen föreslagit. Den torde sålunda böra avse mark, som inköpts helt eller delvis för avkastningsmedel från allmanningsskogen eller förvärvats genom byte mot mark från skogen eller genom gåva. Där emot bör skyldigheten icke avse mark, som delägarna inköpt för medel, vilka ej till någon del härflutit från skogen, och ej heller mark, som förvärvats för viss kommuns eller annat rättssubjekts räkning, även om därtill använts medel, som härflutit från skogen. Införlivningsskyldigheten torde emellertid böra gälla icke blott mark, som redan förvärvats av delägarna, utan även mark, som kan komma att förvärvas av dem. I likhet med kommissionen håller jag nämligen före, att i den nya lagstiftningen delägarna böra

tillerkännas befogenhet att förvärva mark, dock under förutsättning att den samma i regel införlivas med allmännings-skogen.

Kommissionen har i sitt förslag medgivit vissa undantag från regeln om införlivning av mark, som förvärvats *före* den nya lagstiftningens ikraftträdande. I förslaget har sålunda delägarna beretts möjlighet dels att inom fem år efter nya lagens ikraftträdande åter avyttra sådan mark och dels att i fråga om dylik mark i särskilt fall erhålla dispens från införlivningsskyldigheten. Till vad kommissionen föreslagit kan jag i huvudsak ansluta mig. Emellertid anser jag, att den av kommissionen förordade dispensmöjligheten bör utvidgas att avse även mark, som inköpts *efter* nya lagstiftningens ikraftträdande. Såsom framgår av den förebragta utredningen hava delägarna i vissa allmännings-skogar inköpt fastigheter i synnerligen behjärtansvärda sociala syften. Ett genomförande av kommissionens förslag skulle för delägarna försvåra fortsättandet av en dylik verksamhet, då de för denna verksamhet inköpta fastigheterna merendels icke lämpligen kunna sammanläggas med vederbörande allmännings-skogar. Även andra skäl kunna tänkas böra föranleda dispens. Sålunda torde mark, som icke är att hänföra till skogs-mark, icke lämpligen böra sammanläggas med allmännings-skog. För vinnande av snabbare och enklare förfarande torde dispensrätten böra utövas av länsstyrelsen i stället för, såsom kommissionen föreslagit, av Kungl. Maj:t.

Vad angår utformningen i övrigt av bestämmelserna rörande införlivning av mark med allmännings-skog torde denna böra ske i överensstämmelse med det av kommissionen framlagda förslaget. Dessa bestämmelser anluta sig i stort sett till motsvarande föreskrifter i häradsallmänningsslagen. Vad kommissionen anfört rörande dessa bestämmelser föranleder icke någon erinran från min sida.

I enlighet med av mig nu angivna grunder har det inom departementet upprättade förslaget till lag om allmännings-skogar i Norrland och Dalarna utarbetats. Jag torde nu få övergå till en närmare redogörelse för de särskilda bestämmelserna i detta förslag.

### **Speciell motivering.**

#### **Allmänna bestämmelser.**

##### **1 §.**

I denna paragraf anges innebörden av begreppet allmännings-skog i den föreslagna lagen. Paragrafen, som motsvarar 1 § i kommissionens förslag, har avfattats i överensstämmelse med vad jag härom förut anfört.

##### **2 §.**

Förevarande paragraf, som handlar om äganderätten till allmännings-skogarna, är likalydande med 2 § i kommissionens förslag. Genom de här

upptagna bestämmelserna har fastslagits, att allmänningskogarna äro föremål för enskild äganderätt och tillhöra ägarna av de fastigheter, för vilka skogen vid storskifte eller avvitrning blivit avsatt eller med vilka, enligt vad vid jorddelning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i skogen.

### 3 §.

Bestämmelsen i denna paragraf, enligt vilken den, som innehar fastighet med ständig eller ärfblig besittningsrätt eller såsom boställe, äger tillgodonjuta fastigheten tillkommande rätt till delaktighet i allmänningskog och i frågor rörande sådan skog utöva rösträtt för fastigheten, ansluter sig helt till 3 § i kommissionens förslag.

Ett ej ringa antal av de fastigheter, som äga del i allmänningskogarna i Västerbottens och Norrbottens län utgöras av krononybyggen eller kronohemman — särskilt är detta fallet i fråga om nybyggarnas särskilda allmänningar i Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar — och innehavas alltså av vederbörande åbor med ärfblig besittningsrätt.

### 4 §.

I denna paragraf behandlas frågan om delägares befogenhet att överlåta sin rätt till delaktighet i allmänningskog. Paragrafen är av samma innehåll som 4 § i kommissionens förslag.

### 5 §.

Beträffande bestämmelsen i första punkten, att allmänningskog skall bibehållas oförminskad, där ej i den nya lagen annorlunda stadgas, hänvisas till vad jag förut anfört rörande allmänningskogarnas förvaltning samt avyttring av mark från dessa. Bestämmelsen överensstämmer med 5 § första punkten i kommissionens förslag.

Såsom en följd av nyssnämnda bestämmelse har i andra punkten, jämväl i överensstämmelse med kommissionens förslag, föreskrivits, att allmänningskog ej må med inteckning belastas samt i regel ej heller tagas i mät för fordran. Från förbudet mot utmätning har dock undantag stadgats i fråga om fordran, för vilken åtnjutes förmånsrätt enligt 17 kap. 6 § handelsbalken till betalning ur allmänningskogen. Till dylik fordran är att hänföra fordran å tionde, ränta eller annan sådan avgäld av fast egendom ävensom fordran å fastighetsskatt. I likhet med vad nu gäller torde allmänningskog även under den nya lagstiftningen böra kunna utmätas för sådan fordran.

### 6 §.

Första stycket upptager den för allmänningskogs vård grundläggande bestämmelsen, att allmänningskog skall under uppsikt av skogsvårdsstyrelsen skötas efter hushållningsplan. I fråga om denna bestämmelse tillåter jag mig

hänvisa till vad jag förut anfört rörande förvaltningen av allmänningskogarna samt tillsynen över dem. Bestämmelsen är likalydande med 6 § första stycket i kommissionens förslag.

En av allmänningskogarna, Orsa sockens besparingskog, är belägen inom tvenne län, Kopparbergs och Gävleborgs län, och sträcker sig sålunda genom två skogsvårdsstyrelserns verksamhetsområden. Frågan, huru uppsikten över nämnda kog skall utövas, behandlas i 57 §.

Lagen den 18 juli 1928 (nr 309) om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige upptager vissa bestämmelser om den rätt till skogsfång, som tillkommer lapparna inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker samt de övriga trakter, där lapparna äga att uppehålla sig med sina renar. Dylika bestämmelser återfinnas i 45—54 §§ samt 58 och 59 §§ av lagen. Den nya lagen åsyftar ej att göra någon rubbning i dessa bestämmelser. En erinran härom har, i likhet med vad som skett i kommissionens förslag, upptagits i andra stycket.

### 7 §.

*Kommissionen* har i 7 § av sitt förslag upptagit en föreskrift därom, att delägarnas rätt till allmänningskog skall, där ej för särskilt fall annorlunda stadgas, tillgodogöras för delägarnas eller ortsbefolkningens gemensamma räkning enligt vad i lagförslaget sägs.

Kommissionen har i motiveringen till förslaget anfört, bland annat, följande.

Den nu gällande grundsatsen, att delägarnas rätt till allmänningskog skulle tillgodogöras för delägarnas eller, i vissa fall, ortsbefolkningens gemensamma räkning, borde bibehållas i den nya lagen. De undantag från denna grundsats, som innefattades i 3 § lagen den 8 november 1912 om rätt till jakt samt 9 och 10 §§ lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske, borde dock fortfarande äga giltighet. Enligt kommissionens mening kunde det visserligen ifrågasättas, huruvida den individuella jakt- och fiskerätt, som enligt berörda paragrafer tillkomme delägarna i allmänningskogarna, från jakt- och fiskevårdssynpunkt vore en i alla fall lämplig anordning, men kommissionen hade ansett sig ej böra i förevarande sammanhang upptaga frågan om en ändring av gällande bestämmelser på detta område. I övrigt vore något undantag från oförmälda grundsats ej påkallat.

I nya lagen hade ej upptagits några bestämmelser rörande sättet för det gemensamma tillgodogörandet av delägarnas rätt till allmänningskog. Lagen lämnade sålunda utan reglering, huruvida å allmänningskog avverkat virke skulle försäljas på auktion eller under hand eller disponeras in natura för vederbörande intressenters räkning. Erforderliga föreskrifter såväl i detta avseende som rörande tillgodogörandet av övriga nyttigheter å allmänningskog borde inrymmas i reglementena för de särskilda kogarna. I fråga om försäljning av virke från allmänningskogarna borde föreskrifterna åsyfta att tillerkänna delägarna större frihet än gällande reglementen i allmänhet medgäve.

*Länsstyrelsen i Norrbottens län* har i sitt yttrande framhållit önskvärdheten av att möjlighet bereddades för länsstyrelsen att från allmänningskogarna inom länet företaga försäljningar av virke under hand.

Förevarande paragraf har avfattats i huvudsaklig överensstämmelse med *Departements-  
chefen.* kommissionens förslag. De lagar, som avses med den i paragrafen intagna undantagsbestämmelsen från den där fastslagna grundsatsen, äro de i kommissionens motivering omnämnda jakt- och fiskerättslagarna. Frågan om ändring i gällande bestämmelser rörande jakt- och fiskerätten å allmänningsskog torde, på sätt kommissionen uttalat, icke böra i förevarande sammanhang upptagas till övervägande. Det av länsstyrelsen i Norrbottens län framförda yrkandet kan, såsom framgår av vad kommissionen yttrat, helt tillgodoses inom den föreslagna lagstiftningens ram. Erforderliga bestämmelser rörande sättet för tillgodogörande av delägarnas rätt till allmänningsskog torde böra upptagas i reglementet. Vid avfattandet av dessa bestämmelser bör beaktas vad kommissionen härom anfört.

Beträffande de ändamål, vartill avkastning och annan inkomst från allmänningsskog må användas, hava bestämmelser upptagits i 32—36 §§.

### 8 §.

*1 mom.* Bestämmelserna i första och andra styckena, som motsvara stadgandena i 8 § första och andra styckena av kommissionens förslag, angiva grunderna för organisationen av förvaltningen beträffande allmänningsskog och vad därifrån härflyter ävensom för utövande av delägarnas beslutanderätt. I fråga om dessa bestämmelser tillåter jag mig hänvisa till vad jag förut anfört.

Jämväl beträffande den i tredje stycket inrymda bestämmelsen, som handlar om ordningen för bestämmande av aryode till ledamöter i allmänningssstyrelse eller ekonominämnd, hänvisas till vad jag förut anfört.

*2 mom.* I detta moment har intagits den av mig förut förordade bestämmelsen rörande Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela särskilda föreskrifter rörande förvaltningen av fond, som bildats av inkomst från besparingsskogarna i Venjans socken eller från Lima eller Transtrands sockens besparingsskog.

### 9 §.

*1 och 2 mom.* I 1 mom. hava upptagits bestämmelser om förordnande av skogsförvaltare samt om fastställande av hans avlöning, och i 2 mom. regleras frågan om tillstånd till anställande av gemensam skogsförvaltare för två eller flera allmänningsskogar. För de skäl, som ligga till grund för dessa bestämmelser, har jag förut redogjort. Bestämmelserna motsvara delvis stadgandena i 9 § 1 och 2 mom. av kommissionens förslag.

*3 mom.* Enligt detta moment äger Kungl. Maj:t i fråga om allmänningsskog i Västerbottens eller Norrbottens län på framställning av allmänningssstyrelsen förordna, att bestämmelserna i 1 och 2 mom. under viss tid eller tillsvidare ej skola äga tillämpning. Under den tid sådant förordnande är gällande skall jämlikt förevarande moment allmänningssstyrelsen med avseende å allmänningsskogens vård biträdas av en hos skogsvårdsstyrelsen anställd tjänsteman, som skogsvårdsstyrelsen därtill utser. Ersättning till så-

dant biträde skall gäldas av skogsvårdskassan. För motiven till dessa bestämmelser, som sakna motsvarighet i kommissionens förslag, har jag förut redogjort.

#### 10 §.

I överensstämmelse med vad jag förut anfört stadgas i denna paragraf, att för varje allmänningskog skall fastställas reglemente med bestämmelser rörande förvaltningen av skogen och vad därifrån härflyter.

### **Om avyttring och införlivning av mark.**

#### 11 §.

Beträffande den här upptagna bestämmelsen om befogenhet för delägarna i allmänningskog att avyttra mark från skogen hänvisas till det förut anförda.

#### 12 §.

I förevarande paragraf hava inrympts bestämmelser om befogenhet för delägarna och allmänningssstyrelsen att inköpa mark för allmänningskogs utvidgning. För det huvudsakliga innehållet av dessa bestämmelser och de principiella synpunkter, som ligga till grund för dem, har jag förut redogjort. Bestämmelserna överensstämmer med stadgandena i 12 § i kommissionens förslag.

#### 13 §.

Denna paragraf upptager den grundläggande bestämmelsen om skyldighet för delägarna i allmänningskog att söka införlivning med skogen av mark, som delägare förvärvat för medel, vilka härflutit från skogen, eller genom byte mot vederlag av skogen tillhörande mark eller genom gåva. För det huvudsakliga innehållet av denna bestämmelse och de skäl, som ligga till grund för densamma, har jag förut lämnat en redogörelse. Bestämmelsen motsvarar stadgandet i 13 § av kommissionens förslag.

#### 14 §.

Den här införda bestämmelsen, som angiver de villkor, varunder införlivning av mark med allmänningskog må äga rum, överensstämmer med stadgandet i 14 § av kommissionens förslag.

#### 15 och 16 §§.

I dessa paragrafer regleras dels sökandens skyldighet att förebringa utredning i införlivningsärendet och dels sättet för anskaffande av viss utredning däri genom länsstyrelsens försorg. Paragraferna äro likalydande med 15 och 16 §§ i kommissionens förslag.

## 17—21 §§.

Förevarande paragrafer, som angiva sättet för handläggning och prövning av införlivningsärende, verkan av förordnande om införlivning och av avslag å ansökan om införlivning samt vissa åtgärder, som skola vidtagas för att trygga effektiviteten av meddelat förordnande om införlivning, överensstämma med 17—21 §§ i kommissionens förslag.

## 22 §.

Enligt förevarande paragraf har länsstyrelsen att övervaka, att allmänningsstyrelse fullgör vad densamma åligger enligt 13 och 21 §§. Därest sådan skyldighet eftersättes av allmänningsstyrelsen, äger länsstyrelsen genom vite tillhålla allmänningsstyrelsen att fullgöra skyldigheten. Dessa bestämmelser ansluta sig helt till 22 § i kommissionens förslag.

**Om vård av allmänningsskog.**

## 23 §.

I denna paragraf lämnas föreskrifter rörande innehållet i hushållningsplan för allmänningsskog. Dessa föreskrifter, som avfattats i huvudsaklig överensstämmelse med motsvarande stadganden i 24 § häradsallmänningsslagen, äro likalydande med bestämmelserna i 23 § av kommissionens förslag.

## 24 §.

Enligt första stycket skall hushållningsplan, som enligt de före nya lagens ikraftträdande gällande bestämmelser fastställs av domänstyrelsen eller länsstyrelse, även efter sagda tidpunkt lända till efterrättelse intill dess tiden för planens giltighet tilländalöper eller ändring av planen i vederbörlig ordning sker. Denna bestämmelse överensstämmer med 24 § första stycket i kommissionens förslag.

I 24 § andra stycket av kommissionens förslag har upptagits en föreskrift, att vad i nya lagen stadgades om äldre hushållningsplan jämväl skulles äga tillämpning beträffande avverkningsplan, som enligt de före nya lagens ikraftträdande gällande bestämmelser upprättats av skogsstatstjänsteman eller godkänts av domänstyrelsen. Denna föreskrift, som äger avseende å de samfälliga husbehovsskogarna, har såsom följd av dessa skogars undantagande från nya lagens tillämpning uteslutits i departementsförslaget.

## 25 §.

Denna paragraf upptager bestämmelser rörande sättet för uppgörande och fastställande av hushållningsplan för allmänningsskog samt huru kostnaderna för sådan plans upprättande skola gäldas.

Kommissionens förslag i detta avseende, som avfattats i överensstämmelse med motsvarande stadganden i 26 § häradsallmänningsslagen, innebär i hu-

vudsak följande. Upprättandet av förslag till ny hushållningsplan skall i första hand ankomma på allmänningstyrelsen. Erforderliga åtgärder i detta avseende skola genom styrelsens försorg företagas av person med högre skoglig utbildning. Förslaget skall insändas till skogsvårdsstyrelsen senast ett år före utgången av den förutvarande planens giltighetstid eller — om denna tid utlöper inom aderton månader efter det den nya lagen träder i kraft — senast sex månader efter ikraftträdandet. Skogsvårdsstyrelsen kan fastställa förslaget oförändrat eller med erforderliga jämkningar eller ock vägra fastställelse å detsamma. För den händelse allmänningstyrelsen icke inkommer med förslag till hushållningsplan inom föreskriven tid eller fastställelse å ingivet förslag vägras, åligger det skogsvårdsstyrelsen att föranstalta om upprättandet av ny hushållningsplan. I fråga om kostnaderna för upprättandet av hushållningsplan upptager förslaget bestämmelser allenast såvitt angår plan, som upprättats genom skogsvårdsstyrelsens försorg. Beträffande sådan plan har stadgats såsom regel, att, om förslag till sådan plan — oförändrat eller med vissa jämkningar — fastställs av skogsvårdsstyrelsen, kostnaderna för förslagets uppgörande skola gäldas av allmänningsskassan. Från nämnda regel har dock stadgats visst undantag i fråga om de samfälliga husbehovsskogarna.

I motiveringen till förslaget har kommissionen framhållit, att det utan särskilt stadgande torde vara tydligt, att kostnaderna för hushållningsplan, som uppgjorts på föranstaltande av allmänningstyrelsen, skulle gäldas av allmänningsskassan. I fråga om kostnaderna för plan, som upprättats genom skogsvårdsstyrelsens försorg men icke kunnat fastställas, har kommissionen uttalat, att kostnaderna för dylik plan borde gäldas av skogsvårds-kassan.

I *yttrandena* hava vissa erinringar gjorts mot bestämmelserna i förevarande paragraf. *Länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län* samt *allmänningstyrelsen för Orsa sockens besparingsskog* hava sålunda hemställt, att sådan förrättningsman, som för allmänningstyrelsens räkning skulle upprätta hushållningsplan för allmänningsskog, borde utses av länsstyrelsen. Skogsvårdsstyrelsen har såsom stöd för sin hemställan anført, att ökade garantier härigenom vunnas i fråga om förrättningsmannens kvalifikationer samt att skogsvårdsstyrelsen vid fastställande av planen finge lättare att bedöma omfattningen av de kontrollundersökningar, som vore erforderliga.

*Skogsförvaltningen för Jokkmokks allmänningsskog* har uttalat, att den för upprättande av förslag till ny hushållningsplan tillmätta tiden, såvitt anginge Jokkmokks allmänningsskog, vore för knappt tilltagen. Förvaltaren har härom anført:

Giltighetstiden för gällande skogshushållningsplaner utginge den 31 december 1940. Kommissionen förutsatte, att den nya lagen skulle träda i kraft den 1 januari 1940. Enligt bestämmelserna i lagförslaget skulle förslag till ny hushållningsplan för Jokkmokks sockenallmänning vara ingivet till skogsvårdsstyrelsen senast sex månader efter den nya lagens ikraft-



trädande, således före den 1 juli 1940. Alldenstund några direktiv i detalj för de nya hushållningsplanernas upprättande knappast kunde tänkas utfärdas av skogsvårdsstyrelsen under den tid, Jokkmokks sockenallmänning ännu stode under skogsstatens uppsikt och kontroll, skulle på sin höjd två sommarmånader år 1940 kunna disponeras för handläggning och avslutande av utarbetena för planen och ingen som helst tid finnas anslagen för skrivbordsarbetet. Bestämmelserna i den nya lagen borde ändras så, att antingen tidsfristen sex månader i förekommande sammanhang förlängdes till minst två år eller att skogsvårdsstyrelsen bemyndigades medgiva erforderligt anstånd i den omfattning som prövades skäligt.

Departementsförslaget har i fråga om denna paragraf avfattats i huvud-*Departements-*  
saklig överensstämmelse med kommissionens förslag. De i sistnämnda för-*chefen.*  
slag upptagna bestämmelserna rörande gäldande av kostnaderna för upprättande av hushållningsplaner i fråga om de samfälliga husbehovsskogarna hava dock såsom följd av dessa skogars undantagande från nya lagens tillämpning uteslutits.

Av det anförda framgår att jag ej, på sätt i vissa yttranden föreslagits, ansett allmänningsstyrelserna böra fränkännas rätten att, då förslag till hushållningsplan upprättas genom deras försorg, själva utse vederbörande förrättningsman. I allmänhet läser därtill av styrelserna komma att utses respektive skogsförvaltare. Dessas lämplighet för uppdraget torde icke böra ifrågasättas. Skulle annan person ifrågakomma, har skogsvårdsstyrelsen att vid prövning av det av denne uppgjorda förslaget till plan bedöma förrättningsmannens kvalifikationer.

Vad angår det av förvaltaren för Jokkmokks allmänningsskog gjorda yrkandet möter ej hinder, att i det av förvaltaren angivna fallet åtgärder för upprättande av förslag till ny plan vidtagas före nya lagens ikraftträdande i enlighet med då gällande bestämmelser samt att det sålunda uppgjorda förslaget — därest det ej före nyssangivna tidpunkt fastställts av domänstyrelsen — efter nya lagens ikraftträdande överlämnas till skogsvårdsstyrelsen för prövning och fastställelse. Vid sådant förhållande torde de av förvaltarna angivna svårigheter vid tillämpningen å berörda fall av bestämmelserna i förevarande paragraf ej behöva uppstå.

#### 26 §.

I denna paragraf lämnas skogsvårdsstyrelsen befogenhet att, därest giltighetstiden för hushållningsplan utgår innan ny plan fastställts, meddela bestämmelser rörande skogshushållningen å allmänningsskogen att gälla intill dess fastställelse å den nya planen meddelats. Paragrafen överensstämmer med 26 § i kommissionens förslag.

#### 27 §.

De här meddelade bestämmelserna om befogenhet för skogsvårdsstyrelsen att vidtaga ändring i fastställd hushållningsplan och om gäldande av kostnaderna för åtgärder, som erfordras för vidtagande av sådan ändring, äro likalydande med föreskrifterna i 27 § av kommissionens förslag.

## 28 och 29 §§.

28 och 29 §§ upptaga vissa bestämmelser med avseende å de fall, att överträdelse sker av vad i fastställd hushållningsplan föreskrivits eller av bestämmelser, som meddelats jämlikt 26 §, eller att fullgörandet av hushållningsplanens föreskrifter eller särskilda av skogsvårdsstyrelsen beträffande skogsskötseln meddelade bestämmelser eftersättas. Beträffande det förra fallet stadgas, att, om överträdelse som nyss sagts äger rum samt i anledning därav särskilda åtgärder bliva nödiga för skogens behöriga skötsel, skogsvårdsstyrelsen äger föreskriva sådana åtgärder. Med avseende å det senare fallet föreskrives, att, om åtgärd, som enligt fastställd hushållningsplan eller meddelade föreskrifter skolat företagas, blivit eftersatt, länsstyrelsen äger tillhålla allmänningssstyrelsen genom vite att företaga åtgärden. I fråga om dessa bestämmelser tillåter jag mig att i övrigt hänvisa till vad förut anförts.

## 30 §.

Första stycket innehåller bestämmelser om skogsvårdsstyrelses sammansättning i vissa fall vid prövning av fråga om fastställelse eller ändring av hushållningsplan för allmänningsskog eller fråga enligt 26 eller 28 §. För det närmare innehållet av dessa bestämmelser och skälen till desamma har jag förut redogjort. Bestämmelserna motsvara stadgandena i 31 § första stycket av kommissionens förslag.

Bestämmelserna i andra och tredje styckena, som avse dels röstberäkningen inom skogsvårdsstyrelse i ärenden, i vilka av Kungl. Maj:t förordnad särskild ledamot deltagar, och dels sådan ledamots rätt till ersättning för uppdragets fullgörande, motsvara föreskrifterna i 31 § andra och tredje styckena av kommissionens förslag.

**Om avkastning och annan inkomst från allmänningsskog.**

## 31—33 §§.

I dessa paragrafer upptagas bestämmelser om olika slag av inkomster från allmänningsskog samt om de ändamål, vartill sådan inkomst må användas.

I 32 § av *kommissionens förslag* har stadgats, att till allmänningsskogs avkastning skall räknas all den inkomst in natura eller i penningar, som erhålles genom tillgodogörande av delägarnas rätt till skogen, i den mån sådant tillgodogörande skall ske för gemensam räkning, dock med undantag av kapitalinkomst som härflyter från skogen. Till inkomst av sistnämnda beskaffenhet skola enligt samma paragraf hänföras medel, som inflyta genom avyttring av mark från skogen, ersättning för mark, som genom expropriation, inlösen enligt lagen om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område eller annat dylikt förfarande

skiljes från skogen, samt ersättning för nyttjande- eller servitutsrätt, som genom sådant förfarande upplåtes å skogen, ävensom ersättning för skada eller intrång, som allmanningsskogen genom dylikt förfarande tillskyndas, där sådan ersättning bestämts att utgå i penningar på en gång. De inkomster från allmanningsskog, som enligt nu angivna bestämmelser äro att hänföra till avkastning, särskiljas i 32 § av kommissionens förslag i två olika slag, ordinarie och extra avkastning. Till extra avkastning hänföres avkastning, som erhålles genom avverkning, vilken överskjuter skogens normala virkesavkastning. Till ordinarie hänföres annan avkastning.

Föreskrifterna i 33 § 1 mom. av förslaget avhandla den ordinarie avkastningens användande, under det 2 mom. avser användningen av den extra avkastningen. — I 1 mom. föreskrives härutinnan i huvudsak följande. Ordinarie avkastning skall i första rummet användas till gäldande av kostnader, som äro nödiga för allmanningsskogens behöriga vård och förvaltning. Ordinarie avkastning må därefter användas till bestridande av utgifter, som utan att vara av nyssangiven beskaffenhet dock äro ägnade att befrämja en god hushållning med skogen, till inköp av mark för skogens utvidgning, till betalning av utskylder för de fastigheter, med vilka rätt till delaktighet i skogen är förenad, till främjande av jordbruket inom den eller de socknar eller delar av socknar, för vilkas jordägare skogen blivit avsatt, eller till annat ändamål, som är till gagn för delägarna eller befolkningen inom sagda socknar eller sockendelar. I fråga om avkastningen från vissa allmanningsskogar har dock föreskrivits, att densamma må disponeras allenast till gagn för vederbörande delägare. De allmanningsskogar, i fråga om vilkas avkastning en dylik bestämmelse skall gälla, äro Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog, Dorotea övre, Vilhelmina övre, Tärna och Stensele samt Sorsele övre allmanningsskogar ävensom nybyggarnas särskilda allmanningar i Arjeplogs, Jokkmokks och Gällivare socknar samt de samfällda husbehovsskogarna. I 1 mom. har slutligen stadgats, att för ändamål, vartill ordinarie avkastning må användas, fondering av sådan avkastning jämväl skall få äga rum, under förutsättning att denna ej erfordras för gäldande av nödiga kostnader för allmanningsskogens behöriga vård och förvaltning. — Enligt 2 mom. skall extra avkastning i regel användas eller fonderas för verkställande av sådana grundförbättringar å allmanningsskogen, som äro ägnade att öka skogsproduktionen å denna, för inköp av mark för skogens utvidgning eller för annat dylikt ändamål. Från berörda regel har dock stadgats det undantag, att extra avkastning må användas för enahanda ändamål som ordinarie avkastning — dock ej till gäldande av kostnader, som äro nödiga för allmanningsskogens behöriga vård och förvaltning — därest detta finnes nödigt för beredande av en i möjligaste mån jämn tillgång å medel för sagda ändamål.

34 § i kommissionens förslag upptager en bestämmelse om användande av kapitalinkomst från allmanningsskog. Bestämmelsen innebär, att sådan inkomst må användas för samma ändamål, vartill extra avkastning *i regel* må

disponeras samt att för sådant ändamål jämväl fondering av kapitalinkomst må äga rum.

Såsom motivering till den föreslagna uppdelningen av inkomsterna från allmänningsskog, kapitalinkomster och avkastning har kommissionen anfört:

I fråga om användande av inkomst från allmänningsskog borde från principiell synpunkt olika regler gälla allteftersom inkomsten erhöles genom utnyttjande av markens alstringsförmåga och således kunde beräknas inflyta årligen eller eljest periodvis eller inkomsten utvunnes genom avyttring av mark från skogen eller eljest genom realiserande av dennas kapitaltillgångar. Medan inkomst av det förra slaget vore att betrakta såsom avkastning i egentlig mening, som regelrätt borde komma intressenterna till godo i mån som den inflöte, utgjorde inkomst av det senare slaget ett från allmänningsskogen lösgjort kapital, som i enlighet med grundsatsen, att allmänningsskog skulle bibehållas oförminskad, rätteligen borde på lämpligt sätt återföras till allmänningsskogen eller, med andra ord, användas för höjande av allmänningsskogens kapitalvärde. Ett genomförande i hela dess vidd av nu angivna grundsats skulle dock medföra betydande praktiska olägenheter och kunde därför ej ifrågasättas. Vid reglering av frågan om användning av inkomst från allmänningsskog vore det uppenbarligen av vikt, att bestämmelserna i ämnet gäves en sådan utformning, att nödig enkelhet och reda i förvaltningen skapades. I enlighet härmed borde berörda regel om användande av kapitalinkomst från allmänningsskog begränsas till sådana inkomster av denna beskaffenhet, som vore av större ekonomisk betydelse och därjämte utan särskild svårighet kunde särskiljas från övriga inkomster från skogen. Till kapitalinkomster, som skulle vara underkastade nyssangivna regel, borde därför, i likhet med vad som skett i häradsallmänningsskogen, hänföras allenast medel, som inflöte genom avyttring av mark från allmänningsskog, ersättning för mark, som genom expropriation, inlösen enligt ensittarlagen eller annat dylikt förfarande skiljdes från skogen, samt ersättning för nyttjande- eller servitutsrätt, som genom sådant förfarande upplätes å skogen, ävensom ersättning för skada eller intrång, som allmänningsskogen genom dylikt förfarande tillskyndades, sistnämnda ersättning dock allenast under förutsättning, att ersättningen bestämts att utgå i penningar på en gång. All annan inkomst, som erhöles från allmänningsskogen genom tillgodogörande för gemensam räkning av delägarnas rätt till denna, borde räknas såsom avkastning i egentlig mening.

I enlighet med vad sålunda anförts hade stadgandena i 32 § utformats. Stadgandena anslöte sig helt till motsvarande bestämmelser i 33 § häradsallmänningsskogen.

Rörande de föreslagna bestämmelserna om avkastningens användande har kommissionen anfört, bland annat:

Beträffande användande av de inkomster från allmänningsskog, som enligt 32 § vore att räkna till skogens *avkastning*, torde olika regler böra gälla för de fall, att avkastningen erhöles genom avverkning, som motsvarade skogens normala virkesavkastning (ordinarie avkastning), eller vunnits genom avverkning, som översköte den normala virkesavkastningen (extra avkastning). I fråga om ordinarie avkastning mötte ej någon tvekan att tillämpa principen, att avkastningen skulle tillgodogöras för vederbörande intressenters räkning i mån som den inflöte. Beträffande extra avkastning skulle däremot en dylik användning i det långa loppet medföra mindre gynnsamma verkningar för intressenterna. Då extra avkastning vore bero-

ende dels av skogens sammansättning och tillstånd och dels av vissa opåräkneliga händelser, såsom skadegörelser å skogen genom brand-, storm- eller insektsvärjningar m. m., och sålunda vore av synnerligen växlande storlek under olika avverkningsperioder, skulle ett omedelbart tillgodogörande av extra avkastning för intressenternas räkning hava till följd, att dessa under vissa avverkningsperioder skulle få åtnjuta mycket betydande inkomster från skogen, medan de under andra perioder finge disponera blott obetydliga sådana inkomster eller måhända bleve helt i avsaknad därav. En dylik ordning vore uppenbarligen ej förenlig med allmänningsskogarnas uppgift att utgöra ett ekonomiskt stöd för vederbörande intressenter. Ett fyllande av denna uppgift förutsatte, att tillgången å de avkastningsmedel, som periodvis finge disponeras till intressenternas förmån, vore någorlunda jämn och att sålunda större växlingar härutinnan ej förekomme. Härav följde, att regeln om avkastningens omedelbara tillgodogörande för intressenternas räkning ej borde generellt tillämpas i fråga om extra avkastning utan att beträffande denna mera restriktiva bestämmelser borde gälla. I likhet med de föreskrifter, som i förevarande ämne upptagits i häradsallmänningsslagen, torde dessa bestämmelser böra åsyfta, att extra avkastning principiellt skulle användas för höjande av allmänningsskogens kapitalvärde men att utan hinder härav sådan avkastning finge omedelbart tillgodogöras för intressenternas räkning, därest detta funnes nödigt för beredande av en i möjligaste mån jämn tillgång å medel för detta ändamål.

För ändamål, vartill avkastning från allmänningsskog enligt det anförda finge användas, borde i anslutning till vad i motsvarande avseende gällde enligt häradsallmänningsslagen fondering av sådan avkastning principiellt få äga rum.

I överensstämmelse med nu angivna synpunkter hade i förslaget olika bestämmelser meddelats rörande användning och fondering av ordinarie samt extra avkastning från allmänningsskog.

De i 33 § 1 mom. upptagna bestämmelserna om användning och fondering av ordinarie avkastning överensstämde i stort sett med vad nu gällde. Förslaget anslöte sig härutinnan till de direktiv, som genom Kungl. Maj:ts beslut den 20 juni 1935 fastställts för den åt kommissionen uppdragna utredningen. I det yttrande till statsrådsprotokollet, som chefen för jordbruksdepartementet berörda dag avgivit och som av Kungl. Maj:t godkänts, hade denne framhållit, att någon ändring i nu gällande bestämmelser rörande användningen av avkastningen från de skogar, som utredningen avsåge, ej vore åsyftad samt att vid utredningen borde tillses, att i sådana fall, då enligt meddelade föreskrifter i reglementen eller annorledes avkastningen skulle nyttjas för allmänna ändamål, denna ordning principiellt ej rubbades. I enlighet härmed innefattade föreskrifterna i berörda moment icke några principiella ändringar i gällande stadganden. Vid utformningen av dessa föreskrifter hade kommissionen utgått därifrån, att lagen ej lämpligen borde upptaga några detaljbestämmelser i förevarande ämne utan allenast angiva de allmänna ändamål, för vilka ordinarie avkastning finge användas eller fonderas. Erforderliga detaljföreskrifter härutinnan borde inrymmas i reglementena för de särskilda skogarna.

I vissa yttranden från skogsstatstjänstemän och allmänningssstyrelser i Västerbottens och Norrbottens län har gentemot de nu ifrågakommande bestämmelserna anmärkts, att svårighet skulle uppstå att skilja mellan olika slag av inkomster från allmänningsskog samt att bestämmelserna ej heller i övrigt vore ändamålsenliga.

*Jägmästaren i Vilhelmina revir* har anfört, bland annat, följande.

Uppdelningen i ett flertal inkomstarter med viss föreskriven användning syntes både opraktisk och onödig. I fråga om kapitalinkomst kunde det mycket väl inträffa, att lämplig mark för inköp ej funnes. Så kunde även vara fallet i fråga om objekt för grundförbättringar, särskilt i fjällskogar. Det skulle därför kunna inträffa, att man för eventuell kapitalinkomst endast hade att välja på att använda den till grundförbättringar av tvivelaktig bärighet eller till evig fondering. Detsamma gällde i viss mån om extra avkastningen. Denna, som det för övrigt vore mycket svårt för att ej säga omöjligt att exakt fastställa, skulle enligt motiven i huvudsak tjäna till att bibehålla eller höja skogens kapitalvärde samt bereda jämn tillgång till medel för intressenternas räkning. Här kunde å ena sidan inträffa, att någon extra avkastning ej utfölle just när den kunde behövas, eller å andra sidan att den vore större än vad som åtginge till behövliga reproduktionsåtgärder eller förefintliga grundförbättringsobjekt. Detta kunde dock givetvis regleras genom fondering.

En betydligt enklare anordning syntes vara följande.

Alla inkomster, av vad slag de vara månde, skulle användas i första hand till att betala ofrånkomliga utgifter såsom skatter, förvaltning, skogsindelnings m. m. Därefter insattes de medel, som beräknades erforderliga för att försätta årets avverkningstrakter i tillfredsställande skick, i en *förnyelsefond*, varvid även ytterligare medel kunde tilläggas för *lämpliga*, särskilt angivna grundförbättringsarbeten. Om kapitalinkomster i princip skulle användas till markinköp eller grundförbättring, kunde de även ingå i förnyelsefonden, som i så fall ej utan tillstånd finge minskas under motsvarande belopp utom för förut angivna ändamål. Återstående inkomster insattes i en *skogsmedelsfond*. Utdelning till delägarna skedde från denna och ej från de löpande inkomsterna. Härigenom funnes möjligheter att ernå en jämn eller ännu hellre växlande utdelning, så att denna sänktes i goda tider och höjdes i dåliga, alltså till verkligt stöd för delägarna. Visade planen överavverkning, kunde t. ex. i reglementet bestämmas, att fondens minimibelopp skulle höjas. Härigenom kunde skogens och fondens värde behållas praktiskt taget oförminskat, vilket vore bättre än att man kanske i ovist nit försökte hålla skogens kapitalvärde uppe genom icke eller dåligt bäriga grundförbättringar.

Fördelarna med en särskild förnyelsefond vore följande. Medel till reproduktionsåtgärder reserverades, när inkomster inflöte, och ju mera desto större försäljningarna vore. Dessa medel funnes sedan tillgängliga, om skogen gäve inkomst eller ej; alltså även i dåliga tider, och kunde därför användas speciellt i tider med ringa arbetstillgång. Förnyelsefonden borde ej onödigtvis få ökas eller växa i höjden utan endast reserveras för användning vid lämplig tidpunkt. För övrigt kunde åtgärder, som förut ej beräknats men visat sig nödvändiga, utföras med hjälp av löpande inkomster, eller också kunde medel reserveras även för sådana ändamål.

I *några yttranden* har påpekats, att bestämmelse borde upptagas därom, att avkastningen från skogarna och fonderna skulle användas allenast till delägarnas gagn.

Departements-  
chefen.

De av kommissionen föreslagna bestämmelserna rörande uppdelningen av inkomsterna från allmänningsskog i olika slag samt om de ändamål, var- till de särskilda inkomstslagen må användas, hava bortsett från vissa mindre jämkningar oförändrade upptagits i departementsförslaget och inrymts i

31—33 §§. Jag vill erinra, att kommissionens förslag i fråga om uppdelningen av inkomsterna från allmänningskog avfattats i enlighet med motsvarande bestämmelser i häradsallmänningsslagen. Denna uppdelning torde möjliggöra att på ett ändamålsenligt sätt disponera över avkastningen. Reglerna hava utan olägenhet kunnat tillämpas i fråga om inkomsterna från häradsallmänningarna. Någon anledning att beträffande inkomsterna från allmänningskogarna införa andra bestämmelser torde icke förefinnas. Det av jägmästaren i Vilhelmina revir framlagda förslaget synes mig icke innebära någon förbättring eller nämnvärd förenkling av föreskrifterna rörande avkastningens disponerande. I fråga om de ändamål, vartill inkomsterna från allmänningskogarna må användas, har i lagen endast uppdragits en allmän ram härför. Denna torde omsluta nu gällande bestämmelser i ämnet. De närmare föreskrifterna böra, på sätt kommissionen framhållit, upptagas i de reglementen, som komma att utfärdas rörande skogarnas förvaltning. Jag förutsätter härvid, att all möjlig hänsyn tages till delägarnas önskemål i detta ämne.

#### 34 §.

Enligt 13 § äro delägarna i allmänningskog berättigade att inom där angiven tid avyttra mark, som av dem förvärvats före den nya lagens ikraftträdande och som delägarna icke önska införliva med allmänningskogen. Därjämte är enligt 21 § allmänningssstyrelse underkastad skyldighet att försälja mark, vars införlivning med allmänningskog vägrats. Medel, som i nu angivna fall inflyta genom markens avyttrande, skola enligt förevarande paragraf i avseende å det ändamål, vartill desamma må användas eller fonderas, anses vara av samma natur som de medel, vilka anlitats för markens förvärvande. Paragrafen är lika lydande med 35 § i kommissionens förslag.

#### 35 §.

Den här upptagna bestämmelsen om fortsatt giltighet av vissa föreskrifter, som i äldre reglementen meddelats rörande fonder, som före nya lagens ikraftträdande bildats av inkomster från allmänningskogar, ansluter sig helt till stadgandet i 36 § av kommissionens förslag.

#### 36 §.

Vad i 32 § 1 mom. är stadgat om de ändamål, för vilka ordinarie avkastning må användas eller fonderas, bör ock gälla i fråga om ränta å extra avkastning eller å kapitalinkomst ävensom beträffande avkastning från mark, som i 34 § avses, eller å fond, varom i 35 § förmäles. Avkastning å fond, som nyss sagts, bör dock städse i första rummet användas till gäldande av kostnaderna för fondens förvaltning. En bestämmelse i nu angivet syfte har införts i denna paragraf. Bestämmelsen är likalydande med föreskriften i 37 § av kommissionens förslag.

## 37 §.

I denna paragraf upptagas bestämmelser i fråga om beslutanderätten rörande användningen av inkomst från allmänningsskog, mark, som i 34 § avses, eller fond, varom i 35 § förmäles, så ock rörande användningen i visst fall av sådan fonds kapital.

För närvarande ankommer det i regel på vederbörande länsstyrelse att med tillämpning av reglementenas bestämmelser efter förslag av respektive jordägare eller allmänningsstyrelser besluta om användningen av avkastningen från allmänningsskogarna och skogsmedelsfonderna samt de särskilda fonder, som bildats genom avsättningar från skogsmedelsfonderna, ävensom om disponerandet i den mån sådant är medgivet av berörda fonders kapital. I fråga om avkastningen från Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog och skogsmedelsfond gäller dock, att rätten att besluta om avkastningens användande tillkommer allmänningsstyrelsen eller, i vissa fall, vederbörande delägare. Även beträffande avkastningen från Hamra kapellags skogsmedelsfond tillkommer beslutanderätten i förevarande avseende med visst undantag allmänningsstyrelsen.

*Kommissionens förslag* i förevarande avseende innebär i huvudsak följande. Såsom regel skall det ankomma på länsstyrelsen att med tillämpning av bestämmelserna i den nya lagen och vederbörande reglemente besluta om användning eller fondering av avkastning eller kapitalinkomst från allmänningsskog eller ränta därå eller avkastning från mark, som i 35 § i kommissionens förslag avses, eller å fond, varom i 36 § av kommissionsförslaget förmäles. Där sådan fond jämlikt föreskrift, som i sistnämnda paragraf angives, må helt eller delvis användas för visst ändamål, skall det även ankomma på länsstyrelsen att därom besluta. Länsstyrelsens beslutanderätt i nu omförmälda avseenden kan dock i reglementet helt eller delvis uppdragas åt delägarna eller allmänningsstyrelsen. I de fall, då beslutanderätten i här avsedda frågor tillkommer länsstyrelsen, äro delägarna berättigade att framlägga förslag i ämnet. Förslagsrätten har dock ej ovillkorligen bundits vid delägarna i det genom reglementet kan föreskrivas, att berörda rätt i stället skall utövas av allmänningsstyrelsen, ekonominämnd eller annan av delägarna utsedd nämnd.

Kommissionen har i sin motivering understrukt, att beslutanderättens delegerande åt delägarna eller allmänningsstyrelsen särskilt syntes böra ske i sådana fall, då beslutanderätten enligt nu gällande bestämmelser tillkommer endera av dessa.

I vissa *yttranden* har påpekats, att delägarna i allmänningsskogarna borde tillerkännas rätt att själva besluta om avkastningens användande. Utta-  
talanden i denna riktning hava gjorts av *allmänningsstyrelserna för Vilhelmina övre* samt *Tärna och Stensele allmänningsskogar* samt *delägarna i sistnämnda skog*.

*Departements-  
chefen.* Kommissionens förslag i förevarande hänseende har oförändrat upptagits i denna paragraf. Paragrafen innehåller alltså såsom allmän regel, att det



skall ankomma på länsstyrelsen att med tillämpning av bestämmelserna i nya lagen och reglementet besluta om användning eller fondering av inkomst från allmänningsskog eller därav bildad fond eller från mark, som i 34 § avses, ävensom om användning i visst fall av sådan fonds kapital. Härutinnan ansluter sig paragrafen till vad i allmänhet nu gäller. Paragrafens avfattning möjliggör emellertid, att beslutanderätten i berörda frågor helt eller delvis överlämnas åt delägarna eller allmänningsstyrelsen genom föreskrift härom i reglementet. I likhet med kommissionen anser jag, att ett dylikt delegerande av beslutanderätten bör ske i de fall, där denna för närvarande tillkommer delägarna eller allmänningsstyrelsen. Skulle det visa sig önskvärt och lämpligt, att jämväl i andra fall delägarna erhålla beslutanderätt beträffande användande av här avsedd egendom, kan ett dylikt önskemål tillgodoses genom reglementet.

### **Om reglemente.**

#### **38 §.**

Bestämmelserna i förevarande paragraf avhandla sättet för uppgörande och fastställande av reglemente för allmänningsskog samt angiva, vad sådant reglemente skall innehålla.

För de principiella synpunkter, som ligga till grund för dessa bestämmelser, har jag förut redogjort.

Paragrafen har avfattats i anslutning till 39 § i kommissionens förslag. Detta har emellertid jämkats med hänsyn till den i 9 § 3 mom. stadgade befogenheten för Kungl. Maj:t att i fråga om allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län medgiva undantag från tillämpningen av bestämmelserna i 9 § 1 och 2 mom. samt de av mig förut förordade bestämmelserna rörande ändring i fastställt reglemente.

### **Om allmänningsstyrelse, ekonominämnd, revisorer och allmänningsstämma.**

#### **39 §.**

Första stycket, som handlar om antalet ledamöter i allmänningsstyrelse, överensstämmer nära med 40 § första stycket i kommissionens förslag, dock har i departementsförslaget icke upptagits någon föreskrift rörande antalet ledamöter i ekonominämnd med hänsyn till att en generell regel härutinnan icke lämpligen torde böra givas. Behovet av ledamöter i ekonominämnd torde nämligen vara i hög grad skiftande.

I andra och tredje styckena hava inrympts föreskrifter om behörighet att utses till ledamot i allmänningsstyrelse eller ekonominämnd.

*Kommissionens förslag* innehåller i detta avseende, att flertalet ledamöter av allmänningsstyrelse skall, där ej annorlunda föreskrives i reglementet, vara delägare i allmänningsskogen. I det fall, att bolag eller annan samfäl-

lighet eller stiftelse är delägare i skogen, må dock ledamot av samfällighetens eller stiftelsens styrelse eller i dess tjänst anställd person utan hinder av nämnda bestämmelse utses till ledamot av allmänningsstyrelsen. Därjämte stadgas i förslaget, att ledamot av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej Kungl. Maj:t för särskilt fall därifrån medgiver undantag.

Kommissionen har i motiveringen till sitt förslag i denna del framhållit, bland annat, att de i förslaget upptagna bestämmelserna avfattats efter förebild av motsvarande stadganden i 41 § häradsallmänningsslagen.

I ett flertal yttranden hava erinringar framställts mot ifrågavarande stadganden i förslaget. Sålunda hava *representanter för delägarna i besparings-skogarna i Kopparbergs län samt allmänningssstyrelserna för Gällivare samt Pajala, Junosuando och Tärendö allmänningsskogar* gjort gällande, att i den nya lagstiftningen borde föreskrivas, att ledamot av allmänningsstyrelse städse skulle vara delägare i skogen. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* har förordnat, att bestämmelserna angående valbarhet måtte utgå ur lagen och upptagas i de blivande reglementena.

Departements-  
chefen.

Då bestämmelserna om behörighet att utses till ledamot av allmänningsstyrelse äro av allmängiltig natur, torde dessa bestämmelser, såsom kommissionen föreslagit, böra inrymmas i själva lagen.

Otvivelaktigt kunna vägande skäl anföras för att i fråga om ledamot av allmänningsstyrelse och ekonominämnd uppställa det behörighetsvillkor, att denne skall vara delägare i allmänningsskogen. På grund härav och då bland vederbörande allmänningsdelägare en utbredd opinion synes förefinnas, att en föreskrift i detta syfte bör upptagas i nya lagen, har departementsförslaget avfattats i anslutning härtill. Den i förslaget upptagna bestämmelsen i ämnet, som inrymts i andra stycket av förevarande paragraf, har dock begränsats att avse allenast de ledamöter av allmänningsstyrelse, som väljas av delägarna. Samma begränsning torde även böra gälla i fråga om ledamot i ekonominämnd. I de undantagsfall, då ledamot av sådan styrelse eller nämnd må utses av länsstyrelse, bör det stå denna öppet att därtill förordna annan än delägare. I bestämmelsen har därjämte, i överensstämmelse med kommissionens förslag, gjorts den inskränkning, att, där bolag eller annan samfällighet eller stiftelse är delägare, ledamot av samfällighetens eller stiftelsens styrelse eller i dess tjänst anställd person må utses till ledamot av allmänningsstyrelsen eller ekonominämnd. Samfälligheter och stiftelser, som nu sagts, äga uppenbarligen ett berättigat anspråk på att kunna bliva representerade i sådan styrelse och nämnd.

Kommissionens förslag, att ledamot av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd skall vara här i riket bosatt svensk medborgare, där ej Kungl. Maj:t för särskilt fall härifrån medgiver undantag, har oförändrat upptagits i tredje stycket av förevarande paragraf.

Fjärde stycket i paragrafen inrymmer en bestämmelse om entledigande av ledamot av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd.

Kommissionen har i detta avseende föreslagit, att ledamot av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd må, ändå att den tid, för vilken han blivit utsedd, ej gått till ända skiljas från uppdraget genom den eller dem, som utsett honom.

Kommissionen har rörande förslaget i denna del anfört:

Den rätt att entlediga ledamot i allmänningsstyrelse eller ekonominämnd, som enligt förslaget tillkomme vederbörande delägare, kunde i sådana fall, då majoriteterna å allmänningsstämmorna starkt växlade under olika år, föranleda missbruk på det sätt, att ledamot, som valts å en stämma, utan skäl entledigades å en följande. Till förhindrande av sådant missbruk kunde i reglementet enligt 51 § i kommissionens förslag införas bestämmelse, att beslut om entledigande skulle fattas med viss kvalificerad majoritet.

*Styrelserna för Orsa och Älvdalens socknars besparingsskogar* samt *delägarna i sistnämnda skog* hava hemställt, att ifrågavarande bestämmelse måtte utgå ur lagen eller kompletteras med en föreskrift, att skäl till entledigande skulle föreligga. Såsom motivering för berörda hemställan har framhållits, att den av kommissionen föreslagna bestämmelsen skulle skapa en otrygghetskänsla för ledamöterna i allmänningsstyrelse och ekonominämnd.

Kommissionens förslag i förevarande avseende har oförändrat upptagits i departementsförslaget. Den rätt att entlediga ledamot av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd, som medgivits i den föreslagna bestämmelsen, överensstämmer med vad i motsvarande avseende regelrätt gäller enligt lagstiftningen om kollektiva juridiska personer. Så är förhållandet t. ex. enligt aktiebolagslagen, banklagen och häradsallmänningsslagen. Det synes ej lämpligt, att andra bestämmelser i ämnet upptagas i den nya lagstiftningen angående allmänningsskogar. Emellertid anser jag i likhet med kommissionen önskvärt, att till förhindrande av missbruk av rätten att entlediga styrelse- eller nämndledamot i reglementena i förekommande fall upptagas föreskrift, att beslut om sådant entledigande skall fattas med viss kvalificerad majoritet.

*Departements-  
chefen.*

Femte stycket, som upptager föreskrifter om fyllnadsval efter avgången ledamot av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd, är likalydande med 40 § femte stycket i kommissionens förslag.

#### 40 §.

De här upptagna bestämmelserna handla dels om befogenhet för allmänningsstyrelse, ekonominämnd eller myndighet som i 8 § 1 mom. första stycket avses att företräda delägarna, dels om befogenhet för styrelse- eller nämndledamot att för delägarna mottaga stämning m. m., dels ock om förfarandet, då allmänningsstyrelse, ekonominämnd eller sådan myndighet vill kära till delägarna. Bestämmelserna äro avfattade i överensstämmelse med 41 § i kommissionens förslag.

## 41 §.

Förevarande paragraf innefattar föreskrifter om den rätt, som tillkommer ledamot av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd att deltaga i behandlingen av på styrelsen eller nämnden ankommande ärenden samt om sättet för fattande av beslut inom styrelsen eller nämnden. Föreskrifterna äro likalydande med stadgandena i 42 § av kommissionens förslag.

## 42 §.

I denna paragraf upptagas föreskrifter rörande skyldighet för allmänningsstyrelse och ekonominämnd att årligen avgiva förvaltningsberättelser samt att insända bestyrkta avskrifter av dessa berättelser till länsstyrelsen. Föreskrifterna överensstämma — bortsett från en mindre jämkning, som föranletts av de samfällda husbehovsskogarnas undantagande från den nya lagens tillämpning — med stadgandena i 43 § av kommissionens förslag.

## 43 §.

Bestämmelserna i denna paragraf, enligt vilka ledamöter i allmänningsstyrelse eller ekonominämnd i vissa fall äro solidariskt ersättningsskyldiga för skada, som av dem tillskyndas delägarna eller tredje man, äro avfattade i enlighet med 44 § i kommissionens förslag.

## 44—46 §§.

De i dessa paragrafer upptagna bestämmelserna om revision av allmänningsstyrelses och ekonominämnds förvaltning ansluta sig till föreskrifterna i 45—47 §§ av kommissionens förslag. Med anledning av de samfällda husbehovsskogarnas undantagande från den nya lagens tillämpning hava vissa mindre jämkningar i kommissionens förslag härutinnan vidtagits.

## 47 §.

I denna paragraf lämnas föreskrifter rörande rösträtten å allmänningssstämma.

Enligt nu gällande bestämmelser äga delägarna i allmänningsskog vid fattande av beslut rörande skogen eller fond, som härrör från avkastning av skogen, i regel rösträtt efter sin delaktighet i skogen. I vissa reglementen hava emellertid till skydd för de mindre delägarna föreskrivits begränsningar i rätten att rösta efter sagda delaktighet.

Enligt *kommissionens förslag* skall å allmänningssstämma i regel envar ägare eller innehavare av fastighet, med vilken rätt till delaktighet i allmänningsskogen är förenad, äga rösträtt efter grunden för delaktigheten. Från denna regel gäller dock enligt förslaget det undantag, att ingen må för egen eller annans räkning utöva rösträtt för mera än en tiondel av hela det delaktighetstal, som är företrätt å stämman eller den mindre del därav, som må vara bestämd i reglementet.

I sin motivering har kommissionen anført:

I likhet med vad nu gällde torde i den nya lagen delägare i allmänningsskog i regel böra äga rösträtt å allmänningssstämma efter sin delaktighet i skogen. För att förhindra, att de större delägarna erhöles ett alltför domine-

rande inflytande, torde emellertid liksom nu i en del fall skett viss begränsning böra stadgas i rätten att rösta efter sagda grund. I överensstämmelse med den föreskrift, som i motsvarande avseende upptagits i 50 § 2 mom. sista stycket häradsallmänningsslagen, borde denna begränsning i allmänhet åsyfta, att å allmänningssstämma ingen finge för egen eller annans räkning utöva rösträtt för mera än en tiondel av hela det delaktighetstal, som vore företrätt å stämman. Med hänsyn därtill att i fråga om vissa allmänningsskogar rösträtten i gällande reglementen underkastats strängare begränsning än nyss sagts, borde emellertid även i nya lagen öppnas möjlighet att föreskriva sådan begränsning. Lagen syntes därför böra medgiva, att bestämmelse här om upptoges i vederbörande allmänningsskogs reglemente.

Styrelsen för Dorotea övre allmänningsskog har framställt erinran mot den av kommissionen föreslagna begränsningen av rösträtten å allmänningssstämma och hemställt om sådan ändring av kommissionens förslag härutinnan, att möjlighet öppnades att i reglementet medgiva jämväl en mindre begränsning än den av kommissionen såsom normal angivna. Såsom motivering för sin hemställan har styrelsen anført, att det med hänsyn till den mycket varierande sammansättning, som delägarskapet inom en allmänning kunde representera, syntes mindre lyckligt att redan i lagtexten stipulera en så långt driven röstbegränsning, som här vore fallet. Den för varje allmänning gällande rösträttsbegränsningen komme ju att fixeras i reglementet och syntes därför mera ändamålsenligt och lämpligt, att lagtexten gäve möjligheter till större rörelsefrihet för den myndighet, som skulle fastställa reglementet i fråga.

Vid avfattningen av denna paragraf har jag ej funnit anledning frågå *Departementsefven.* kommissionens förslag. Att, såsom styrelsen för Dorotea övre allmänningsskog hemställt, medgiva upptagandet i reglementena av en mindre sträng begränsning av rösträtten än den av kommissionen såsom ovillkorlig föreslagna, skulle medföra att det skydd för de mindre delägarnas intressen, som kommissionen med sitt förslag velat bereda, i viss mån skulle försvagas. En ändring av förslaget i sådan riktning synes mig icke befogad. Erinras må, att bestämmelserna i denna paragraf nära ansluta sig till motsvarande föreskrifter i häradsallmänningsslagen.

#### 48 §.

De i denna paragraf upptagna bestämmelserna om jäv för delägare och ombud för delägare samt ledamot i allmänningssstyrelse eller ekonominämnd att å allmänningssstämma deltaga i behandlingen eller avgörandet av vissa frågor ansluta sig helt till stadgandena i 49 § av kommissionens förslag.

#### 49 §.

Bestämmelserna i förevarande paragraf, vilka handla om den ort, där allmänningssstämma skall hållas, om kungörande av allmänningssstämma, om de ärenden, som må företagas å sådan stämma, samt om rätt för delägare att i vissa fall få ärende hänskjutet till prövning å allmänningssstämma, hava avfattats i enlighet med 50 § i kommissionens förslag. En mindre jämkning i sistnämnda paragraf har dock vidtagits till föjd därav, att de samfällda husbehovsskogarna ställts utanför lagstiftningen.

## 50 §.

De här införda bestämmelserna om rätt för allmänningsstämma att utse ordförande, om sättet för fattande av beslut å sådan stämma samt om förande av protokoll vid stämman äro likalydande med stadgandena i 51 § av kommissionens förslag.

## 51 §.

Förevarande paragraf upptager föreskrifter om hållande av ordinarie allmänningsstämma, om vilka ärenden som skola förekomma å sådan stämma och om uppskov med avgörande av vissa frågor, som där skola behandlas. Dessa föreskrifter överensstämma nära med kommissionens förslag. En mindre jämkning har företagits i förslaget i syfte att av lagtexten klart skall framgå att mer än en ordinarie allmänningsstämma skall kunna hållas.

## 52 §.

I denna paragraf hava inrymts föreskrifter om utlysande av extra allmänningsstämma. Föreskrifterna äro — bortsett från en mindre av de samfällda husbehovsskogarnas undantagande från nya lagens tillämpning föranledd jämkning — likalydande med 53 § i kommissionsförslaget.

## 53 §.

Denna paragraf, som handlar om förfarandet i det fall, att allmänningsstyrelse skulle underlåta att i föreskriven ordning utlysa ordinarie allmänningsstämma eller att inom två veckor efter påfordran, som i 52 § tredje stycket sägs, utlysa allmänningsstämma att hållas, så snart det med iakttagande av föreskriven kallelsetid kan ske, är likalydande med 54 § i kommissionsförslaget.

**Om talan mot allmänningsstyrelse, ekonominämnd och revisorer så ock om klander av allmänningsstämmas beslut.**

## 54 §.

I förevarande paragraf lämnas föreskrifter rörande anställande av talan å allmänningsstyrelses eller ekonominämnds förvaltning eller mot revisorer. Föreskrifterna hava avfattats i överensstämmelse med 55 § i kommissionens förslag.

## 55 §.

Förevarande paragraf innehåller föreskrifter rörande klander av allmänningsstämmas beslut.

*Kommissionen* har upptagit bestämmelser i detta ämne i 56 § av sitt förslag. Enligt dessa bestämmelser skall klander av allmänningsstämmas beslut ske genom stämning till domstol.

I ett flertal *yttranden* har hemställts, att sistnämnda bestämmelse måtte så ändras, att allmänningsstämmas beslut skulle överklagas hos länsstyrelsen.

De i denna paragraf upptagna bestämmelserna ansluta sig helt till kommissionens förslag. Jag vill erinra, att enligt lagen om häradsallmänningar klander av allmänningsstämmas beslut skall föras genom stämning till domstol. Att i förevarande lagstiftning intaga en annan ståndpunkt synes ej böra ifrågakomma. Det må framhållas, att talan mot allmänningsstämmas beslut, bland annat, kan komma att avse frågor om delägarskap i allmänningsskogen. Dylika frågor höra uppenbarligen under domstols prövning. I ett stort antal spörsmål, däribland även frågor om avkastningens användande, har enligt den föreslagna lagen allmänningsstämman principiellt endast att avgiva förslag, vilka underställas länsstyrelsens bedömande. Skulle delägare vara missnöjd med ett dylikt förslag, är han oförhindrad att framföra sina synpunkter hos länsstyrelsen, innan denna fattar beslut i ärendet.

### Om behörig myndighet.

#### 56 §.

Enligt förevarande paragraf skola delägarna i allmänningsskog i de mål, för vilka ej annorlunda genom lag stadgas, lyda under allmän underrätt i den ort, varest allmänningsstyrelsen eller, där målet angår egendom, som förvaltas av ekonominämnd eller myndighet, denna enligt gällande föreskrifter har sitt säte. Stadgandet överensstämmer med 57 § i kommissionens förslag.

#### 57 §.

Kommissionen har i 58 § av sitt förslag upptagit en föreskrift därom, att — därest allmänningsskog är belägen inom två eller flera län eller landstingsområden — de uppgifter, som enligt den nya lagstiftningen tillkomma länsstyrelse eller skogsvårdsstyrelse, skola i fråga om sådan skog handhavas av länsstyrelsen eller skogsvårdsstyrelsen i det län eller landstingsområde, där allmänningsstyrelsen enligt reglementet har sitt säte.

Såsom motivering till förslaget har kommissionen anfört:

Orsa sockens besparingsskog vore belägen dels inom Kopparbergs och dels inom Gävleborgs län. Då de ärenden rörande denna skog, som enligt den föreslagna lagen skulle handläggas av länsstyrelse eller skogsvårdsstyrelse, borde för skogen i dess helhet upptagas av länsstyrelsen eller skogsvårdsstyrelsen i ettdera av nämnda län, erfordrades i lagen en föreskrift, vilketdera länets myndigheter sådan behörighet skulle tillkomma. I anslutning till den i 57 § av kommissionens förslag införda bestämmelsen torde myndigheterna i det län, där allmänningsstyrelsen enligt reglementet hade sitt säte, böra tillerkännas dylik behörighet.

Ifrågavarande av kommissionen föreslagna bestämmelse har föranlett erinringar från länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län. Styrelserna hava hemställt, att frågor rörande Orsa sockens besparingsskog skulle handläggas av länsstyrelserna eller skogsvårdsstyrelserna i respektive län allteftersom ärendena berör den del, som vore belägen inom Kopparbergs eller Gävleborgs län.

Skogsvårdsstyrelsen har till stöd för denna hemställan anført:

Enligt 58 § i kommissionens förslag skulle Orsa besparingsskog, som vore belägen dels inom Kopparbergs och dels inom Gävleborgs län, i fråga om övervakning lyda under skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län, men då det gällde bidrag från skogsvårdsavgifter m. m. vara hänvisad till de skilda skogsvårdsstyrelserna. En sådan anordning syntes emellertid mindre lämplig icke minst ur kostnadssynpunkt, enär givetvis en förrättningsman helt naturligt borde kunna kombinera övervakningen med handläggning av vissa förrättningar. Det kunde ock anmärkas, att i besparingsskogens inom Gävleborgs län belägna del låge insprängda en del enskilda skogsägare tillhöriga skogsområden. Dessa skulle ju fortfarande helt höra till skogsvårdsstyrelsens i Gävleborgs län verksamhetsområde, och följden bleve då den, att befattningshavare från skilda skogsvårdsstyrelser skulle komma att operera inom ett och samma geografiska område. Även om skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län skulle ensam få bevilja delägarna i hela besparingsskogen förmåner från skogsvårdsavgifter, skulle denna avsevärda olägenhet ändock kvarstå.

Styrelsen kunde för sin del icke finna annan lösning av frågan praktiskt genomförbar, än att besparingsskogen bleve uppdelad på länsstyrelserna, respektive skogsvårdsstyrelserna, inom de båda länen. Detta skulle visserligen medföra, att skilda hushållningsplaner måste upprättas, men denna omständighet komme knappast att medföra några större svårigheter.

*Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund* har uttalat, att centralrådet funne den av kommissionen förordade lösningen av förevarande spörsmål ändamålsenlig. Den föreslagna bestämmelsen borde dock icke medföra någon ändring i inbetalningen av skogsvårdsavgifter, utan dessa borde, såsom för närvarande skedde, tillkomma skogsvårdsstyrelsen i det län, inom vilket skogen avverkats.

*Departements-  
chefen.*

I likhet med centralrådet anser jag den av kommissionen föreslagna lösningen av nu förevarande fråga vara den lämpligaste. Genom denna anordning vinnes en mera enhetlig behandling av de ärenden, som ankomma på länsstyrelsernas och skogsvårdsstyrelsernas avgörande, varjämte risken för kompetenskonflikter undviks. Den av kommissionen föreslagna bestämmelsen i ämnet har därför oförändrad upptagits i departementsförslaget. Någon ändring i skogsvårdsavgifternas erläggande avses icke genom ifrågasatt bestämmelse.

### **Straffbestämmelser.**

58—63 §§.

De i dessa paragrafer upptagna straffbestämmelserna motsvara i huvudsak stadgandena i 59—65 §§ av kommissionens förslag. Med hänsyn till det till lagrådet remitterade förslaget angående ändring av 4 kap. strafflagen har en mindre jämkning i 60 § föreslagits, varjämte föreskrifterna om bötesförvandling till följd av bestämmelserna i lagen den 9 april 1937 (nr 119) om verkställighet av bötesstraff såsom obehövliga utesluts.



**Om fullföljd av talan och om underställning.**

64 och 65 §§.

De här upptagna bestämmelserna om fullföljd av talan mot beslut, som meddelats av skogsvårdsstyrelse eller länsstyrelse enligt den föreslagna lagen, samt om underställning i visst fall av sådant beslut av skogsvårdsstyrelse ansluta sig helt till kommissionens förslag.

**Övergångsbestämmelser.**

66 §.

Tiden för ikraftträdandet av den nya lagen torde — under förutsättning att förslag i ämnet förelägges 1938 års riksdag — böra bestämmas till den 1 januari 1940. Att fastställa en tidigare dag i detta hänseende synes såsom jämväl kommissionen framhållit ej lämpligt, då efter den nya lagens utfärdande en avsevärd tid kommer att erfordras för förberedande av övergången till densamma. Det är att märka, att, innan den nya lagen kan börja vinna tillämpning, nya reglementen, avfattade enligt bestämmelserna i lagen, måste uppgöras för samtliga allmänningsskogar samt fastställas av Kungl. Maj:t. Förslag till dessa reglementen skola upprättas av delägarna, varefter vederbörande länsstyrelser och skogsvårdsstyrelser hava att yttra sig över desamma, innan de kunna fastställas. Att detta kommer att taga en förhållandevis lång tid i anspråk är uppenbart.

67 §.

Genom den nya lagen torde nu gällande bestämmelser rörande besparingsskogarna i Kopparbergs och Gävleborgs län och allmänningsskogarna i Västerbottens och Norrbottens län böra upphävas. Såsom förut nämnts återfinnas bestämmelserna rörande besparingsskogarna i de för dessa skogar fastställda reglementena samt, i fråga om Svärdsjö, Envikens och Svartnäs socknars besparingsskog, jämväl i Kungl. Maj:ts förut omförmälda beslut den 30 december 1932 och bestämmelserna rörande allmänningsskogarna i förordningen den 18 juni 1920 (nr 331) angående allmänningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län, förordningen den 17 mars 1933 (nr 83) om vissa ändringar i förstnämnda förordning samt de reglementen, som fastställts för dessa skogar. Genom den nya lagen böra sålunda samtliga nu angivna författningar, beslut och reglementen upphävas, reglementena dock med den inskränkning, som följer av stadgandet i 35 §. I enlighet härmed hava bestämmelserna i denna paragraf avfattats. Bestämmelserna överensstämma med vad kommissionen i 69 § av sitt förslag i motsvarande avseende föreslagit.

## 68 §.

Den här upptagna bestämmelsen om rätt för arrendator av kronan tillhörig jordbruksegendom, ecklesiastikt löneboställe eller allmänt kyrkohemman, varmed delägarrätt i allmäningsskog är förenad, att, där arrendeavtalet träffats före nya lagens ikraftträdande, i visst fall utöva jordägaren tillkommande rösträtt i fråga rörande skogen, är likalydande med stadgandet i 70 § av kommissionens förslag.

## 69 §.

Såsom i det föregående berörts förutsätter genomförandet av den föreslagna lagen, att nya reglementen, avfattade enligt bestämmelserna i denna, upprättas och fastställas för samtliga allmäningsskogar. En föreskrift här om har upptagits i förevarande paragraf. En likalydande bestämmelse har inrymts i 71 § av kommissionens förslag.

## 70 §.

Enligt denna paragraf skola beträffande redovisning för förvaltningen under år 1939 av allmäningsskog eller annan egendom, som tillhör delägarna i sådan skog, de före den 1 januari 1940 gällande bestämmelser fortfarande lända till efterrättelse, dock att, där redovisningen enligt berörda bestämmelser skall framläggas å stämma med delägarna, detta skall ske å allmänningstämma, varom i nya lagen förmäles. Nu angivna stadgande är likalydande med föreskriften i 73 § av kommissionens förslag.

**Förslag till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).**

I 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212), sådan denna punkt lyder enligt lagen den 13 maj 1932 (nr 108), undantagas från skogsvårdslagens tillämplighetsområde — förutom skogar under häradsallmänningsslagen — jämväl allmäningsskogar i Västerbottens och Norrbottens län samt vid storskifte avsatta besparingsskogar inom Kopparbergs och Gävleborgs län. Till följd av den av mig nu förordade nya lagen om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna torde berörda punkt i 2 § 1 mom. skogsvårdslagen böra ändras sålunda, att däri från skogsvårdslagens tillämplighetsområde undantagas, jämte skogar under häradsallmänningsslagen, skogar lydande under den nya lagen.

I enlighet härmed har förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen upprättats. Förslaget är likalydande med kommissionens motsvarande förslag.

## Förslag om åtgärder för främjande av skogsvård å allmänningsskogar i Norrland och Dalarna.

I sitt betänkande har kommissionen förutom förut behandlade lagförslag framlagt förslag till vissa åtgärder för främjande av skogsvård å allmänningsskogarna i Norrland och Dalarna. Jag torde i detta sammanhang även få upptaga detta till övervägande.

Kommissionen har sålunda föreslagit, att sådan ändring måtte vidtagas i de för statens skogsutdikningsanslag och skogsodlingsanslag gällande bestämmelser, att bidrag från dessa anslag måtte kunna beviljas i fråga av allmänningsskogarna i Norrland och Dalarna.

Rörande motiveringen till kommissionens förslag hänvisar jag till kommissionens betänkande (sid. 177—179).

I de avgivna yttrandena har kommissionens nu förevarande förslag tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Jag anser mig kunna biträda kommissionens förevarande i de avgivna ytt-<sup>Departements-</sup>  
randena tillstyrkta förslag. Såsom kommissionen i sitt betänkande framhållit bör vid bedömandet av frågan om utsträckande av bidragsrätten från förenämnda anslag till allmänningsskogarna beaktas, att dessa i regel äro belägna i klimatiskt sett mindre gynnsamma trakter och att därför skogens växt och förnygring ej sällan möter betydande svårigheter. I likhet med kommissionen anser även jag, att någon principiell skillnad i fråga om rätten till bidrag mellan olika allmänningsskogar icke bör göras. Emellertid vill jag framhålla, att vid bidragsrättens tillämpning självfallet hänsyn bör tagas till att vissa skogar äro i större behov av bidrag än andra. Därest riksdagen bifaller förevarande förslag, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga författningsändringar. Någon höjning av anslagens belopp erfordras ej i anledning av förslagen.

Departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över förenämnda förslag till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna samt till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212), vilka förslag äro av den lydelse bilagorna 1 och 2<sup>1</sup> till detta protokoll utvisa, må för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:

Hugo Nordlander.

<sup>1</sup> Bilaga 1 har här upptagits endast i de delar den är av annan lydelse än det vid propositionen fogade förslaget till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna. Bilaga 2, som är likalydande med det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen, har här uteslutits.

## Förslag

till

### lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna.

Härigenom förordnas som följer:

#### Allmänna bestämmelser.

##### 1 §.

Med allmänningsskog förstås i denna lag område, som vid storskifte i Kopparbergs eller Gävleborgs län avsatts till besparingsskog eller vid avvitrting i Västerbottens eller Norrbottens län till allmänning.

##### 2 §.

Allmänningsskog tillhör ägarna av de fastigheter, för vilka skogen vid storskifte eller avvitrting blivit avsatt eller med vilka, enligt vad vid jorddelning bestämts, är förenad rätt till delaktighet i skogen.

Ägarna av nämnda fastigheter åtnjuta delaktighet i skogen, där ej för särskilt fall annorlunda bestämts, efter reducerat jordtal eller hemmantal eller, i fråga om fastigheter, för vilka rätten till delaktighet bestämts vid jorddelning, efter den därvid stadgade grund.

---

##### 6 §.

Allmänningsskog skall under uppsikt av skogsvårdsstyrelsen skötas efter hushållningsplan på sätt i denna lag sägs.

Denna lag medför ej rubbning i den rätt till skog, som enligt vad särskilt är stadgat tillkommer lapparna.

---

##### 51 §.

Ordinarie allmänningstämma skall hållas minst en gång om året å tid, som bestämmes i reglementet.

Å sådan stämma skola allmänningstyrelsens och ekonominämnds förvaltningsberättelser för det förflutna räkenskapsåret jämte därvid fogade redovisningar samt den eller de berättelser, som avgivits av revisorerna för samma år, framläggas, och skola å stämman frågorna om beviljande av

ansvarsfrihet åt styrelsen och nämnden för den tid förvaltningsberättelserna omfatta företagas till avgörande.

Med nämnda frågor eller endera av dem skall dock anstå till fortsatt stämma å viss dag, minst fyra och högst åtta veckor därefter, i fall så påfordras av röstande för ett sammanlagt delaktighetsbelopp, utgörande minst en tiondel av allmänningsskogens hela delaktighetstal. Utöver sagda tid vare uppskov ej medgivet.

Val av ledamöter av allmänningsstyrelse eller ekonominämnd samt revisorer må företagas endast å ordinarie stämma, dock att fyllnadsval, varom i 39 § sista stycket och 44 § femte stycket förmäles, må äga rum å extra stämma.

---

### **Om talan mot allmänningsstyrelse, ekonominämnd och revisorer så ock om klander av allmänningsstämmas beslut.**

#### **54 §.**

Varder talan å allmänningsstyrelsens eller ekonominämnds förvaltning under den tid styrelsens eller nämndens förvaltningsberättelse omfattar ej anställd inom sex månader från det berättelsen framlades å allmänningsstämma, vare så ansett, som om ansvarsfrihet blivit styrelsen eller nämnden beviljad.

Utan hinder därav, att ansvarsfrihet beviljats, må sådan talan å förvaltningen, som grundas därpå, att styrelse- eller nämndledamot begått brottslig handling, kunna mot honom anställas, där ej ansvarsfriheten uppenbarligen avsett även den handling.

Talan mot revisorer enligt 46 § må ej anställas, sedan två år förflutit från det revisorernas berättelse framlades å allmänningsstämma, utan så är, att talan grundas därpå, att brottslig handling blivit begången.

#### **55 §.**

Menar delägare, att beslut, som fattats å allmänningsstämma, icke tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller författning eller mot reglementet eller annan föreskrift, som myndighet enligt denna lag meddelat eller fastställt, äge han tala därå genom stämning å allmänningsstyrelsen inom trettio dagar från beslutets dag. Försummas det, vare rätt till talan förlorad. Angår beslutet egendom, som förvaltas av ekonominämnd eller myndighet, skall domstolen före målets avgörande bereda nämnden eller myndigheten tillfälle att däri yttra sig. Ändå att talan föres mot beslutet, gånge det i verkställighet, där ej domstolen annorlunda förordnar.

Domstols utslag, varigenom allmänningsstämmas beslut upphävs eller ändrats, gälle jämväl för de delägare, som ej instämt klandertalan.

---

## 65 §.

Över beslut, som länsstyrelse enligt denna lag meddelat, föres klagan i den ordning, som i 64 § första stycket sägs.

---

## 68 §.

Äger enligt avtal, som träffats före nya lagens ikraftträdande, arrendator av kronan tillhörig jordbruksegendom, ecklesiastikt löneboställe eller allmänt kyrkohemman rätt att tillgodonjuta till egendomen, bostället eller hemmanet hörande andel i allmäningsskog, vare arrendatorn berättigad att under den tid avtalet gäller utöva jordägaren tillkommande rösträtt i frågor rörande skogen.

---

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 30 mars 1938.*

N ä r v a r a n d e:

justitierådet AFZELIUS,  
regeringsrådet ASCHAN,  
justitieråden FORSBERG,  
SANDSTRÖM.

Enligt lagrådet den 21 mars 1938 tillhandakommet utdrag av protokoll över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 25 februari 1938, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

- 1) lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna; samt
- 2) lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, föredrogos inför lagrådet av hovrättsrådet B. Fallenius.

**Förslaget till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna.**

*Lagrådet yttrade:*

Med förslaget är avsett att i fråga om allmänningsskogarna och deras förvaltning genomföra en ordning, som i allt väsentligt överensstämmer med den för häradsallmänningarna gällande. Även i formen utgör förslaget i det stora hela ett återgivande av stadgandena i lagen den 13 maj 1932 om häradsallmänningar. Allenast i ett avseende har lagrådet härvid funnit anledning att göra särskilt uttalande. Såsom gäller i fråga om häradsallmänningarna, skall jämväl beträffande allmänningsskogarna talan emot delägarernas å stämman fattade beslut föras genom stämning till domstol. Enligt lagrådets uppfattning måste med hänsyn till dessa menigheters natur det anses lämpligare, om klagan över ifrågavarande beslut finge föras i den för kommunala mål stadgade ordningen. Lagrådet kan härutinnan inskränka sig till att åberopa ett i lagrådet den 15 maj 1931 av tre ledamöter vid 61 § i förslaget till lag om häradsallmänningar avgivet yttrande (jfr Nytt Juridiskt Arkiv avd. II årg. 1932 s. 359). Visserligen har lagstiftningen inom detta närliggande område intagit den andra ståndpunkten, men det synes likvisst förtjäna

överbägas, huruvida tillräckliga skäl föreligga att genomföra denna även med avseende å allmänningskogarna.

Enligt 6 § andra stycket skall lagen ej medföra rubbning i den rätt till skog, som enligt vad särskilt är stadgat tillkommer lapparna. Denna bestämmelse, vilken äger avseende å lagen i dess helhet, synes icke lämpligen kunna sammanställas med det speciella stadgandet i samma paragrafs första stycke utan torde böra erhålla plats i anslutning till någon av förslagets inledande bestämmelser.

**Förslaget till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212).**

*Lagrådet* lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

*Wilhelm von Schwerin.*



*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 31 mars 1938.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson-Bramstorp, lagrådets den 30 mars 1938 avgivna utlåtande över de den 25 februari 1938 till lagrådet remitterade förslagen till dels *lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna*, dels ock *lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogs-vårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212)*.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredragande departementschefen:

De från lagrådets sida gjorda erinringarna mot förslaget till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna hava synts böra beaktas. Sålunda har med hänsyn till vad lagrådet anfört därom, att klagan mot delägarnas å stämman fattade beslut torde böra föras i den för kommunala mål stadgade ordningen, bestämmelserna i förslagets 55 § omarbetats i överensstämmelse härmed samt flyttats till 65 §, i samband varmed sista stycket i 54 § upptagits såsom 55 §. Visserligen uppstår genom denna ändring i det remitterade förslaget en olikhet i fråga om klagan över allmänningssämmas beslut i förhållande till vad i detta hänseende gäller enligt häradsallmänningsslagen, men, då lagrådet enhälligt funnit denna anordning av klagorätten lämpligare, har jag icke ansett mig böra motsätta mig en ändring av förslaget i sådan riktning. Därest den nu förordade ändringen i förslaget godkännes av riksdagen, torde framdeles få övervägas, huruvida motsvarande jämkning bör vidtagas i häradsallmänningsslagens bestämmelser i ämnet. I anledning av vad lagrådet anfört rörande placeringen av det i 6 § andra stycket upptagna stadgandet därom att lagen ej skall medföra rubbning i den rätt till skog som enligt vad särskilt är stadgat tillkommer lapparna har denna bestämmelse flyttats till 2 § i lagen. Utöver de ändringar, som enligt vad jag nu anfört gjorts i det remitterade förslaget, hava allenast några smärre jämkningar av redaktionell art företagits.

Departementschefen hemställer härefter — under framhållande att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen syntes kunna avlåtas utan

hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända — att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen,

*dels att antaga förenämnda inom jordbruksdepartementet utarbetade förslag till lag om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna samt till lag om ändrad lydelse av 2 § 1 mom. punkt 2) skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212),*

*dels ock att medgiva att ändring i de för statens skogsutdikningsanslag och skogsodlingsanslag gällande bestämmelser må vidtagas i överensstämmelse med vad departementschefen föreslagit i yttrandet till statsrådsprotokollet den 25 februari 1938.*

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

*Sven Ros.*